

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

จากการที่กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลทางการเกษตรของประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องมีแหล่งข้อมูลในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศ ทำให้มีการจัดตั้งสถานีทดลอง เพื่อศึกษาทดลองและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพืชต่าง ๆ ของไทย ต่อมาได้มีการพัฒนาให้เป็นศูนย์วิจัยรวมทั้งสิ้น 8 ศูนย์ คือ ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ (ขุนวาง) ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ ส่วนแยกพืชสวน (แม่จอนหลวง) ศูนย์วิจัยพืชสวนแพร่ ศูนย์วิจัยพืชสวนหนองคาย ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันสุราษฎร์ธานี และศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี สำหรับหน้าที่รับผิดชอบของศูนย์ฯ เพื่อทำการศึกษา วิจัย และพัฒนาพืชที่รับผิดชอบในพื้นที่ตามแผนงาน และโครงการวิจัยของกรมเกี่ยวกับการปรับปรุงพันธุ์และขยายพันธุ์พืช การเขตกรรม การอารักขาพืช การจัดการดินและน้ำอย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งการแปรรูปผลผลิตการเกษตรอีกหลากหลายชนิด (กรมวิชาการเกษตร, 2547)

ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ได้มีการพัฒนาจากสถานีทดลองพืชสวนพลู เมื่อปี พ.ศ. 2529 มีหน้าที่รับผิดชอบในการค้นคว้าวิจัย เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาพืชสวนเศรษฐกิจที่สำคัญในเขตภาคตะวันออก คือ ทุเรียน เงาะ มังคุด ระกำ และกระท้อน อีกทั้งเป็นศูนย์ที่เก็บรวบรวมพันธุ์ทุเรียนที่มากที่สุดในประเทศ เพื่อใช้ในการศึกษาและคัดสายพันธุ์ สำหรับหน้าที่รับผิดชอบ พัฒนาและปรับปรุงพันธุ์ของพืชสมุนไพรและเครื่องเทศ อย่างเช่น พริกไทย กระวาน และกานพลู ก็เป็นอีกหน้าที่หนึ่ง รวมทั้งร่วมปฏิบัติงานและประสานความร่วมมือในการค้นคว้าวิจัยกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนภายในประเทศและต่างประเทศ และเผยแพร่ผลงานให้แก่เจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตร และประชาชนผู้สนใจโดยทั่วไป (กรมวิชาการเกษตร, 2547)

ส่วนการเผยแพร่ความรู้จากการศึกษาวิจัย ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีได้ดำเนินการเป็นระบบแบบสหสาขาวิชา แล้วรวบรวมผลการศึกษาค้นคว้าวิทยาการการผลิต เป็นชุดวิทยาการการผลิต แล้วเผยแพร่สู่เกษตรกร ให้สามารถนำไปปรับใช้ในการผลิตอย่างได้ผล ได้แก่ เทคโนโลยีการผลิตทุเรียนให้มีคุณภาพ เทคโนโลยีการผลิตทุเรียนก่อนฤดูให้มีคุณภาพ การป้องกันกำจัดหนอน

เจาะเมล็ดทุเรียน การป้องกันกำจัดโรคเน่าของทุเรียนที่เกิดจากเชื้อไฟทอปธอรา และเทคโนโลยีการแปรรูปทุเรียน นอกจากการเผยแพร่เทคโนโลยีทางการเกษตรให้แก่เกษตรกรในประเทศแล้ว ยังมีการเผยแพร่ไปยังประเทศกลุ่มอาเซียน แอฟริกา และแอฟริกา โดยจัดการฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ประเทศต่าง ๆ ดังกล่าว ได้แก่ การฝึกอบรมหลักสูตรการผลิตไม้ผลเมืองร้อน การจัดการสวนไม้ผล การจัดการเรือนเพาะชำ และการปรับปรุงพันธุ์ไม้ผล อีกทั้งมีเจ้าหน้าที่และเกษตรกรจากประเทศต่าง ๆ มาศึกษาดูงานด้านการผลิตไม้ผลเมืองร้อนอยู่เสมอ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2545)

จากการที่ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีมีผลงานที่เป็นประโยชน์ และยอมรับอย่างกว้างขวาง เพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้ด้านวิชาการ และงานวิจัยดังกล่าวให้แก่ประชาชนผู้สนใจทั่วไป กรมวิชาการเกษตรจึงได้พัฒนาให้ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร ในปี พ.ศ. 2545 โดยมีการจัดให้เป็นจุดท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายจุด ได้แก่ แปลงรวบรวมพันธุ์ทุเรียน แปลงเพาะปลูกผสม และแปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง และทุเรียน เป็นต้น (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2545) ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถมาเยี่ยมชมได้ตลอดทั้งปี แต่ช่วงฤดูที่นักท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ช่วงเดือนเมษายน-กรกฎาคม เพราะเป็นช่วงเวลาที่มีการเก็บเกี่ยวผลไม้ ทำให้สามารถเลือกชิมและซื้อผลไม้ที่มีคุณภาพได้ในราคาถูก เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตร ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการให้บริการการท่องเที่ยวให้น่าสนใจมากขึ้นแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งควรทำการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยวที่ได้เยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวมาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี
2. สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวเกษตรในพื้นที่การเกษตรอื่น ๆ เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่น่าสนใจ และมีประสิทธิภาพของจังหวัดจันทบุรี และจังหวัดอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน
3. ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นพื้นฐานเพื่อการวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร

ขอบเขตของการวิจัย

เป็นการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเกษตรที่ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ตำบลตะปอน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีจุดท่องเที่ยว ทั้งหมด 5 แห่ง คือ

1. สวนพรรณไม้หอม
2. เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด
3. แปลงทุเรียน
4. แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูก
5. แปลงเงาะลูกผสม

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

“ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี” หมายถึง สถานที่ของหน่วยงานของรัฐบาล ที่มีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการศึกษา วิจัย และพัฒนาพืชเศรษฐกิจในภาคตะวันออก สังกัดกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตั้งอยู่ที่ 63 หมู่ 6 ตำบลตะปอน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

“ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตร” หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลเกี่ยวกับการบริการของเจ้าหน้าที่นำชม และแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของ ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

“ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตร” หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

“ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่นำชม” หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่นำชมของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

“ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความรู้” หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับจากแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

“ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับประโยชน์” หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

“ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความพึงพอใจ” หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

“แหล่งท่องเที่ยวเกษตร” หมายถึง สถานที่ภายในศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีที่ได้จัดเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวมี 5 แห่ง คือ

1. สวนพรรณไม้หอม
2. เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด
3. แปลงทุเรียน
4. แปลงพืชสกุลระกำ ทองทอง ลูกู
5. แปลงเงาะลูกผสม

“แหล่งบริการที่เกี่ยวข้อง” หมายถึง สถานที่ที่ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีจัดให้บริการเกี่ยวกับห้องสุขา และจุดจำหน่ายสินค้าแก่นักท่องเที่ยว

“แหล่งบริการเกี่ยวกับห้องสุขา” หมายถึง สถานที่ที่จัดให้บริการเกี่ยวกับห้องสุขาที่ทางศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี จัดไว้เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

“แหล่งบริการเกี่ยวกับจุดจำหน่ายสินค้า” หมายถึง สถานที่ที่จำหน่ายสินค้าแปรรูปทางการเกษตรและสินค้าพื้นเมืองที่ทางศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี จัดไว้เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

“เจ้าหน้าที่นำชม” หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเกษตรที่ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

“นักท่องเที่ยว” หมายถึง บุคคลที่เดินทางมาท่องเที่ยวและใช้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

“นักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อย” หมายถึง บุคคลที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ที่มีอายุเท่ากับ และน้อยกว่า 19.31 ปี ซึ่งเป็นอายุเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว

“นักท่องเที่ยวที่มีอายุมาก” หมายถึง บุคคลที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ที่มีอายุมากกว่า 19.31 ปี ซึ่งเป็นอายุเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว

“นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี” หมายถึง บุคคลที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และต่ำกว่า มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

“นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับปริญญา” หมายถึง บุคคลที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก

“นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักอยู่ในองค์กร” หมายถึง บุคคลที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ที่มีอาชีพเป็นนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา ข้าราชการ ลูกจ้างบริษัท และพนักงานรัฐวิสาหกิจ

“นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักอยู่นอกองค์กร” หมายถึง บุคคลที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ที่มีอาชีพเป็นข้าราชการบำนาญ ธุรกิจส่วนตัว เกษตรกร และแม่บ้าน

“นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดจันทบุรี” หมายถึง บุคคลที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดจันทบุรี

“นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกจังหวัดจันทบุรี” หมายถึง บุคคลที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่ ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ที่มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดอื่นที่ไม่ใช่จังหวัดจันทบุรี

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยเรื่องนี้ ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ

1. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริการ
3. ความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร
4. แหล่งท่องเที่ยวเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทร์
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

มีผู้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ ดังนี้

Kolasa (1969) กล่าวว่า ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคล ในอันที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเป็นการประเมินสิ่งหนึ่งสิ่งใดจากเหตุการณ์ สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ หรือความคิดเห็นเป็นการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ถูกจำกัด แต่เป็นสิ่งเร้าที่ได้รับอิทธิพลมาจากความโน้มเอียง

สุนทร โคมิน (2531) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็น คือ คำพูดที่แสดงออกซึ่งความเชื่อบางอย่าง หรือค่านิยมบางอย่างของผู้พูด ฉะนั้นการที่ความคิดเห็นเป็นเพียงคำพูดที่แสดงออก บ่อยครั้งจึงมักพบว่าเราไม่สามารถยึดถือคำพูดที่ตนแสดงออกมาได้มากนัก

ราชบัณฑิตยสถาน (2532) ได้บัญญัติคำว่า ความคิดเห็นซึ่งตรงกับคำว่า Opinion ในภาษาอังกฤษไว้ว่า หมายถึง 1) ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบถึงแม้จะไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม 2) ทศนะหรือประมาณการเกี่ยวกับ

เนื้อหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง 3) คำแถลงที่ยอมรับนับถือกันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อ ปัญหาที่มีผู้นำมาขอปรึกษา คำว่าความคิดเห็นมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า เจตคติ ซึ่งมีคำอธิบายไว้ว่า แนวโน้มที่บุคคลได้รับหรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสันับสนุน หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่าง หรือต่อบุคคลบางคน

ประดิษฐ์ ศรีประสิทธิ์ (2536) กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ ความรู้สึกที่มีต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง อาจเป็นการแสดงออกในทางบวก หรือลบก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล

พงศ์เทพ จอมธรรมนิม (2543) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้าน ความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยใช้สติปัญญา ความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของบุคคล นั้น เป็นส่วนช่วยแสดงความคิดเห็น ซึ่งอาจจะเป็นด้วยการพูด การเขียน อาจถูกต้องหรือไม่ก็ได้ และอาจจะได้รับการยอมรับ หรือไม่ยอมรับก็ได้เช่นกัน ความคิดเห็นนี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา สถานการณ์ หรือมีข้อเท็จจริงปรากฏขึ้นมา

นงลักษณ์ สุขจิตร (2548) กล่าวถึงความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยมีพื้นฐานมาจาก ความเชื่อ พื้นความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับ สภาพแวดล้อม มาใช้ในการตัดสินใจ พิจารณาหา ข้อเท็จจริงในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งอาจจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับบุคคลอื่นก็ได้ ขึ้นอยู่กับกระบวนการ คิดของแต่ละบุคคลบนพื้นฐานประสบการณ์ที่แตกต่างกัน

สรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด สิ่งหนึ่ง โดยมีพื้นฐานมาจากความรู้ ประสบการณ์ รวมทั้งพื้นฐานทางสังคม และความเชื่อ มาใช้ในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งอาจเป็นการพูด หรือเขียน ก็ได้

ความสำคัญของความคิดเห็น

Feldman (1971) กล่าวว่า การสำรวจความคิดเห็นเป็นการศึกษาความรู้สึกของบุคคลกลุ่ม คนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ละคนจะแสดงความเชื่อและความรู้สึกใด ๆ ออกมาโดยการพูด การ เขียน การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบาย

หรือการเปลี่ยนแปลงระบบงาน รวมทั้งในการฝึกหัดการทำงานด้วย เพราะจะทำให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเป็นไปตามความพอใจของผู้ร่วมงาน

Best (1977) อธิบายว่า ในการศึกษาความคิดเห็นต่าง ๆ ส่วนมากจะใช้วิธีแบบวิจัยตลาด ได้แก่ การซักถาม สอบถาม บันทึกลงไว้ และรวบรวมไว้เป็นข้อมูล ซึ่ง Best ได้เสนอแนะว่า “วิธีที่ง่ายที่สุดในการที่จะบอกความคิดเห็น คือ การแสดงให้เห็นถึงจำนวนร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความ เพราะจะทำให้เห็นว่าความคิดเห็นจะออกมาในลักษณะเช่นใด และจะสามารถทำตามข้อคิดเห็นเหล่านั้นได้ หรือในการวางนโยบายใด ๆ ก็ตาม ความคิดเห็นที่วัดออกมาได้จะทำให้ผู้บริหารเห็นว่าสมควรหรือไม่ ในอันที่จะดำเนินการตามนโยบายหรือล้มเลิกไป”

ประเภทของความคิดเห็น

Remmer (1954) ได้แบ่งความคิดเห็นออกเป็น 2 ประเภทด้วยกัน คือ

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด-เชิงลบสุด (extreme opinion) เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรัก หลง บุษชาติเทวทูท ทิศทางลบสุด ได้แก่ รังเกียจมาก ความคิดเห็นนี้รุนแรงเปลี่ยนแปลงได้ยาก

2. ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (cognitive contents) การมีความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี (positive) ชอบยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในลักษณะเป็นกลางเฉย ๆ ไม่มีความคิดเห็น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี (negative) ได้แก่ ไม่ชอบ รังเกียจ ไม่ยอมรับ ไม่เห็นด้วย

ทรงศักดิ์ นิธิปริชา และคณะ (2542) ได้แบ่งความคิดเห็นออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การคิดโดยไม่มีจุดมุ่งหมาย (undirected thinking) เป็นความคิดที่อิสระจากการถูกกำหนดด้วยเงื่อนไขภายนอก ผลสิ้นสุดของความคิดไปจบที่จุดใดจุดหนึ่งต่อได้

2. การคิดอย่างมีจุดมุ่งหมาย (the goal-direction thinking) เป็นการคิดว่าเกิดขึ้นเมื่อเราต้องการหาคำตอบ หรือหาวิธีทางที่สมเหตุสมผลในการแก้ปัญหา การคิดชนิดนี้มีเป้าหมายที่ชัดเจน เช่น การคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ การคิดสร้างสรรค์

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

การแสดงความคิดเห็นของแต่ละบุคคลในเรื่องเดียวกันนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ที่แต่ละบุคคลได้รับมา ทำให้มีผลต่อการแสดงความคิดเห็นแตกต่างกันออกไป จึงมีผู้สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นไว้ดังนี้

จำเรียง ภาวิจิตร (2536) กล่าวถึงอิทธิพลของความคิดเห็นว่าขึ้นอยู่กับกลุ่มทางสังคมในหลายประการดังนี้

1. ภูมิหลังทางสังคม หมายถึง กลุ่มคนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปด้วย
2. กลุ่มอ้างอิง หมายถึง การที่คนเราจะคบหาสมาคมกับใคร หรือกระทำการหนึ่งสิ่งใดให้แก่ผู้ใด หรือการกระทำที่คำนึงถึงอะไรบางอย่างร่วมกันหรืออ้างอิงได้ เช่น ประกอบอาชีพเดียวกัน การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสมาชิกเดียวกัน สิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นด้วย
3. กลุ่มกระตือรือร้นหรือกลุ่มเฉื่อยชา หมายถึง การกระทำใดที่ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นเป็นพิเศษ อันจะก่อให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ขึ้นมาได้ ย่อมส่งผลต่อการจูงใจให้บุคคลที่เป็นสมาชิกเหล่านั้นมีความคิดเห็นที่คล้อยตามได้ ไม่ว่าจะเห็นคล้อยตามด้วยหรือไม่ก็ตาม ในทางตรงกันข้าม การกระทำอย่างเดียวกันจะไม่มีอิทธิพลต่อสมาชิกที่เป็นกลุ่มเฉื่อยชา

Oskamp (1977) ได้สรุปถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลที่ทำให้เกิดความคิดเห็น ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย (genetic and physiology factors) เป็นปัจจัยตัวแรกที่ไม่ค่อยจะมีการพูดถึงกันมากนัก โดยมีการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านพันธุกรรม จะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษา เจตคติ หรือความคิดเห็นของบุคคลนั้น ๆ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านร่างกาย เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลกระทบจากการใช้ยา หรือสารเสพติด จะมีผลต่อความคิดเห็นและเจตคติของบุคคล เช่น คนที่มีความคิดอนุรักษ์นิยม มักจะเป็นคนที่มีอายุมาก เป็นต้น

2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล (direct personal experience) คือ บุคคลได้รับความรู้สึก และความคิดเห็นต่าง ๆ จากประสบการณ์โดยตรงเป็นการกระทำหรือพบเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ โดยตนเอง ทำให้เกิดเจตคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ตรงที่ตนเองได้รับ เช่น เด็กทารกที่แม่ได้ป้อนน้ำส้มคั้นให้ดื่ม จะมีความรู้สึกชอบ เนื่องจากน้ำส้มมีรสหวาน ซึ่งเป็นประสบการณ์ตรง

3. อิทธิพลจากครอบครัว (parental influence) เป็นปัจจัยที่บุคคลได้รับอิทธิพลจากการเลี้ยงดู อบรมจากพ่อแม่และครอบครัว เมื่อตอนเป็นเด็กเล็ก ๆ ที่ได้รับการอบรมสั่งสอนทั้งในด้านความคิด การสนองความต้องการทางด้านร่างกาย โดยการให้รางวัลและการลงโทษ

4. เจตคติและความคิดเห็นของกลุ่ม (group determinant attitude) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นและเจตคติของบุคคล เนื่องจากบุคคลจะมีสังคมการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นความคิดเห็น และเจตคติต่าง ๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนในโรงเรียน หรือกลุ่มอ้างอิงต่าง ๆ ซึ่งอาจทำให้เกิดการคล้อยตามกลุ่มได้

5. สื่อมวลชน (mass media) เป็นสื่อต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับ ได้แก่ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น อันมีผลทำให้บุคคลมีความคิดเห็น มีความรู้สึกต่าง ๆ เป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อเหล่านั้น

ปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

กิตติ สุทธิสัมพันธ์ (2542) ได้สรุปปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งอาจทำให้บุคคลแต่ละคน แสดงความคิดเห็นที่เหมือนกัน หรือแตกต่างกัน ปัจจัยดังกล่าวอาจสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

1.1 ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย คือ เพศ อวัยวะ และคุณภาพของสมอง

1.2 ระดับการศึกษา การศึกษามีอิทธิพลต่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น และการศึกษาทำให้บุคคลมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น และคนที่มีความรู้มากมักจะมีความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล

1.3 ความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติของบุคคลต่อเรื่องต่าง ๆ ซึ่งอาจจะได้จากการเรียนรู้กลุ่มบุคคลในสังคม หรือจากการอบรมสั่งสอนของครอบครัว ครู-อาจารย์

1.4 ประสบการณ์ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดเห็น

2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ วิทยุโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เป็นต้น การได้รับข้อมูลข่าวสาร จะส่งผลต่อความคิดเห็น

2.2 กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล คือ ถ้าเมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มใด หรือสังคมใด ก็ต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่ม ซึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความคิดเห็นไปตามกลุ่มหรือสังคมที่ตนอยู่

2.3 ข้อเท็จจริงในเรื่องต่าง ๆ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลแต่ละคนได้รับ ก็จะมีผลต่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

การเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น

Traindis (1917) กล่าวว่า ความคิดเห็นของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้และมีสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

1. การรับรู้ข้อมูลใหม่ จากบุคคลหรือสื่อมวลชน
2. การได้รับประสบการณ์ตรงที่พบด้วยตนเอง หรือจากแรงสะท้อนใจ
3. การถูกบังคับให้ปฏิบัติตามโดยไม่เต็มใจ

กระบวนการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น

Mcqurie (1969) ได้อธิบายขั้นตอนของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและความคิดเห็นว่า ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ 3 ขั้นตอน คือ

1. การใส่ใจ (attention) เป็นการให้ความสนใจต่อสิ่งต่าง ๆ
2. การเข้าใจ (comprehension) การได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเกิดความรู้
3. การมีสิ่งใหม่เกิดขึ้น (yielding) มีการเปลี่ยนแปลงสภาวะการณ์จากสภาวะปกติ

การวัดความคิดเห็น

จินตนา โสภณ (2542) ได้กล่าวถึงการสร้างมาตรการวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นมีอยู่ด้วยกัน 4 วิธี คือ

1. วิธีของเทอร์สโตน (Thurston's Method) เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาณแล้วเปรียบเทียบตำแหน่งความคิดเห็นหรือทัศนคติไปในทางเดียวกัน และเสมือนว่าเป็นสเกลที่มีช่วงห่างเท่ากัน
2. วิธีกัตต์แมน (Guttman's scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกัน และสามารถจัดอันดับข้อความทัศนคติสูงต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้ และแสดงการสะสมของข้อแสดงความคิดเห็น
3. วิธีจำแนก S-D Scale (Semantic differential scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติ และความคิดเห็น โดยอาศัยคู่คำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้าม เช่น ดี-เลว ชยัน-ชู้เกียรติ เป็นต้น
4. วิธีวัดแบบไลเคิร์ต (Likert's Method) เป็นวิธีสร้างมาตรการวัดทัศนคติที่นิยมแพร่หลาย เพราะเป็นวิธีการสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติในทางชื่นชอบ หรือไม่ชอบ โดยจัดอันดับความชื่นชอบหรือไม่ชอบ มีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริการ

ความหมายของการบริการ

มีผู้ให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2530) ได้ให้ความหมายของการบริการว่าเป็นการปฏิบัติรับใช้ การให้ความสะดวกต่าง ๆ เช่น ให้บริการ ใช้บริการ เป็นต้น

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2537) อธิบายว่า การบริการ หมายถึง กิจกรรมผลประโยชน์ หรือความพึงพอใจที่สนองความต้องการของลูกค้า

วีรพงษ์ เกลิมจิระรัตน์ (2539) กล่าวว่า การบริการ หมายถึง กระบวนการหรือกระบวนการกิจกรรมในการส่งมอบบริการจากผู้ให้บริการไปยังผู้รับบริการ

กาญจนาศ อรรถวิภาคไพศาลย์ และ สมศรี ภัทรธรรม (2547) ได้สรุปความหมายของการบริการไว้ว่า เป็นสิ่งของที่จับต้องไม่ได้ แต่รู้สึกได้จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้ความช่วยเหลือ หรือให้ประโยชน์ หรือความสะดวกแก่ผู้อื่น และเป็นงานที่เกิดการผลิต และการบริโภคในเวลาเดียวกัน โดยผู้ใช้บริการมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานบริการนั้นด้วย

สรุปได้ว่า การบริการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่ให้ประโยชน์ หรือความสะดวกแก่ผู้อื่นที่ต้องการทำให้เกิดความพึงพอใจ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริการ

ได้มีการอธิบายแนวคิดเกี่ยวกับการบริการ ดังนี้

คำว่า “การบริการ” มีคำแปลเป็นภาษาอังกฤษว่า “SERVICE” ซึ่งมีการอธิบายถึงความหมายจากศัพท์ ดังนี้ (คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจแห่งชาติ, 2543)

1. S = Smiling and Sympathy คือ การยิ้มแย้มและเอาใจเขามาใส่ใจเรา เห็นอกเห็นใจต่อความลำบากยากของผู้มารับบริการ
2. E = Early Response คือ การตอบสนองต่อความประสงค์จากผู้มารับบริการอย่างรวดเร็ว ทันใจ โดยไม่ต้องเอ่ยปากเรียกร้อง
3. R = Respectful คือ การแสดงออกถึงความนับถือให้เกียรติแก่ผู้มารับบริการ
4. V = Voluntariness Manner คือ การให้บริการที่ทำอย่างสมัครใจ และเต็มใจ
5. I = Image Enhancing คือ การรักษาภาพลักษณ์ของผู้ให้บริการ และภาพลักษณ์ขององค์การ
6. C = Courtesy คือ ความอ่อนน้อม อ่อนโยน สุภาพ และมีมารยาทดี
7. E = Enthusiasm คือ ความกระฉับกระเฉง กระตือรือร้น ขณะให้บริการ

หลักการให้บริการ

กุลชน ธนาพงศธร (2530) กล่าวถึง หลักการให้บริการไว้ดังนี้

1. หลักความสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ประโยชน์และบริการที่องค์การจัดให้นั้น จะต้องตอบสนองความต้องการของบุคคลเป็นส่วนใหญ่ทั้งหมด มิใช่เป็นการจัดให้แก่บุคคลใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ
2. หลักความสม่ำเสมอ กล่าวคือ การให้บริการนั้น ๆ ต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มิใช่ทำ ๆ หยุด ๆ ตามความพอใจของผู้บริการหรือปฏิบัติงาน
3. ความเสมอภาค การบริการที่จัดนั้นจะต้องให้แก่ผู้มาใช้บริการทุกคนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ไม่มีการใช้สิทธิพิเศษแก่บุคคลหรือกลุ่มใดในลักษณะแตกต่างจากคนอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด

4. หลักความประหยัด ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ไปในการบริการ จะต้องไม่มากจนเกินกว่าผลที่จะได้รับ

5. หลักความสะดวก การบริการที่จัดให้แก่ผู้รับบริการจะต้องเป็นไปในลักษณะที่ปฏิบัติได้ง่ายสะดวกสบาย สิ้นเปลืองทรัพยากรไม่มากนัก ทั้งยังไม่เป็นการสร้างภาวะยุ่งยากใจให้แก่ผู้ให้บริการ หรือผู้ใช้บริการมากจนเกินไป

ประเภทของการบริการ

สามารถแบ่งประเภทของการบริการออกเป็น 2 ประเภท (ชอุณหะ รุ่งปัจฉิม, 2544) คือ

1. การบริการทางด้านธุรกิจ (business service) หมายถึง การบริการที่มีลักษณะการดำเนินการในเชิงธุรกิจ มุ่งแสวงหากำไรเป็นสำคัญ การบริการลักษณะนี้มักจะอยู่ภายใต้การดำเนินงานขององค์การ บริษัท และห้างร้านของเอกชน

2. การบริการสาธารณะ (public service) หมายถึง การบริการที่มีลักษณะการดำเนินการโดยระบบราชการ มุ่งประโยชน์สุข และสวัสดิภาพของประชาชนในสังคมเป็นสำคัญ

องค์ประกอบของการบริการ

สำหรับองค์ประกอบของการบริการที่สำคัญ ประกอบด้วย 3 ส่วน (ชอุณหะ รุ่งปัจฉิม, 2544) ดังนี้ คือ

1. ผู้ให้บริการ หมายถึง ทั้งองค์การที่ประกอบธุรกิจบริการและบุคลากร หรือพนักงานที่ทำหน้าที่ในการให้บริการ

2. กระบวนการในการให้บริการ หรือวิธีการให้บริการ

3. ผู้รับบริการ หมายถึง ประชาชนทั่วไปที่รับบริการสาธารณะ และผู้ซื้อบริการเฉพาะผู้ที่รับบริการทางด้านธุรกิจ

ลักษณะของงานบริการ

ลักษณะของงานบริการ (จรรยาพร กุลอำนาจชัย, 2538) มีดังนี้ คือ

1. งานบริการ เป็นงานที่มีการผลิตและการบริโภคเกิดขึ้นพร้อมกัน คือ ไม่อาจกำหนดความต้องการแน่นอนได้ ขึ้นอยู่กับผู้ใช้บริการว่าต้องการเมื่อใดและต้องการอะไร
2. งานบริการเป็นงานที่ไม่อาจกำหนดปริมาณงานล่วงหน้าได้ การมาใช้บริการหรือไม่ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของผู้ใช้บริการ การกำหนดบริการงานล่วงหน้า จึงไม่อาจทำได้ นอกจากการคาดคะเนความน่าจะเป็นเท่านั้น
3. งานบริการเป็นงานที่ไม่มีตัวสินค้า ไม่มีผลผลิต สิ่งที่ใช้บริการจะได้ คือ ความพึงพอใจ รู้สึกคุ้มค่าที่ได้มาใช้บริการ ดังนั้นคุณภาพของงานจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก
4. งานบริการเป็นงานที่ต้องการการตอบสนองในทันที ผู้ใช้บริการต้องการให้ลงมือปฏิบัติในทันที ดังนั้นผู้ให้บริการต้องพร้อมที่จะตอบสนองตลอดเวลาและเมื่อนัด วัน เวลาใด ก็จะต้องตรงตามนัด

ลักษณะของการบริการ

การบริการเป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคลและสิ่งทีบุคคลได้กระทำขึ้น การบริการเป็นความรับผิดชอบของทุกคนและสามารถแบ่งความรับผิดชอบกันไปในงานแต่ละด้าน โดยมีผู้บริหารสูงสุดเป็นผู้รับผิดชอบหมดทุกด้าน ซึ่งอาจแยกพิจารณาลักษณะของการบริการออกได้ดังนี้ (สมิต สัมฤทธิ์, 2542)

1. เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อผู้อื่น โดยทั่วไปจะเห็นได้จากการกระทำ การบริการจะมีการแสดงออกในลักษณะของสีหน้า แววตา กริยาท่าทาง คำพูดและน้ำเสียง การแสดงพฤติกรรมที่ปรากฏให้เห็นจะเกิดผลได้ทันที เกิดผลขึ้นได้ตลอดเวลาและปรากฏผลได้รวดเร็ว อันเป็นลักษณะเฉพาะของการบริการ

2. เป็นการกระทำที่สะท้อนถึงความรู้สึกนึกคิดและจิตใจ การบริการจะเป็นเช่นไร ขึ้นอยู่กับความคิดของผู้ให้บริการซึ่งจะแสดงออกถึงอารมณ์ ความรู้สึก ความเชื่อ ความปรารถนา และค่านิยม ถ้าสิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงความรู้สึกนึกคิดและจิตใจที่ดีย่อมจะมีผลต่อการบริการที่ดีตามไปด้วย

3. เป็นสิ่งที่บุคคลได้กระทำขึ้นอันเชื่อมโยงถึงผลประโยชน์ของผู้รับบริการ การบริการเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคน เป็นผู้ให้บริการ คนเป็นส่วนสำคัญในการสร้างบริการที่ดี เพราะกิจกรรมใด ๆ เกี่ยวกับการบริการ คนจะต้องมีส่วนสัมพันธ์ในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับบริการ เป็นผู้ดำเนินการที่เป็นประโยชน์ต่อผู้รับบริการ

คุณสมบัติของผู้ให้บริการ

คุณสมบัติของผู้ให้บริการ (ณรงค์ การประจำ, 2543) มีดังนี้ คือ

1. มีความยินดี ช่วยเหลือผู้อื่น
2. ยิ้มแย้มแจ่มใส ทำให้ผู้ต้องการความช่วยเหลือรู้สึกสบายใจ
3. พร้อมที่จะรับฟังผู้อื่นพูด ไม่แย้งพูด
4. ไม่วางตนข่มท่าน ไม่ทำให้เขาต้องรู้สึกว่าเป็นผู้ด้อยความรู้หรือโง่
5. มีความอดทน ไม่ท้อถอยง่าย ๆ
6. มีปฏิภาณไหวพริบ คาดคะเนความต้องการของผู้ขอความช่วยเหลือได้
7. มีความจำดี จำได้ว่าบุคคลที่เคยมาติดต่อขอความช่วยเหลือสนใจเรื่องอะไร
8. ช่างสังเกต รู้สึกทันทีว่าผู้ที่มาติดต่อเกิดความอึดอัดใจหรือไม่
9. มีความอยากรู้อยากเรียนอยู่เสมอ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเป็นนิสัย
10. ซื่อตรงต่อตนเองและผู้อื่น
11. ไม่พยายาม แสดงว่าเป็นผู้รอบรู้ไปทุกอย่าง สิ่งใดไม่รู้และตอบไม่ได้ก็รับว่าไม่รู้

ความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร

ความหมายของการท่องเที่ยวเกษตร

นำชัย ทนุผล (2540) ได้อธิบายความหมายของการท่องเที่ยวเกษตรว่า หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีจุดหมายเพื่อการเรียนรู้และเข้าใจในธรรมชาติ วัฒนธรรมการเกษตร อันเกิดจากภูมิปัญญา และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น

ศุภเชษฐ์ เชษฐมาต (2541) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเกษตร (Agro-tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวออกไปสู่พื้นที่ที่เป็นแหล่งพืชไร่พืชสวน มีการศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตของเกษตรกร รวมทั้งการดำเนินงานในการทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และบางครั้งนักท่องเที่ยวเองเข้าไปร่วมช่วยเหลือเกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตร (2543) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเกษตรไว้ว่า การท่องเที่ยวเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของชาวชนบท ศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ในเรื่องเกษตรกรรม ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งเกษตรกรรมในรูปแบบดั้งเดิม และเกษตรกรรมที่มีความก้าวหน้าทันสมัย รวมถึงได้เที่ยวชมทัศนียภาพที่สวยงามตามธรรมชาติของชุมชนนั้น ๆ โดยเกษตรกรและชุมชนนั้นจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริการจัดการด้วยตนเอง

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2543) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเกษตรว่า เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่จะทำให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่น โดยการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มาเที่ยวชมชุมชนภาคเกษตรกรรม เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของชาวชนบท ศึกษาความรู้และประสบการณ์ในเรื่องเกษตรกรรม ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งเกษตรกรรมในรูปแบบดั้งเดิม และเกษตรกรรมที่มีความก้าวหน้าทันสมัย รวมทั้งได้เที่ยวชมทัศนียภาพที่สวยงามตามธรรมชาติของชุมชนนั้น ๆ โดยเกษตรกรและชุมชนนั้น ๆ จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการบริหารด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรและชุมชน ทั้งในภาคและนอกภาคเกษตร นอกจากนั้นยังจะเป็นการช่วยยกระดับชีวิตให้แก่เกษตรกรและชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และทักษะในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืนตลอดไป

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2544) ได้อธิบายความหมายของการท่องเที่ยวเกษตรว่า

1. เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งสนใจไปยังกิจกรรมการเกษตร หรือสภาพแวดล้อมของการเกษตรเป็นหลัก
2. เป็นการท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยวยังมีวัตถุประสงค์ทางการเกษตรเป็นหลัก
3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีความพร้อมในการดำเนินการ สามารถควบคุมและดำเนินการเกี่ยวกับปัจจัยภายในและภายนอกของแหล่งท่องเที่ยว
4. เป็นการท่องเที่ยวที่มีกลไก กระจายรายได้ไปยังเกษตรกร
5. เป็นการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อการได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน เกิดการพักผ่อนหย่อนใจ การสร้างเสริมการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติ

อุไรวรรณ เปี่ยมนิเวศน์ (2544) สรุปว่า การท่องเที่ยวเกษตร หมายถึง การเดินทางไปเยี่ยมชมพื้นที่ที่มีกิจกรรมด้านการเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยมีการจัดการประเภทของการบริการต่างๆ ไว้รองรับ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ ประสบการณ์และเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ รวมทั้งเป็นการอนุรักษ์พื้นที่และกิจกรรมการเกษตรให้มีคุณภาพและยั่งยืนต่อไป

วรรณ วลัยวานิช (2546) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเกษตร เป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้น และได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก โดยเป็นการท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ทางการเกษตร สวนเกษตร ฟาร์มปศุสัตว์เพื่อชมความงาม การผลิตพืชผลทางการเกษตรชมวิถีการดำเนินชีวิตของเกษตรกร ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของชาวบ้านในท้องถิ่นหรือชนบท ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งทัศนียภาพอันสวยงาม อันจะก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้รับความรู้พื้นฐานทางด้านการเกษตร

ราไพพรรณ แก้วสุริยะ (2546ก) ได้อธิบายความหมายของการท่องเที่ยวเกษตรว่า เป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร ฟาร์มปศุสัตว์ เพื่อชื่นชมความ

สวยงาม ความสำเร็จและผลิตผลในแหล่งเกษตรกรรมนั้นบนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น

กาญจนาศ อรรถวิภาคไพศาลย์ และ สมศรี ภัทรธรรม (2547) ได้สรุปความหมายของการท่องเที่ยวเกษตรว่า เป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ที่มีกิจกรรมการเกษตรเป็นหลัก เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เห็นความสำเร็จของเกษตรกรที่สามารถผลิตพืชผลทางการเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และเทคโนโลยีที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน ทำให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งได้สัมผัสกับธรรมชาติ และวัฒนธรรมทางการเกษตรในพื้นที่ อันเป็นการช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกในการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากร และสภาพแวดล้อมให้ยั่งยืน

ยศวีร์ ยุคตะนันท์ (2547) สรุปว่า การท่องเที่ยวเกษตร (Agro-tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์ และเลี้ยงสัตว์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จ เพื่อที่จะเรียนรู้ เข้าใจในวัฒนธรรมเกษตร อันเกิดจากภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น และได้ผลิตผลสินค้าไปขาย รวมถึงได้รับประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น

Anonymous (2004) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเกษตร (Agrotourism) ว่าเป็นกิจกรรมทั้งหมดของประชาชนที่เดินทางไปท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับการผลิตทางการเกษตร หรือการพักผ่อนในสภาพแวดล้อมที่เป็นฟาร์มในชนบท

Ministry of Tourism (2004) กล่าวถึง การท่องเที่ยวเกษตร (Agrotourism) ว่าเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสเดินทางไปยังพื้นที่ชนบท เพื่อให้เกิดความรู้ และคุ้นเคยเกี่ยวกับพื้นที่ทำการเกษตร อาชีพทางการเกษตร ผลผลิตทางการเกษตรของท้องถิ่น ประเพณีการบริโภคอาหารของท้องถิ่น และวิถีความเป็นอยู่ของประชากรในชนบท อันเป็นการช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน

เบญจมาศ ณ ทองแก้ว (2548) กล่าวถึงความหมายของการท่องเที่ยวเกษตรไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนรู้และเข้าใจธรรมชาติ เกิดประสบการณ์ใหม่ ๆ ด้านการเกษตรอันเกิดจากภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น

Institute of Food and Agricultural Sciences (2007) ได้สรุปการท่องเที่ยวเกษตร (Agrotourism) ว่าเป็นการใช้อุตสาหกรรมชั้นยอด 2 ประเภท รวมกันของรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา คือ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และการเกษตร เพื่อเป็นยุทธวิธีใช้พื้นที่ทำการเกษตร ให้ดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชม เพื่อการศึกษาหาความรู้ อย่างสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้มีส่วนร่วม กิจกรรมการเกษตรในฟาร์ม อันเป็นการช่วยให้ประเพณีการดำรงชีวิตของประชากรในชนบทมีความยั่งยืน

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเกษตร หมายถึง การเดินทางชั่วคราวไปยังพื้นที่ที่มีกิจกรรมการเกษตรเป็นหลัก เช่น สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์ และเลี้ยงสัตว์ เพื่อชื่นชมความสวยงาม และความสำเร็จของเกษตรกรในการผลิตพืชผลทางการเกษตร ทำให้ นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ และความสนุกสนานเพลิดเพลิน อีกทั้งยังเป็นการกระจายรายได้สู่ภาคเกษตรกรรมอีกด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร

คำว่า “Agrotourism” เป็นคำศัพท์ที่เริ่มใช้ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 20 โดยผู้นำของเกษตรกรที่นำมาใช้สำหรับการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและต่อมาก็ได้มีการนำมาใช้อย่างกว้างขวาง เกี่ยวกับกิจกรรมของนักท่องเที่ยวในชนบท และผู้ที่ไปพักผ่อนในชนบทโดยทั่วไป (Anonymous, 2004)

สำหรับประเทศในทวีปยุโรป การท่องเที่ยวเกษตรมีการใช้คำศัพท์ที่แตกต่างกัน 2 คำ คือ “Rural Tourism” ซึ่งเป็นคำที่ใช้ในกรณีที่มีพื้นที่ทำการเกษตรของพืชบางชนิดที่แยกเป็นพิเศษ และประชาชนสามารถเยี่ยมชมได้อย่างใกล้ชิดในชุมชนชนบท ส่วนคำว่า “Agrotourism” มีการใช้ในความหมายที่กว้างกว่า คือ มีความหมายรวมถึงการบริการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตพืชอาหาร และจำหน่ายเป็นสินค้า การท่องเที่ยวเกษตรจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อเสริมผลผลิตในชนบทของประเทศที่มีการพัฒนาการผลิตอาหารอย่างกว้างขวาง ข้อมูลเกี่ยวกับ “Agrotourism” ซึ่งเกี่ยวกับนโยบายทางสังคม การเกษตรและเศรษฐกิจของประเทศในสหภาพยุโรป (European Union: EU) จะเห็นได้ว่าความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร ซึ่งเป็นความรู้ที่กว้างขวางเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การจัดการ การตลาดและการจัดการ ซึ่งทำให้การท่องเที่ยวเกษตรมีความสำคัญมากต่อชุมชนทั้งในเมืองและชนบท (Anonymous, 2004)

อีกแนวความคิดหนึ่งเกี่ยวกับ Agrotourism ของประเทศในทวีปยุโรป พบว่า เป็นการเริ่มต้นที่มีความมุ่งหวัง เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร โดยเฉพาะผู้ที่อาศัยบริเวณเทือกเขาที่ต้องมีการพัฒนาเศรษฐกิจ จากการที่การท่องเที่ยวเกษตรได้เริ่มในช่วงเวลาที่ถูกต้องเหมาะสม เมื่อประชากรในเมืองใหญ่มีความเบื่อหน่ายในความเป็นอยู่ ซึ่งอยากเปลี่ยนบรรยากาศมาพักผ่อนในชนบทที่มีความเป็นธรรมชาติและสงบ ทำให้รัฐบาลหลายประเทศได้สนับสนุนโครงการการท่องเที่ยวเกษตรอย่างกว้างขวาง เช่น ประเทศกรีซ อังกฤษ ฝรั่งเศส และอิตาลี (Anonymous, 2004)

จากรายงานของกรมส่งเสริมการเกษตร (2543) ปรากฏว่า แหล่งท่องเที่ยวเกษตรมีกิจกรรมเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวแบ่งเป็น 6 กิจกรรม คือ

1. กิจกรรมการแสดงสินค้าหรือสาธิต เป็นการเข้าชมสถานที่ต่าง ๆ ในพื้นที่ท่องเที่ยวทางการเกษตร การแสดงขั้นตอนในการปฏิบัติการต่าง ๆ ทางด้านการเกษตร รวมถึงการแสดงประเพณีวัฒนธรรมทางการเกษตร
2. กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวทำระยะสั้น เป็นการให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เช่น การเลือกซื้อผลผลิตทางการเกษตร โดยให้นักท่องเที่ยวได้เลือกเก็บเอง การรีดขยำนั่งเกวียน เป็นต้น
3. กิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวพักแรมในหมู่บ้าน เป็นการให้บริการในรูปแบบพักแรมกับชาวบ้าน เพื่อให้ได้สัมผัสกับการใช้ชีวิตของเกษตรกร
4. กิจกรรมให้ความรู้การเกษตรแผนใหม่ และความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาของชาวบ้าน เป็นการบริการนักท่องเที่ยวในด้านการอบรมให้ความรู้ทางการเกษตร เช่น การแปรรูปรักษาผลผลิตทางการเกษตร พืชผักพื้นเมืองที่กินได้ การเก็บเห็ดป่า การทำน้ำตาจากมะพร้าว และตาลโตนด เป็นต้น
5. กิจกรรมการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร เป็นการรวบรวมสินค้าและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพื่อจำหน่าย ซึ่งรวมถึงหัตถกรรมพื้นบ้าน พันธุ์พืช และของที่ระลึกต่าง ๆ

6. กิจกรรมให้ผู้ทางธุรกิจเกษตร เป็นการนำเสนอสู่ทางในการทำธุรกิจการเกษตรสำหรับผู้ทำธุรกิจอยู่ เพื่อให้มีโอกาสนในการทำธุรกิจร่วมกับเกษตรกร กิจกรรมในการท่องเที่ยวในลักษณะนี้ต้องมีการเตรียมข้อมูลและรายละเอียดในเชิงธุรกิจด้วย

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร

การจัดประเภทของแหล่งท่องเที่ยว ได้มีการจัดประเภทแหล่งท่องเที่ยวโดยกรมส่งเสริมการเกษตร (2542) ดังนี้ คือ

1. จุดท่องเที่ยวประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวเกษตร ดำเนินการในลักษณะร่วมกันของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้านทั้งประเภทที่พักค้างในหมู่บ้านได้ และประเภทระยะสั้นไม่เกิน 1 วัน ซึ่งในหมู่บ้านท่องเที่ยวจะแบ่งเขตเพื่อให้เหมาะสม และง่ายต่อการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเป็นส่วน ๆ ดังนี้

1.1 บริเวณที่เป็นจุดหรือศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (Visiting Center) เป็นจุดแรกที่นักท่องเที่ยวจะแวะพักก่อนเที่ยวชม หรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีลานจอดรถ ที่รับประทานอาหารและเครื่องดื่ม รวมทั้งจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์เกษตร

1.2 ส่วนที่เป็นพื้นที่การเกษตรของเกษตรกรในหมู่บ้านสามารถให้นักท่องเที่ยวเข้าชม หรือร่วมกิจกรรม อีกทั้งสามารถให้คำแนะนำและความรู้เกี่ยวกับการเกษตร

2. จุดท่องเที่ยวเกษตรประเภทเฉพาะรายบุคคล หรือรายกิจกรรมเป็นจุดท่องเที่ยวเกษตรที่เป็นสวนหรือไร่ของเกษตรกรรายใดรายหนึ่ง โดยเฉพาะส่วนใหญ่จะเป็นสวนเกษตรที่มีความก้าวหน้าในการปลูกพืชเฉพาะอย่าง ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรจะช่วยสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและการจัดการให้ดีขึ้น

3. จุดท่องเที่ยวเกษตรประเภทเทศกาลหรือปรากฏการณ์ เป็นลักษณะของจุดท่องเที่ยวที่มีการจัดงานเทศกาล หรืองานมหกรรมทางด้านการเกษตรที่น่าสนใจ เช่น วันทุเรียนโลก วันเงาะโรงเรียน งานวันระกำหวาน งานวันลองกอง เทศกาลหม่อนไหม รวมทั้งปรากฏการณ์ทางการเกษตรที่น่าสนใจ เช่น พุ้งดอกทานตะวัน พุ้งดอกปอเทือง และพุ้งดอกปทุมมา เป็นต้น

รูปแบบการท่องเที่ยวเกษตร

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2544) ได้รายงานเกี่ยวกับรูปแบบของการท่องเที่ยวเกษตรดังนี้ คือ

1. ด้านกิจกรรม ประกอบด้วย

1.1 รูปแบบการทำนาที่ใช้วัฒนธรรมดั้งเดิมในการเตรียมดินและเก็บเกี่ยว ประกอบด้วย อาชีพเสริม เช่น การเพาะเห็ด ขกยอ และตกปลา เป็นต้น

1.2 รูปแบบเกษตรผสมผสาน เป็นการทำการเกษตรเกี่ยวกับการปลูกผักปลอดสารพิษ ร่วมกับการปลูกไม้ผล และขุดบ่อเลี้ยงปลาหรือทำนาควบคู่กันไป

1.3 รูปแบบสวนผลไม้ ได้แก่ สวนมะม่วง สวนเงาะ สวนลองกอง และสวนส้มโอ เป็นต้น พื้นที่ที่ปลูกผลไม้สามารถจัดเป็นเทศกาลชิมผลไม้ โดยอาจจัดให้นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมเข้าไปเก็บผลไม้ได้ด้วยตนเองก่อนซื้อได้ ซึ่งเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวมาก

1.4 รูปแบบไม้ดอกไม้ประดับ เช่น การปลูกกล้วยไม้ กุหลาบ และดอกปทุมมา เป็นต้น

1.5 รูปแบบเชิงอนุรักษ์ผสมผสานกับวัฒนธรรมชาวไทยภูเขา เช่น สวนชา และสวนเมี่ยงที่อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

1.6 รูปแบบศูนย์ศึกษาและศูนย์วิจัยทดลองของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ได้แก่ ศูนย์ศึกษาพัฒนาเขาหินซ้อน และศูนย์วิจัยทดลองของหน่วยราชการต่าง ๆ ของกรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมป่าไม้ เป็นต้น

1.7 โครงการหลวงและโครงการพระราชดำริ

1.8 รูปแบบชุมชนเกษตร ซึ่งเป็นที่รวมวิถีชีวิตและวัฒนธรรมพื้นบ้านรวมกับการประกอบอาชีพ เช่น ชุมชนประมง ชุมชนชาวเขา สหกรณ์นิคมต่าง ๆ เป็นต้น

1.9 รูปแบบสวนเกษตร หรือฟาร์มของเอกชน ได้แก่ สวนสามพราน ไร่ปี่เอน และไร่นุญรอด เป็นต้น

1.10 รูปแบบตลาดการเกษตร เช่น ตลาดน้ำดำเนินสะดวก ตลาดไท ตลาดสี่มุมเมือง เป็นต้น

2. ด้านปศุสัตว์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้านปศุสัตว์ที่น่าสนใจ มีดังนี้ คือ

2.1 ศูนย์สาธิตการผลิตโคเนื้อครบวงจร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

2.2 ศูนย์การสุนัขสงคราม กรมการสัตว์ทหารบก อำเภอบางบาล จังหวัดนครราชสีมา

2.3 การเลี้ยงนกกระทาเทศเป็นการค้า

2.4 ฟาร์มเลี้ยงกวาง

2.5 ฟาร์มโชคชัย อำเภอบางบาล จังหวัดนครราชสีมา

2.6 ฟาร์มเลี้ยงไก่พื้นเมือง

3. ด้านประมง เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากสัตว์น้ำ พืชน้ำ โดยวิธีต่าง ๆ ตั้งแต่การเพาะเลี้ยง การจัดรวมถึงการแปรรูป

3.1 ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำแปรรูปที่มีชื่อเสียง เช่น ปลาสดแห้ง บางบ่อ น้าบูดูสายบุรี และปลาช่อนแม่ลา เป็นต้น

3.2 การชมวิถีชีวิตของชาวประมง

3.3 กิจกรรมประมง เช่น การดำน้ำ การตกปลา รวมทั้งชมภูมิทัศน์และนิเวศในแหล่งน้ำธรรมชาติ

4. ด้านป่าไม้ การมีส่วนร่วมในการสร้างสวนป่าตามโครงการส่งเสริมการปลูกป่าเศรษฐกิจ

5. ด้านวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น งานพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ และวัฒนธรรมเกี่ยวกับข้าวในท้องถิ่น รวมถึงเพลงพื้นบ้านและอื่น ๆ

แหล่งท่องเที่ยวเกษตรในต่างประเทศ

แหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มีชื่อเสียงของสหราชอาณาจักร คือ สวนคิว (Kew Garden) ตั้งอยู่บนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเทมส์ (Thames River) อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของกรุงลอนดอน มีพื้นที่ 120 เฮกตาร์ มีการจัดแสดงพืชจากเขตพื้นที่ที่มีสภาพอากาศแตกต่างกัน 21 เขต มีจำนวนหลายพันชนิด พืชที่มีความโดดเด่นของสวนที่น่าสนใจ คือ พืชกินสัตว์เป็นอาหาร นักท่องเที่ยวยังมีโอกาสได้เรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการควบคุม การจัดการของเสียทางชีวภาพของสวนคิวนอกจากนั้นได้มีบริการต่าง ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ ให้ยืมเก้าอี้รถเข็น รถสกูเตอร์ไฟฟ้า และบริการอื่น ๆ แก่นักท่องเที่ยว (Anonymous, 2007)

ส่วนแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มีชื่อเสียงของประเทศออสเตรเลีย คือ Kings Park and Botanic Garden เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรและสวนสาธารณะ ตั้งอยู่ที่เมือง Perth รัฐ Western Australia มีพื้นที่ทั้งหมด 837 เฮกตาร์ ได้แบ่งพื้นที่เป็น 3 ส่วน คือ Bold Park, Kings Park และ Botanic Garden (Anonymous, 2005)

Bold Park เป็นสวนป่าในเมืองที่มีขนาดใหญ่ที่สุดและมีพืชหลากหลายในพื้นที่ 437 เฮกตาร์ ซึ่งมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และนันทนาการอย่างสูง นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้สะดวกและง่าย ซึ่งทำให้มีผู้เข้าเยี่ยมชมทิวทัศน์ผืนป่าและท้องทะเล (Swan Coastal Plain) จำนวนมาก ชื่อ Bold Park ตั้งชื่อเพื่อเป็นเกียรติแก่ William Ernest Bold

Kings Park มีชื่อเดิม คือ Perth Park ได้เปลี่ยนชื่อเพื่อเฉลิมฉลองการขึ้นครองราชย์ของ King Edward VII เมื่อปี ค.ศ.1901 พื้นที่ใน Park ประกอบด้วย พื้นที่หญ้า แปลงไม้ดอกไม้ประดับ ต้นไม้ และสนามเด็กเล่น บริเวณสวนนี้ได้รับการดูแลและจัดการอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีผู้นิยมใช้จัดงานแต่งงาน งาน Christmas และงานเทศกาลต่าง ๆ

Botanic Garden เป็นพื้นที่ที่ประกอบด้วยสวนต่าง ๆ คือ Water Garden, Rose Garden, Central Woodlands, Banksia Garden, Acacia Garden และ Public Artwork มีการจัดแสดงพันธุ์ไม้ที่หายาก พันธุ์ไม้ที่ใกล้สูญพันธุ์ พันธุ์ไม้จากฝั่งตะวันตกและตะวันออกของออสเตรเลีย รวมทั้งมีการรวบรวมพันธุ์ไม้แถบเมดิเตอร์เรเนียน

สำหรับงานของสวนมีนักวิทยาศาสตร์ทำการวิจัยเกี่ยวกับการรักษาสายพันธุ์พืช สภาพทางชีวนิเวศ การฟื้นฟู และการขยายพันธุ์ โดยวิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และการศึกษาด้าน DNA ด้วยวัตถุประสงค์ เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูพืชที่ใกล้จะสูญพันธุ์ รวมทั้งให้มีการเรียนรู้และพัฒนาเกี่ยวกับพันธุ์พืชพื้นเมืองต่าง ๆ และงานเทศกาลที่ใหญ่ที่สุดที่จัดในสวนนี้ คือ เทศกาลดอกไม้ป่า (Wildflowers Festival)

แหล่งท่องเที่ยวเกษตรของประเทศออสเตรเลียที่มีชื่อเสียง และน่าสนใจอีกแห่งหนึ่ง คือ Tropical Fruit World ตั้งอยู่บริเวณ Gold Coast รัฐ New South Wales เป็นสวนและสถานีวิจัยไม้ผลที่ประกอบด้วยไม้ผลเขตร้อนขึ้นมากกว่า 500 ชนิด ได้เริ่มต้น โดย Bob และ Val Brinsmead เมื่อ ค.ศ. 1972 (พ.ศ. 2515) ได้จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่หลากหลาย คือ (Anonymous, 2001)

1. The Big Avocado พืชที่มีชื่อเสียงและน่าสนใจที่ใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย
2. Carica Garden เป็นสวนสมัยแรก ๆ เพื่อให้นักวิชาการวิจัยเกี่ยวกับมะละกอ สายพันธุ์ Carica
3. Home Garden คือ สวนรวบรวมพันธุ์ไม้ผลที่เป็นที่นิยมมากกว่า 100 ต้น นักท่องเที่ยวจะได้เห็นต้นไม้ชนิดต่าง ๆ และสามารถถ่ายรูปได้ ได้แก่ ต้นโกโก้ ขนุน และอื่น ๆ
4. Lost Crops of the Inca เป็นสวนที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของพืชที่ถูกลืมของทวีปอเมริกาใต้
5. South Pacific Garden เป็นสวนที่มีไม้ผลที่มีผลน่าอร่อย และไม้ธรรมชาติจากเกาะ South Pacific
6. Tropical Berry Garden ประกอบด้วยต้นไม้ที่มีในเขตร้อนที่มหัศจรรย์

7. Indian Garden เป็นสวนที่รวมพันธุ์ไม้ชนิดต่าง ๆ เช่น พันธุ์มะม่วง ขนุน มะม่วงหิมพานต์ และอื่น ๆ
8. Aztec Garden ประกอบด้วย ไม้ผลจากอเมริกากลาง
9. Amazon Garden เป็นสวนที่แสดงให้เห็นไม้ผลที่หายากและอร่อยในแถบเมซอน
10. Chinese Garden เป็นสวนที่สร้างให้มีบรรยากาศเสมือนหุบเขาในประเทศจีน มีอาณาเขตกว้างใหญ่และน่าชื่นชมแบบตะวันออก โดยมีต้นลิ้นจี่ถึง 500 ต้น
11. South East Asian Garden เป็นสวนที่มีบรรยากาศสีน้ำตาลงาม เป็นที่รวบรวมไม้ผลชนิดต่าง ๆ จากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีรสชาติชวนชม
12. Bush Tucker Garden เป็นสวนไม้ใบหลากสีสน ประกอบด้วย พันธุ์ไม้พื้นเมืองของออสเตรเลียมากกว่า 100 สายพันธุ์
13. Rare Fruits of the World Garden คือ สวนพันธุ์ไม้ผลเขตร้อนชื้นที่หายาก
14. Ol Macdonald's Farm คือ ฟาร์มอนุบาลสัตว์ที่นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับลูกวัว ลูกหมู และจะได้พบกับม้าสายพันธุ์ที่มีขนาดใหญ่และเล็กที่สุดในโลก
15. Rainforest Fauna Park เป็นสวนสัตว์แบบป่าฝน นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัส และให้อาหารแก่สัตว์ต่าง ๆ เช่น จิงโจ้ และอีมูได้

นอกจากแหล่งท่องเที่ยวเกษตรต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว Tropical Fruit World ยังมีแหล่งบริการที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว คือ

1. ที่จำหน่ายตั๋วเข้าชมและท่องเที่ยว (Park Admission & Tour Ticket Sales)
2. ตลาดผลไม้ (Fruit Market) เป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวสามารถซื้อผลไม้พื้นเมืองรสเลิศ ผลไม้ต่างประเทศ รวมทั้งอาหารและของสดต่าง ๆ ที่ผลิตได้จากสวน

3. Rainforest Café และ Rainforest Gift Shop ที่ Rainforest Café มีเครื่องดื่ม ไอศกรีม และขนมหวานที่รสชาติเป็นที่ประทับใจ ส่วนที่ Rainforest Gift Shop ก็เป็นแหล่งรวมผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่าย ได้แก่ แยม ชอส และผลิตภัณฑ์บำรุงผิวที่ทำจากอโวคาโด ซึ่งมีให้เลือกจำนวนมาก
4. Plantation House Restaurant เป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวสามารถชิมบาร์บีคิวรสชาติแบบออสเตรเลียแท้ มีบรรยากาศเป็นสวนสวย
5. Purple Treasure House เป็นสถานที่ที่มีสินค้าทั่วโลกจำหน่ายอย่างหลากหลาย รวมทั้งผลิตภัณฑ์บำรุงผิว
6. Magic Garden Show เป็นบริเวณที่จัดให้นักท่องเที่ยวได้มาชิมผลไม้ตามฤดูกาลได้ฟรี และสามารถทดลองสินค้าตัวอย่างของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ผลิตในสวน
7. Treasure Island เป็นแหล่งรวบรวมความเพลิดเพลินของครอบครัวที่ให้ความสนุกสนานและตื่นเต้น พร้อมด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
8. Miniature Train เป็นรถไฟเล็กที่เล่นรอบทะเลสาบ ภายในเวลา 5 นาที มีบรรยากาศที่พิเศษ
9. River Cruise Boats เป็นเรือที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวล่องไปตามคลองที่มีบรรยากาศสวยงาม คดเคี้ยว ไปตามธรรมชาติที่มีพืชพันธุ์แปลก ๆ รวมทั้งสามารถให้อาหารแก่นกน้ำที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้น
10. Hidden Lake เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีบรรยากาศป่าฝน ซึ่งมีนกที่สวยงามบินไปมาให้ นักท่องเที่ยวได้ชม
11. Koi Fish Lake ก็เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เพราะมีปลาขนาดใหญ่ และฝูงห่านป่าที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

จากข้อมูลเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตร และแหล่งบริการที่เกี่ยวข้องของ Tropical Fruit World จะเห็นได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มีขนาดใหญ่และน่าสนใจมากแห่งหนึ่ง

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเกษตร

องค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวในปัจจุบันที่ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องมี 3 สิ่งนี้ คือ (ปรีชา แดงโรจน์, 2544)

1. Security หมายถึง ความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติทั้งหลาย และความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน เพราะนักท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางไปในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยสูง ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

2. Sanitation หมายถึง ความสะอาด ปราศจากโรค และมลพิษทั้งอากาศ น้ำดื่ม และสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะเกิดผลกระทบกับสุขภาพของนักท่องเที่ยว

3. Satisfaction หมายถึง ความพอใจในประสบการณ์และสินค้าทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริการด้านต่าง ๆ ที่สะดวกและมีประสิทธิภาพ

ส่วนองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเกษตร มีดังนี้ คือ (ราไพพรรณ แก้วสุริยะ, 2546)

1. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งเกษตรกรรมที่มีความสำเร็จในสาขานั้น ๆ
2. มีความพร้อมรับบริการนักท่องเที่ยวในจำนวนจำกัดต่อวัน
3. มีวิทยากรหรือมัคคุเทศก์นำชม
4. ผู้จัดนำเที่ยว และนักท่องเที่ยวมีความรู้ว่าจะใดควรปฏิบัติ และสิ่งใดไม่ควรปฏิบัติ ระหว่างการท่องเที่ยว
5. นักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้น
6. เป็นการท่องเที่ยวที่ได้ความรู้ ประสบการณ์ และได้เห็นความสวยงาม รวมถึงมีความประทับใจและปลอดภัย

รามศรี พรหมชาติ (2545) ได้พิจารณาจากระบบท่องเที่ยว มีองค์ประกอบการท่องเที่ยว เกษตรที่สำคัญ 3 ส่วน คือ

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวการเกษตร ทรัพยากรการเกษตร หมายถึง ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิต ผลผลิตทางการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นแสงแดด ดิน น้ำ ตลอดจนพันธุ์พืช-พันธุ์สัตว์ และเกิดการจัดการโดยมนุษย์ ให้ก่อเกิดผลผลิตทางการเกษตร เพื่ออุปโภคบริโภค ซึ่งในที่นี้อาจเรียกทรัพยากรการท่องเที่ยวการเกษตร โดยให้ความหมาย คือ แหล่งเกษตรกรรมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อแหล่ง โดยครอบคลุมบทบาทของพื้นที่ กระบวนการ และกิจกรรมการเกษตร ซึ่งสามารถคัดเลือกนำมาใช้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้

2. ตลาดการท่องเที่ยว ตลาดการท่องเที่ยวเฉพาะ เป็นตลาดที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเฉพาะเรื่องมากขึ้น นักท่องเที่ยวประเภทนี้จะให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้กิจกรรมเฉพาะด้าน เช่น การศึกษา วิถีชีวิต การศึกษาวัฒนธรรม โบราณสถานวัตถุเฉพาะด้าน จึงทำให้มีความชัดเจนในด้านการจัดการการตลาดมากขึ้น

3. บริการการท่องเที่ยว บริการท่องเที่ยวเกษตร เช่น ที่พัก ร้านอาหาร การบริการนำเที่ยว จะต้องเกี่ยวเนื่องกับการเกษตรชนบท ตัวอย่างบริการที่ชัดเจน คือ ที่พักบ้าน (Home Stay) และที่พักตามสวนเกษตรต่าง ๆ (Farm Stay)

มาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร

สิ่งสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเกษตร ที่ต้องยึดถือเป็นหลักของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรมี 3 ประการ (Institute of Food and Agricultural Sciences, 2007) คือ

1. ต้องมีสิ่งที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยวได้เห็น
2. ต้องมีบางสิ่งเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทำ
3. ต้องมีของบางอย่างให้นักท่องเที่ยวได้ซื้อ

สำหรับความสำเร็จของกิจกรรมการท่องเที่ยวเกษตรขึ้นอยู่กับคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร จากความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่คาดหวังคุณภาพการบริการให้คุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายไป รวมทั้งความปลอดภัย และสุขอนามัย ตามกฎระเบียบขององค์การท่องเที่ยวของโลก ส่วน

คุณภาพการท่องเที่ยวเกษตรของประเทศไทยอยู่ภายใต้การควบคุมของ National Board of Tourism โดยใช้มาตรฐานเดียวกันทั้งในเมืองและในชนบท สำหรับประเทศฝรั่งเศส ออสเตรีย และเยอรมนีก็มี country inspector เป็นผู้ควบคุมมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร (Anonymous, 2004)

แหล่งท่องเที่ยวเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

ความเป็นมาของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

ภาพที่ 1 แผนที่ภายในศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร (2545)

ประวัติและที่ตั้ง (ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี, 2545)

ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี เดิมเป็นพื้นที่ตั้งสถานีทดลองพืชสวนเก่าแก่ของไทย เรียกว่า สถานีทดลองพืชสวนพลั่ว (เนื่องจากตั้งอยู่ที่อำเภอพลั่ว) จนกระทั่งในปี 2529 จึงยกฐานะขึ้นเป็น ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ตั้งอยู่เลขที่ 63 หมู่ 6 ต.ตะปอน อ.เขาหลวง จ.จันทบุรี ติดถนน สุขุมวิท เส้นทางจันทบุรี-ตราด ห่างจากตัวเมืองจันทบุรี 15 กิโลเมตร และห่างจาก กรุงเทพมหานคร 269 กิโลเมตร มีพื้นที่ภายในศูนย์ฯทั้งสิ้น 250 ไร่ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่สำหรับ ปฏิบัติงานวิจัยที่ศูนย์พัฒนาไม้ผลเศรษฐกิจภาคตะวันออก (ห้วยสะพานหิน) จำนวน 897 ไร่ และ พื้นที่ภายในศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิตจันทบุรี จำนวน 300 ไร่ สภาพพื้นที่ โดยทั่วไปภายในศูนย์ฯ เป็นที่ราบ มีความลาดเอียง 2% ในแนวตะวันออก-ตะวันตก อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 24 เมตร สภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย (ชุดภูเก็ตและชุดสงขลา) มีความเป็นกรด-ด่าง ประมาณ 4.0-4.5

สภาพภูมิอากาศ

ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี มีสภาพอากาศแบบร้อนชื้น ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 3,135 มิลลิเมตร ต่อปี อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุดและสูงสุดอยู่ระหว่าง 22.7 องศาเซลเซียส ถึง 31.7 องศาเซลเซียส และมีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย ร้อยละ 78 (ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี, 2545)

หน้าที่ความรับผิดชอบ

ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี มีหน้าที่รับผิดชอบในการค้นคว้าวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาพืชสวนเศรษฐกิจที่สำคัญในเขตภาคตะวันออก ซึ่งมีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 64,938,253 ไร่ นอกจากนี้ยังมี หน้าที่ร่วมปฏิบัติงานและประสานความร่วมมือในการค้นคว้าวิจัยกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชนภายในและระหว่างประเทศ และเผยแพร่ผลงานให้แก่เจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริม การเกษตร เกษตรกรและผู้สนใจโดยทั่วไป นอกจากนี้ ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ยังได้รับเลือกเป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตร โดยเริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ปี 2545 จนถึงปัจจุบัน ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว และเกษตรกร โดยทั่วไปเข้าเยี่ยมชมเป็น จำนวนมากในแต่ละปี (ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี, 2545)

พืชรับผิดชอบ

ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ได้รับมอบหมายจากกรมวิชาการเกษตรให้ดำเนินการค้นคว้าวิจัยพืชสวนเศรษฐกิจในภาคตะวันออก (ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี, 2545) ดังต่อไปนี้

ไม้ผล : ทุเรียน เงาะ มังคุด พืชสกุลระกำ ลองกอง และไม้ผลอื่น ๆ ที่มีปลูกในภาคตะวันออก

ไม้ดอกและไม้ประดับ : กล้ายไม้ เฟิร์น และไม้ดอกไม้ประดับพื้นเมือง

สมุนไพรและเครื่องเทศ : พริกไทย และกานพลู

ผลงานวิจัยงานถ่ายทอดเทคโนโลยีและอื่น ๆ (ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี, 2545)

ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าวิจัยพืชในความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบแบบสหสาขาวิชา ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจะถูกนำมาผนวกเข้าด้วยกันเป็นชุดวิทยาการการผลิต นำไปทดสอบในแปลง จากนั้นจึงทำการเผยแพร่ต่อไป จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ศูนย์ฯ ได้ผลิตชุดวิทยาการการผลิตที่เผยแพร่สู่เกษตรกรแล้ว ได้แก่

1. เทคโนโลยีการผลิตทุเรียนให้มีคุณภาพ
2. เทคโนโลยีการผลิตทุเรียนก่อนฤดูให้มีคุณภาพ
3. การป้องกันกำจัดหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน
4. การป้องกันกำจัดโรคเน่าของทุเรียนที่เกิดจากเชื้อไฟทอปธอร่า
5. เทคโนโลยีการแปรรูปทุเรียน
6. เทคโนโลยีการผลิตมังคุดให้มีคุณภาพ
7. เทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตเงาะ
8. เทคโนโลยีการให้ปุ๋ยในระบบน้ำ

ผลงานดังกล่าว นอกจากเกษตรกรจะสามารถนำไปปรับใช้ในการผลิตอย่างได้ผลแล้ว ยังได้เผยแพร่ ไปในหลายประเทศ ทั้งจากกลุ่มประเทศอาเซียน แปซิฟิก และแอฟริกา โดยศูนย์ฯ ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ของประเทศดังกล่าว เช่น หลักสูตรการผลิตไม้ผลเมืองร้อน

การจัดการสวนไม้ผล การจัดการเรือนเพาะชำและการปรับปรุงพันธุ์ไม้ผล นอกจากนี้ในแต่ละปียังมีเกษตรกรและเจ้าหน้าที่จากประเทศต่างๆ ที่เดินทางมาเยี่ยมชม และศึกษาดูงานด้านการผลิตไม้ผลเมืองร้อนอยู่เสมออีกด้วย

จุดท่องเที่ยวภายในศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

การเที่ยวชมภายในศูนย์วิจัยฯ ทำให้ทั้งการใช้จักรยานและเดินเท้า จุดที่นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมได้เอง คือ เส้นทางเลียบบคลองหนองเสม็ด ที่เลาะเลียบบตามลำคลองไปสิ้นสุดที่อ่างเก็บน้ำ ส่วนแปลงทดลองไม้ผลเมืองร้อนต่าง ๆ นั้น ควรติดต่อให้เจ้าหน้าที่นำชม จุดท่องเที่ยวภายในศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี มีดังนี้ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2545)

1. อาคารเอนกประสงค์ เป็นจุดแรกที่คอยต้อนรับนักท่องเที่ยว เมื่อเข้ามาภายในบริเวณศูนย์วิจัยฯ จุดนี้นักท่องเที่ยวจะสามารถจอดรถ สอบถามข้อมูล และเลือกหาซื้อสินค้าจากกลุ่มแม่บ้านแถบอำเภอแหลมสิงห์ได้อย่างเช่น ทุเรียนแผ่น ทุเรียนกวน และทุเรียนอบเกลือ

2. สวนพรรณไม้หอม นักท่องเที่ยวสามารถแวะเที่ยวชมสวนพรรณไม้หอม ซึ่งแบ่งออกเป็นยุคสมัยต่าง ๆ ตามช่วงเวลาในประวัติศาสตร์ บางชนิดมีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย เช่น ต้นอินจัน มังคุด ทับทิมแดง ทับทิมขาว สาละลังกา พุดซ้อน พุดจิบ มะนาว จำปา ต้นไม้บางชนิดมีหลักฐานว่ามีอยู่ในสมัยอยุธยา เช่น เข็ม พลู ขลุ่ เจตมูลเพลิงขาว กระชาย พริกไทย ขมิ้น สายหยุด นมแมว รวมทั้งไม้หอมอีกมากมายที่มีบันทึกไว้ในสมัยรัตนโกสินทร์ พรรณไม้หอมต่าง ๆ เหล่านี้มีความหอมแตกต่างกันออกไป บางชนิดก็หอมที่ดอก บางชนิดก็หอมที่ใบ บางชนิดก็หอมที่ลำต้น หรือหอมที่รากก็มี สวนพรรณไม้หอมนี้จัดทำขึ้น เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในวโรกาสเจริญพระชนมพรรษา ครบ 5 รอบ

3. เส้นทางเลียบบคลองหนองเสม็ดเส้นทางนี้ จัดทำขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ เพื่อให้ผู้มาเยือนที่นี่ได้มีโอกาสศึกษาพันธุ์ไม้พืชสวน นานาชนิด ได้อย่างครบถ้วน ในแปลงเดียว เส้นทางเดินนี้ จะเลาะเลียบบหนองคลองเสม็ด ยาวประมาณ 1 กิโลเมตร ไปสิ้นสุดที่จุดชมวิวเหนืออ่างเก็บน้ำหนองเสม็ด โดยเริ่มต้นจากแปลงมังคุด ที่หากมาช่วงเดือนพฤษภาคมถึงกรกฎาคม รับรองว่าจะต้องได้ชมมังคุดหวานจากแปลงแห่งนี้ จากแปลงมังคุด ผ่านไปยังแปลงระกำ ทุเรียน ลงสาด เงาะ ผ่านสะพานแขวน ไปจนถึงลานเอนกประสงค์ซึ่งเป็นจุดพัก บริเวณนี้ทางศูนย์ได้จัดให้มีน้ำผลไม้ไว้สำหรับให้นักท่องเที่ยวได้ชิมอีกด้วย จากนั้นเส้นทางจะลัดเลาะไปตามลำคลอง ไป

จุดที่ศาลาชมวิวนี้อ่างเก็บน้ำหนองเสม็ด ซึ่งอ่างเก็บน้ำนี้ เป็นแหล่งน้ำที่ใช้ภายในศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี เส้นทางนี้เที่ยวชมได้ทั้งเดินเท้า และปั่นจักรยาน

4. เรือนเพาะชำกล้วยไม้และรวบรวมพันธุ์เฟิร์น มีแปลงไม้ดอกไม้ประดับและเรือนเพาะชำ เป็นจุดที่น่าแวะชมอีกจุดหนึ่ง จุดเด่นของเรือนเพาะชำที่นี้ก็คือเป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้พื้นเมืองและรวบรวมพันธุ์เฟิร์นท้องถิ่น โดยเน้นเฉพาะเฟิร์นที่พบในเขตภาคตะวันออก เนื่องจากพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรีเป็นเขตฝน มีความชื้นมาก เป็นแหล่งที่พบเฟิร์นพันธุ์ต่าง ๆ มากมาย เฟิร์นนานาชนิดที่อยู่ในเรือนเพาะชำแห่งนี้ รวบรวมมาจากภูเขาหลาย ๆ แห่งในจังหวัดจันทบุรี ทั้งเทือกเขาสระบาปและเขาสอยดาว นอกเหนือจากเฟิร์นที่พบเห็นได้ทั่วไป อย่างเช่น เฟิร์นข้าหลวงหลังลาย หรือเฟิร์นก้านดำ นักท่องเที่ยวก็จะได้ทำความรู้จักกับเฟิร์นลูกไก่ เฟิร์นลูกไก่ทอง เฟิร์นนาคราช ซึ่งล้วนเป็นเฟิร์นที่สวยงามและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว นอกจากเฟิร์นแล้วที่เรือนเพาะชำแห่งนี้ก็ยังรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้ท้องถิ่นอย่างเหลืองจันทบูรไว้อีกด้วย

5. แปลงรวบรวมพันธุ์ทุเรียน แปลงทุเรียนที่ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแห่งนี้ เป็นแปลงทดสอบพันธุ์ทุเรียนนานาชนิด และเป็นจุดรวบรวมพันธุ์ทุเรียนที่มากที่สุดในประเทศไทย มีพันธุ์ต่าง ๆ มากถึงเกือบ 100 พันธุ์ ทั้งก้านยาว กระดุม หมอนทอง ชะนี รวมทั้งทุเรียนพันธุ์ต่างประเทศ อย่างเช่น ทุเรียนเบอร์เนียว ทุเรียนสุมาตรา และทุเรียนฟิลิปปินส์ ทุเรียนพันธุ์ต่างประเทศเหล่านี้ มีลักษณะต่างจากทุเรียนไทยตรงที่เวลาสุก ลูกจะติดคาต้นไม่ร่วงหล่น เนื้อในมีสีเหลืองสวย ทางศูนย์วิจัยฯ จึงได้นำมาผสมกับทุเรียนไทย เพื่อให้ออกมาเป็นพันธุ์ลูกผสมที่คงลักษณะเด่นของทั้งสองพันธุ์เอาไว้ นักท่องเที่ยวสามารถสนุกกับการเดินสำรวจป้ายชื่อพันธุ์ต่าง ๆ ของทุเรียนที่มีมากมาย นับร้อยพันธุ์ได้ที่นี้ นอกจากนี้ หากมาในช่วงเก็บเกี่ยวก็จะได้ชมการสาธิตการเก็บทุเรียน ซึ่งวิธีการเก็บทุเรียนนั้นจะต้องใช้คนที่มีความชำนาญพิเศษ คนหนึ่งปีนขึ้นไปตัดลูกบนต้น แล้วโยนลงมาข้างล่าง คนข้างล่างจะต้องถือกระสอบไว้เตรียมตัวรับให้ได้จังหวะให้หนามทุเรียนเกี่ยวกับกระสอบทุเรียนจะได้ไม่ตกถึงพื้น จนทำให้เนื้อชำได้

6. แปลงสมุนไพรพื้นเมือง สมุนไพรที่รวบรวมไว้ที่ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแห่งนี้ เป็นสมุนไพรท้องถิ่นและเป็นพืชเศรษฐกิจของท้องถิ่นจันทบุรีมาช้านาน เช่น พริกไทย วนิลา กานพลู กระวาน นักท่องเที่ยวสามารถแวะชมและทำความรู้จักสมุนไพรเหล่านี้ได้

7. แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูกลู ถัดมาจากแปลงปลูกทุเรียน จะเป็นแปลงที่ปลูกไม้เมืองร้อนผสมผสานคล้ายกันหลายพันธุ์ มีทั้งพืชสกุลระกำ ที่ประกอบด้วยระกำ สละและมีพืช

ตระกูลกลางสาด ที่ประกอบด้วยกลางสาด ลองกอง ลูก กระจ่างนั้นเป็นไม้เมืองร้อนในตระกูลปาล์ม เป็นไม้ที่มีอายุยืนนับร้อยปีเลยทีเดียว ความพิเศษอย่างหนึ่งของมันก็คือ จะคงความเป็นสาวอยู่ตลอดเวลา เพราะมันจะเกิดรากใหม่ขึ้นมาเรื่อย ๆ ต้นเดิมก็จะผุพังไป กระจ่างที่ปลูกที่ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีนี้มีอยู่ 2 ชนิด คือ กระจ่าง ที่เป็นไม้พื้นเมืองของไทยทางภาคใต้และภาคตะวันออก กระจ่างมีรสชาติเปรี้ยวส่วน “สะก้า” หรือ “สาลัก-อินโด” คือ สละไร้หนาม รสชาติหวานหอมอร่อย ส่วนลองกองนั้นที่ศูนย์ปลูกไว้หลายพันธุ์เพื่อทดสอบพันธุ์ที่เหมาะสมกับอากาศ และดินของจันทบุรี ส่วน “ลูก” นั้นเชื่อว่าหลายคนคงยังไม่รู้จัก เนื้อมีกลิ่นฉุน ไม่ชวนรับประทาน น้ำมีเมล็ดมาก จึงนิยมนำมาใช้เป็นต้นตอของลองกอง ในการขยายพันธุ์ หากนักท่องเที่ยวมาที่นี่ตรงกับช่วงลองกองสุก จะเห็นว่าลองกองนั้นขามผลสุกแล้วสวยงาม ผลสีเหลืองเป็นพวงขึ้นดกเต็มต้นเลยทีเดียว

8. แปลงเงาะลูกผสม เงาะที่ปลูกมากที่สุดในประเทศไทยนั้นอยู่ที่เมืองจันทบุรี พันธุ์ที่นิยมปลูกในปัจจุบันคือ เงาะโรงเรียน ส่วนพันธุ์อื่นๆ ที่เคยปลูกในอดีต เช่น เงาะน้ำตาลกรวด เงาะเงาะม้ง เงาะบางยี่ขัน เงาะสีทอง คงเหลืออยู่น้อยมาก ทางศูนย์วิจัยฯจึงได้พยายามรวบรวมพันธุ์เงาะเหล่านี้ไว้ และพยายามสร้างพันธุ์ใหม่ ๆ ขึ้นมา โดยนำมาผสมพันธุ์กันจนได้เงาะลูกผสมพันธุ์ใหม่อีกหลาย ๆ พันธุ์ นักท่องเที่ยวสามารถสนุกกับการเดินสำรวจพันธุ์เงาะที่มีมากมายที่แปลงนี้ได้

การบริการที่เกี่ยวข้องของศูนย์บริการท่องเที่ยวเกษตรศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับการบริการที่เกี่ยวข้องของศูนย์บริการท่องเที่ยวเกษตร ณ ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี มีดังนี้คือ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2545)

การพักผ่อน

ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี มีห้องพักรับรองสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 10 ท่าน แต่ต้องติดต่อจองล่วงหน้า สำหรับที่กางเต็นท์นั้นสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 100 คน (ต้องนำเต็นท์มาเอง) ทางศูนย์ฯไม่มีบริการอาหารให้แก่บุคคลภายนอก นักท่องเที่ยวสามารถเดินข้ามถนนไปรับประทานอาหารได้ที่ฝั่งตรงข้าม มีร้านอาหารหลายร้านที่ขึ้นชื่อมากในเรื่องแกงป่ารสพริกไทยเผ็ดร้อนของเมืองจันทน์ นอกจากนี้ที่ตลาดพลูซึ่งอยู่เลยจากศูนย์ฯไปทางอำเภอแหลมสิงห์ประมาณ 1 กิโลเมตรก็ยังมีร้านก๋วยเตี๋ยวเจ้าอร่อย คอยให้นักท่องเที่ยวไปแวะชิมด้วย

การเดินทาง

ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ตั้งอยู่ที่ตำบลตะปอน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านหน้าติด ถนนสุขุมวิท เส้นทางจันทบุรี-ตราด ห่างจากตัวเมืองจังหวัดจันทบุรี 15 กิโลเมตร ห่างจาก กรุงเทพมหานคร 235 กิโลเมตร

รถยนต์ส่วนตัว เริ่มต้นจากกรุงเทพฯ ไปถึงจังหวัดชลบุรี (โดยใช้เส้นทางนา-ตราด ไปตาม ทางหลวงหมายเลข 34 เข้าสู่จังหวัดชลบุรี หรือใช้เส้นทางมอเตอร์เวย์) จากนั้นใช้เส้นทางหมายเลข 344 บ้านบึง-แกลง-จันทบุรี แล้ววิ่งตามเส้นทางหมายเลข 3 ไปอำเภอขลุง เมื่อถึงสามแยกปากแซง ให้ เลี้ยวขวาไปจังหวัดตราด จากนั้นวิ่งไปประมาณ 16 กิโลเมตร ผ่านปากทางเข้าน้ำตกพลั่วไป ประมาณ 2 กิโลเมตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีตั้งอยู่ซ้ายมือ ตรงปากทางที่จะเลี้ยวขวาไปอำเภอ แห่มสิงห์ หากเดินทางมาจากจังหวัดอื่นที่ไม่ผ่านอำเภอขลุง ให้ตั้งต้นที่จังหวัดจันทบุรี โดยใช้ เส้นทางจากอำเภอเมืองไปตามถนนสุขุมวิทมุ่งหน้าไปทางจังหวัดตราด ประมาณ 10 กิโลเมตร จะ เห็นป้ายทางเข้าน้ำตกพลั่ว ให้ขับรถตรงไปอีกประมาณ 800 เมตร จะเห็นป้ายศูนย์วิจัยอยู่ทาง ซ้ายมือ

รถโดยสารประจำทาง มีรถประจำทางออกจากกรุงเทพฯ ทั้งที่สถานีขนส่งหมอชิต และ สถานีขนส่งสายตะวันออกที่เอกมัย แต่ถ้าขึ้นที่หมอชิต รถจะออกทางเส้นทางมอเตอร์เวย์ ทำให้ย่าน ระยะเวลาการเดินทางได้มากขึ้น การเดินทางมายังศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีให้ใช้รถประจำทางสาย กรุงเทพฯ-ตราด รถจะจอดที่หน้าศูนย์ (เลยปากทางเข้าน้ำตกพลั่วมาประมาณ 2 กิโลเมตร) หรือหาก ขึ้นรถสองแถวสายจันทบุรี-พลั่ว ที่หน้าตลาดน้ำพุมล่งที่หน้าศูนย์วิจัยระยะทาง 10 กิโลเมตร ใช้ เวลาประมาณ 10 นาที ค่าโดยสารคนละ 15 บาท

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมศรี ภัทรธรรม (2545) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนผู้สนใจในการเกษตร เกี่ยวกับความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร และแหล่งบริการที่เกี่ยวข้องในภาคเหนือและภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ประชาชนผู้สนใจในการเกษตร มีความคิดเห็นว่า แหล่งท่องเที่ยว เกษตรมีความพร้อมมาก 3 แห่ง คือ เขาค้อทะเลภู สวนอู่นและสวนมะคาเดเมียนันท ของสวน เกษตรภูเรือ วโนทยาน และสวนเห็ด บ้านภูเรือ มีความพร้อมปานกลาง 3 แห่ง คือ บริษัทฟาร์ม พิจิตรไทยปศุสัตว์ จำกัด กลุ่มผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพบ้านแสนสุข และสวนอู่นของบริษัท

อุ้งนาคะวัน จำกัด จากการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า ประชาชนผู้สนใจในการเกษตรที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สุขภาพ และประสบการณ์การท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกันมีความ คิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 บางประการ

ยุพาพร ยุทธรักษานุกูล (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวางแผนบริเวณและการจัดการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ได้เสนอแนวความคิดในการ วางแผนบริเวณกำหนดให้กิจกรรมในศูนย์วิจัยฯ แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ กิจกรรมในแปลง ทดลอง ได้แก่ การเดินชมแปลงไม้ผลชนิดต่าง ๆ ตามโปรแกรมที่กำหนด และกิจกรรมนันทนาการ ได้แก่ การขี่จักรยาน การออกกำลังกายที่ลานคนตรีในสวน ซื่อสินค้าเกษตรที่สาธิตการผลิตทาง การเกษตร ซื่อพันธุ์ไม้ที่เรือนกล้วยไม้เหลืองจันทบุรี และแะแพคเกจจิ้งสมุนไพรที่เรือน จันทรสติย์ เป็นต้น การออกแบบแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนต้อนรับ ส่วนเลียบลำน้ำ ส่วนขาย พันธุ์ไม้เรือนกล้วยไม้เหลืองจันทบุรี และส่วนปรับปรุงเรือนจันทรสติย์เดิม โดยผู้ศึกษาได้เสนอ แนวความคิดให้มีการจัดโครงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ควบคู่กันไปด้วย

กาญจนา อรรถวิภาคไพศาลย์ และ สมศรี ภัทรธรรม (2547) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึง พอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร และแหล่งบริการที่ เกี่ยวข้องในจังหวัดตาก พบว่า นักท่องเที่ยวเกษตรมีความพึงพอใจแหล่งท่องเที่ยวเกษตรทั้ง 4 แห่ง มาก คือ ข้าวเม่า-ข้าวฟ่าง สวนเทพพิทักษ์ จี.เอส.อาร์ท จำกัด นักท่องเที่ยวเกษตรมีความพึงพอใจ และเห็นว่ามีประโยชน์ปานกลาง ส่วนความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 5 แห่ง นักท่องเที่ยวเกษตร มีความรู้ก่อนการท่องเที่ยว และมีความรู้ปานกลางหลังการท่องเที่ยว ส่วนแหล่ง บริการอาหาร นักท่องเที่ยวเกษตรมีความพึงพอใจมากเพียง 1 แห่งจาก 6 แห่ง และพึงพอใจแหล่ง บริการที่พักปานกลาง จากการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า นักท่องเที่ยวเกษตรที่มี เพศ อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพ รายได้ ประสบการณ์การท่องเที่ยว สุขภาพทั่วไป และสุขภาพการเดินทาง แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร และแหล่งบริการที่เกี่ยวข้อง แตกต่างกันบางประเด็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จเรศักดิ์ นันตะวงษ์ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อโครงการศูนย์ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ บริเวณพื้นที่สวนป่าเจ็ดคด-โป่งก้อนเส้า อำเภอแก่งคอย จังหวัด สระบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาคือเพศชายและหญิงในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน มีอายุเฉลี่ย 27.09 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพรับจ้างทั่วไปเป็นอาชีพหลัก มีภูมิลำเนาอยู่

ในท้องที่ภาคกลาง มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเฉลี่ย 1,363.38 บาท มีวัตถุประสงค์มาท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง มีระดับความคิดเห็นต่อโครงการศูนย์พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แห่งนี้อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อโครงการศูนย์พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พื้นที่สวนป่าเจ็ดคด-โป่งก้อนเส้า อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ได้แก่ รายได้ และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

อารีรัตน์ ปิ่นปัก (2548) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และผู้มาเยือนทั่วไปที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด พบว่า จากการประเมินกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวสามารถแบ่งจำนวนและประเภทของนักท่องเที่ยวออกเป็น 2 ประเภท คือ ผู้มาเยือนทั่วไปร้อยละ 52.0 และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศร้อยละ 48.0 โดยผู้มาเยือนทั่วไปส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 53.8 มีอายุในช่วง 20-30 ปี ร้อยละ 47.6 การศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทร้อยละ 57.2 อาชีพหลักเป็นพนักงานบริษัทเอกชนร้อยละ 31.7 วัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อผ่อนคลายความเครียดเพื่อใช้เวลาพักผ่อนร่วมกับเพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัว และเพื่อมีโอกาสพบปะกับผู้คนในสังคม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ร้อยละ 51.9 เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผู้มาเยือนทั่วไปที่มีขนาดกลุ่ม 1-2 คน และมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีระดับความรู้ต่ำและระดับปานกลางมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการแตกต่างกัน

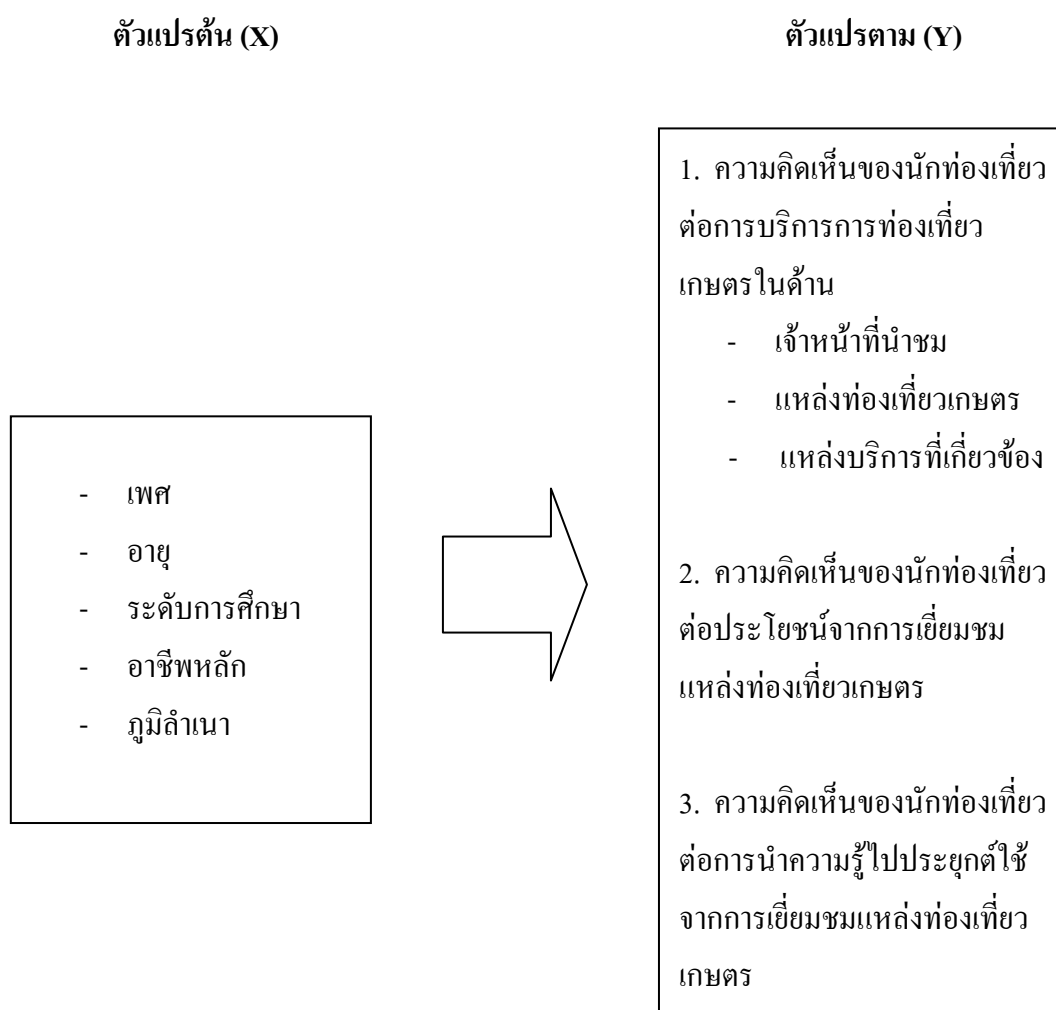
สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และภูมิลำเนาแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และภูมิลำเนาแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และภูมิลำเนาแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี มีวิธีการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ศึกษาคือ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2549 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2549

กลุ่มตัวอย่าง

จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ได้จากการคำนวณจากจำนวนประชากรนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเกษตรที่ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2549 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2549 รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,725 คน (ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี, 2549) โดยใช้วิธีของ Krejcie and Morgan (บุญธรรม จิตต์อนันต์, 2540) ได้จำนวนนักท่องเที่ยวตัวอย่างเพื่อทำการศึกษาเท่ากับ 315 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิด และคำถามปลายเปิด แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการบริการท่องเที่ยวเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกษตรเกี่ยวกับประโยชน์, การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตร และความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตร ก่อนและหลังการเยี่ยมชม

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจเกี่ยวกับแหล่งบริการที่เกี่ยวข้องของนักท่องเที่ยว รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะ

การทดสอบเครื่องมือ

ได้ทำการทดสอบแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ โดยการนำแบบสอบถามไปให้นักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เพื่อทดสอบความถูกต้องและนำแบบสอบถามมาแก้ไขให้ถูกต้องและเหมาะสม แล้วจึงนำไปใช้รวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี จำนวน 315 คน ในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2549 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ.2549 โดยวิธี Accidental Sampling

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากรวบรวมแบบสอบถามได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้วนำมาลงรหัส แล้วแปลผลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

เกณฑ์ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น

การกำหนดคะแนนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริการการท่องเที่ยวเกษตร โดยใช้คำถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด/ได้รับความรู้มากที่สุด/มีประโยชน์มากที่สุด	5	คะแนน
พึงพอใจมาก/ได้รับความรู้มาก/มีประโยชน์มาก	4	คะแนน
พึงพอใจปานกลาง/ได้รับความรู้ปานกลาง/มีประโยชน์ปานกลาง	3	คะแนน
พึงพอใจน้อย/ได้รับความรู้น้อย/มีประโยชน์น้อย	2	คะแนน
พึงพอใจน้อยที่สุด/ได้รับความรู้น้อยที่สุด/มีประโยชน์น้อยที่สุด	1	คะแนน

ส่วนคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ได้มีเกณฑ์ดังต่อไปนี้

พึงพอใจมากที่สุด/ได้รับความรู้มากที่สุด/มีประโยชน์มากที่สุด	4.50-5.00	คะแนน
พึงพอใจมาก/ได้รับความรู้มาก/มีประโยชน์มาก	3.50-4.49	คะแนน
พึงพอใจปานกลาง/ได้รับความรู้ปานกลาง/มีประโยชน์ปานกลาง	2.50-3.49	คะแนน
พึงพอใจน้อย/ได้รับความรู้น้อย/มีประโยชน์น้อย	1.50-2.49	คะแนน
พึงพอใจน้อยที่สุด/ได้รับความรู้น้อยที่สุด/มีประโยชน์น้อยที่สุด	1.00-1.49	คะแนน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอและสรุปผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และภูมิลำเนา โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และมัชฌิมเลขคณิต
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม การวิเคราะห์ใช้ค่าสถิติ t-test

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ได้แบ่งการศึกษาเป็น 9 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในการมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ก่อนและหลังการเยี่ยมชม

ตอนที่ 6 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งบริการที่เกี่ยวข้องของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

ตอนที่ 7 ค่าใช้จ่ายในการซื้อผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของนักท่องเที่ยวและความคิดเห็นด้านความคุ้มค่าของการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

ตอนที่ 8 ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเกษตร แหล่งบริการที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่นำชมของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

ตอนที่ 9 การพิสูจน์สมมติฐาน

ผลการศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักท่องเที่ยว

สำหรับผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยวที่เยี่ยมชมศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี พบว่า

เพศ นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาคือหญิงร้อยละ 59.4 และเป็นชายร้อยละ 40.6 (ตารางที่ 1)

อายุ นักท่องเที่ยวที่เยี่ยมชมศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี พบว่า มีอายุ 10-19 ปี จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 80.00 รองลงมาเป็นผู้ที่มีอายุ 50-59 ปี ร้อยละ 7.30 ที่มีอายุ 40-49 ปี ร้อยละ 5.40 มีอายุ 30-39 ปี ร้อยละ 3.80 และเป็นผู้ที่มีอายุ 20-29 ปี ร้อยละ 3.50 โดยมีอายุน้อยที่สุด 11 ปี มากที่สุด 56 ปี ดังนั้นอายุเฉลี่ยจึงเท่ากับ 19.31 ปี (ตารางที่ 1)

ระดับการศึกษา นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 34.60 รองลงมาเป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และต่ำกว่า ร้อยละ 27.60 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ร้อยละ 27.00 ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 7.90 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ร้อยละ 1.30 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ร้อยละ 1.00 และมีการศึกษาระดับปริญญาโท 0.60 (ตารางที่ 1)

อาชีพหลัก นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษามีอาชีพหลักเป็น นักเรียน/นิสิต/นักศึกษามากที่สุด ร้อยละ 80.30 รองลงมาเป็นข้าราชการ ร้อยละ 8.60 เกษตรกร ร้อยละ 5.70 ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 4.80 และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 0.60 (ตารางที่ 1)

ภูมิลำเนา สำหรับภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี พบว่าเป็นนักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรีมากที่สุด ร้อยละ 70.80 เป็นนักท่องเที่ยวที่มาจากภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 14.20 โดยมาจากบุรีรัมย์ ร้อยละ 12.40 นครราชสีมา ร้อยละ 0.60 เท่ากับผู้มาจากมหาสารคาม เป็นผู้มาจากยโสธร ร้อยละ 0.30 เท่ากับมาจากชัยภูมิ ส่วนนักท่องเที่ยวที่มาจากภาคเหนือ มีจำนวนร้อยละ 9.50 โดยมาจากจังหวัดแพร่ ร้อยละ 9.20 และเพชรบูรณ์ ร้อยละ 0.30 สำหรับนักท่องเที่ยวที่มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีร้อยละ 3.50 โดยเป็นผู้ที่มาจากจังหวัดสระแก้ว ร้อยละ 2.90 และในจังหวัดตราด ร้อยละ 0.60 นักท่องเที่ยวที่มาจากภาคกลางมีจำนวนเพียง ร้อยละ 1.30 โดยมาจากกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 1.00 และจากจังหวัดสิงห์บุรี ร้อยละ 0.30 ส่วนภาคที่มีนักท่องเที่ยวน้อยที่สุด คือ ภาคตะวันตก ร้อยละ 0.60 ซึ่งมาจากจังหวัดกาญจนบุรี (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี
จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และภูมิลำเนา

(n=315)		
ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	128	40.60
หญิง	187	59.40
อายุ (ปี) ^u		
น้อยกว่า 10	0	0.00
10-19	252	80.00
20-29	11	3.50
30-39	12	3.80
40-49	17	5.40
50-59	23	7.30
ระดับการศึกษา		
ป.6 และต่ำกว่า	87	27.60
ม.1-ม.3	109	34.60
ม.4-ม.6	85	27.00
ปวช.	4	1.30
ปวส.	3	1.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(n=315)		
ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปริญญาตรี	25	7.90
ปริญญาโท	2	0.60
อาชีพหลัก		
นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	253	80.30
ข้าราชการ	27	8.60
ธุรกิจส่วนตัว	15	4.80
รัฐวิสาหกิจ	2	0.60
เกษตรกร	18	5.70
ภูมิลำเนา		
จันทบุรี	223	70.80
จังหวัดอื่นของภาคต่างๆ		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	45	14.20
บุรีรัมย์	39	12.40
นครราชสีมา	2	0.60
มหาสารคาม	2	0.60
ยโสธร	1	0.30
ชัยภูมิ	1	0.30
ภาคเหนือ	30	9.50
แพร่	29	9.20
เพชรบูรณ์	1	0.30
ภาคตะวันออก	11	3.50
ตราด	2	0.60
สระแก้ว	9	2.90
ภาคกลาง	4	1.30
กรุงเทพมหานคร	3	1.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(n=315)

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สิงห์บุรี	1	0.30
ภาคตะวันตก	2	0.60
กาญจนบุรี	2	0.60

^u นักท่องเที่ยว อายุเฉลี่ย 11 ปี อายุมากที่สุด 56 ปี อายุเฉลี่ย 19.31 ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าได้มีความรู้และมีความพึงพอใจมากทั้ง 5 แห่ง คือ เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.21 คะแนน สวนพรรณไม้หอม ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.14 คะแนน แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ถูด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.12 คะแนน แปลงเงาะลูกผสม ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.09 คะแนน และแปลงทุเรียน ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.02 คะแนน (ตารางที่ 2)

สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ในตารางที่ 2 มีดังต่อไปนี้

1. สวนพรรณไม้หอม ปรากฏว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าได้มีความรู้และความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.14 คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนเฉลี่ยจากความพึงพอใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทั่วไป (4.28 คะแนน) เส้นทางการเดินทางเยี่ยมชม (4.19 คะแนน) วิธีการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่นำชม (4.08 คะแนน) และจากความคิดเห็นว่าได้มีความรู้มากจากการบรรยายของเจ้าหน้าที่นำชม (4.01 คะแนน)

2. เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด ปรากฏว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าได้มีความรู้และความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.21 คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนเฉลี่ยจากความพึงพอใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทั่วไป (4.32 คะแนน) เส้นทางการเดินทางเยี่ยมชม (4.20 คะแนน) วิธีการ

ถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่นำชม (4.16 คะแนน) และจากความคิดเห็นว่าได้รับความรู้มากจากการบรรยายของเจ้าหน้าที่นำชม (4.15 คะแนน)

3. แปลงทุเรียน ปรากฏว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าได้ได้รับความรู้และความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.02 คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนเฉลี่ยจากความพึงพอใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทั่วไป (4.09 คะแนน) เส้นทางการเดินทางเยี่ยมชม (4.05 คะแนน) วิธีการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่นำชม (3.99 คะแนน) และจากความคิดเห็นว่าได้รับความรู้มากจากการบรรยายของเจ้าหน้าที่นำชม (3.93 คะแนน)

4. แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูก ปรากฏว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าได้ได้รับความรู้และความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.12 คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนเฉลี่ยจากความพึงพอใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทั่วไป (4.17 คะแนน) เส้นทางการเดินทางเยี่ยมชม (4.13 คะแนน) วิธีการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่นำชม (4.11 คะแนน) และจากความคิดเห็นว่าได้รับความรู้มากจากการบรรยายของเจ้าหน้าที่นำชม (4.06 คะแนน)

5. แปลงเงาะลูกผสม ปรากฏว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าได้ได้รับความรู้และความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.09 คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนเฉลี่ยจากความพึงพอใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทั่วไป (4.20 คะแนน) เส้นทางการเดินทางเยี่ยมชม (4.11 คะแนน) วิธีการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่นำชม (4.07 คะแนน) และจากความคิดเห็นว่าได้รับความรู้มากจากการบรรยายของเจ้าหน้าที่นำชม (3.96 คะแนน)

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

(n=315)							
ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตร	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. สวนพรรณไม้หอม							
การบรรยาย	64	197	48	5	1	4.01	มาก
วิธีการถ่ายทอดความรู้	80	185	45	5	-	4.08	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n=315)

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตร	ระดับความคิดเห็น					คะแนนเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
เส้นทางการเดินทางเยี่ยมชม	115	150	46	4	-	4.19	มาก
สภาพแวดล้อมทั่วไป	131	145	36	3	-	4.28	มาก
รวม						4.14	มาก
2. เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด							
การบรรยาย	106	157	46	6	-	4.15	มาก
วิธีการถ่ายทอดความรู้	116	140	52	7	-	4.16	มาก
เส้นทางการเดินทางเยี่ยมชม	132	121	55	6	1	4.20	มาก
สภาพแวดล้อมทั่วไป	141	134	40	-	-	4.32	มาก
รวม						4.21	มาก
3. แปลงทุเรียน							
การบรรยาย	74	151	84	5	1	3.93	มาก
วิธีการถ่ายทอดความรู้	75	168	67	3	2	3.99	มาก
เส้นทางการเดินทางเยี่ยมชม	94	148	67	6	-	4.05	มาก
สภาพแวดล้อมทั่วไป	96	154	61	4	-	4.09	มาก
รวม						4.02	มาก
4. แปลงพืชสุกกระท้ำ ลองกอง ลูก							
การบรรยาย	97	144	70	4	-	4.06	มาก
วิธีการถ่ายทอดความรู้	104	149	54	8	-	4.11	มาก
เส้นทางการเดินทางเยี่ยมชม	105	150	55	5	-	4.13	มาก
สภาพแวดล้อมทั่วไป	121	130	59	5	-	4.17	มาก
รวม						4.12	มาก
5. แปลงเงาะลูกผสม							
การบรรยาย	86	145	73	8	3	3.96	มาก
วิธีการถ่ายทอดความรู้	99	143	70	3	-	4.07	มาก
เส้นทางการเดินทางเยี่ยมชม	111	134	66	3	1	4.11	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n=315)

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตร	ระดับความคิดเห็น					คะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
สภาพแวดล้อมทั่วไป	123	140	45	7	-	4.20	มาก
รวม						4.09	มาก

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

สำหรับผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่ามีประโยชน์มากจากการเยี่ยมชมจากแหล่งท่องเที่ยวเกษตร คือ สวนพรรณไม้หอมด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.16 คะแนน แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูก ้วยคะแนนเฉลี่ย 4.14 คะแนน เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด และแปลงเงาะลูกผสม ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.12 คะแนน และแปลงทุเรียนด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.10 คะแนน (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

(n=315)

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชม แหล่งท่องเที่ยวเกษตร	ระดับความคิดเห็น					คะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. สวนพรรณไม้หอม	104	159	49	3	-	4.16	มาก
2. เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด	102	150	63	-	-	4.12	มาก
3. แปลงทุเรียน	95	161	55	4	-	4.10	มาก
4. แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูก	108	145	61	1	-	4.14	มาก
5. แปลงเงาะลูกผสม	97	161	55	2	-	4.12	มาก

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

สำหรับผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้มาก คือ สวนพรรณไม้หอมด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.19 คะแนน แปลงเงาะลูกผสมมีคะแนนเฉลี่ย 4.12 คะแนน เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ดมีคะแนนเฉลี่ย 4.10 คะแนน แปลงทุเรียนด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.09 คะแนน และแปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.08 คะแนน (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

(n=315)

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	ระดับ ความ คิดเห็น
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด		
1. สวนพรรณไม้หอม	111	159	38	7	-	4.19	มาก
2. เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด	91	166	55	3	-	4.10	มาก
3. แปลงทุเรียน	99	152	58	5	1	4.09	มาก
4. แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูก	107	131	72	5	-	4.08	มาก
5. แปลงเงาะลูกผสม	115	130	65	4	1	4.12	มาก

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในการมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ก่อนและหลังการเยี่ยมชม (ตารางที่ 5)

จากผลการศึกษาการมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตร ก่อนการท่องเที่ยวเกษตร พบว่า นักท่องเที่ยวมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตรก่อนการเยี่ยมชมระดับปานกลาง เป็นความรู้จากสวนพรรณไม้หอม (2.54 คะแนน) และแปลงทุเรียน (2.53 คะแนน) ส่วนนักท่องเที่ยวมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตรในระดับน้อย คือ แปลงเงาะลูกผสม (2.48 คะแนน) แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูก (2.42 คะแนน) และเส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด (2.37 คะแนน)

สำหรับผลการศึกษามีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตร หลังการท่องเที่ยวเกษตร พบว่า นักท่องเที่ยวมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตรหลังการเยี่ยมชม ซึ่งได้รับความรู้มาก คือ แปลงทุเรียนด้วยคะแนนเฉลี่ย คือ 3.86 คะแนน แปลงเงาะลูกผสมและสวนพรรณไม้หอมซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.85 คะแนน เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ดมีคะแนนเฉลี่ย 3.83 คะแนน และแปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูกู มีคะแนนเฉลี่ย 3.81 คะแนน

ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในการมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ก่อนและหลังการเยี่ยมชม

(n=315)							
ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับความรู้ก่อนและหลังการเยี่ยมชม แหล่งท่องเที่ยวเกษตร	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	ระดับ ความ คิดเห็น
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด		
ก่อนการท่องเที่ยวเกษตร							
1. สวนพรรณไม้หอม	6	27	124	133	25	2.54	กลาง
2. เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด	9	11	109	144	42	2.37	น้อย
3. แปลงทุเรียน	4	20	144	117	30	2.53	กลาง
4. แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูกู	5	19	125	121	45	2.42	น้อย
5. แปลงเงาะลูกผสม	6	20	123	136	30	2.48	น้อย
หลังการท่องเที่ยวเกษตร							
1. สวนพรรณไม้หอม	47	178	87	3	-	3.85	มาก
2. เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด	42	177	95	1	-	3.83	มาก
3. แปลงทุเรียน	48	184	75	8	-	3.86	มาก
4. แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูกู	43	175	91	6	-	3.81	มาก
5. แปลงเงาะลูกผสม	49	176	84	5	1	3.85	มาก

ตอนที่ 6 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งบริการที่เกี่ยวข้องของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

สำหรับแหล่งบริการที่เกี่ยวข้องในการท่องเที่ยวเกษตร คือ แหล่งบริการเกี่ยวกับจำหน่ายสินค้า และแหล่งบริการเกี่ยวกับห้องสุขา

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งบริการด้านจุดจำหน่ายสินค้าพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับการบริการด้านจุดจำหน่ายสินค้าของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.70 คะแนน (ตารางที่ 6)

สำหรับผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งบริการด้านห้องสุขาพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับการบริการด้านห้องสุขาของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.21 คะแนน (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งบริการที่เกี่ยวข้องของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

							(n=315)
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับแหล่งบริการที่เกี่ยวข้อง	ระดับความพึงพอใจ					คะแนน เฉลี่ย	ระดับ ความพึง พอใจ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด		
จุดจำหน่ายสินค้า	68	101	130	14	2	3.70	มาก
ห้องสุขา	139	112	55	9	-	4.21	มาก

ตอนที่ 7 ค่าใช้จ่ายในการซื้อผลผลิตทางการเกษตรของนักท่องเที่ยวและความคิดเห็นด้านความคุ้มค่าของการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

สำหรับค่าใช้จ่ายในการซื้อผลผลิตทางการเกษตรของนักท่องเที่ยวในศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวไม่ซื้อผลผลิตทางการเกษตร ร้อยละ 96.50 รองลงมา คือ ซื้อผลผลิตที่มีราคา 101-200 บาท ร้อยละ 1.90 และซื้อผลผลิตที่มีราคา 1-100 บาท ร้อยละ 1.60 (ตารางที่ 7)

ส่วนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความคุ้มค่าในการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวทั้งหมด มีความคิดเห็นว่าการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีมีความคุ้มค่า (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการซื้อผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี และความคุ้มค่า

(n=315)

ค่าใช้จ่ายในการซื้อผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและความคุ้มค่า	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การซื้อผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร		
ไม่ซื้อ	304	96.5
ซื้อ	11	3.5
1-100	5	1.60
101-200	6	1.90
ความคุ้มค่าของการท่องเที่ยวเกษตร		
คุ้มค่า	315	100.00
ไม่คุ้มค่า	-	-

ตอนที่ 8 ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตร แหล่งบริการที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่นำชมของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

จากการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีปรากฏผลดังนี้ (ตารางที่ 8)

สวนพรรณไม้หอม

ปัญหาของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเยี่ยมชมสวนพรรณไม้หอม พบว่า นักท่องเที่ยวทั้งหมดไม่มีปัญหา

ส่วนข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเยี่ยมชมสวนพรรณไม้หอม พบว่า นักท่องเที่ยวที่ไม่มีข้อเสนอแนะเป็นร้อยละ 96.51 ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีข้อเสนอแนะมีร้อยละ 3.49 โดยมีข้อเสนอแนะว่าควรลดน้ำ ใส่ปุ๋ยให้สม่ำเสมอ ร้อยละ 1.27 อยากให้มีพรรณไม้หอมมากกว่านี้ ร้อยละ 0.63 เท่ากับควรมีการอธิบายเกี่ยวกับพรรณไม้หอมมากกว่านี้ ควรเพิ่มพรรณไม้หอมในวรรณคดีให้มากกว่านี้ ร้อยละ 0.32 เท่ากับควรมีพรรณไม้หอมเพื่อจำหน่ายด้วย และพรรณไม้หอมบางชนิดไม่มีป้ายชื่อกำกับ

เส้นทางเลียบบคลองหนองเสม็ด

ปัญหาของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเยี่ยมชมเส้นทางเลียบบคลองหนองเสม็ด พบว่า นักท่องเที่ยวไม่มีปัญหา ร้อยละ 99.36 ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีปัญหาร้อยละ 0.64 โดยมีปัญหาเรื่องทางเดินบางช่วงมีรอยแตกร้าว ร้อยละ 0.32 เท่ากับน้ำคลองบางช่วงสกปรก

ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเยี่ยมชมเส้นทางเลียบบคลองหนองเสม็ด พบว่า นักท่องเที่ยวไม่มีข้อเสนอแนะมีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 96.83 นักท่องเที่ยวที่มีข้อเสนอแนะร้อยละ 3.17 โดยมีข้อเสนอแนะว่าทางเดินควรมีราวกัน ร้อยละ 1.27 ควรปรับปรุงทางเดินให้กว้างกว่านี้ ร้อยละ 0.63 เท่ากับควรมีเก้าอี้ให้นั่งพักตลอดทาง ควรดูแลข้างทางเดินไม่ให้รกเท่ากับควรปรับปรุงทางเดินให้ปลอดภัยกว่านี้ ร้อยละ 0.32

แปลงทุเรียน

ปัญหาของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเยี่ยมชมแปลงทุเรียน พบว่า นักท่องเที่ยวไม่มีปัญหาร้อยละ 99.37 และมีปัญหาร้อยละ 0.63 คือ ไม่ได้ยินคำบรรยายของเจ้าหน้าที่ที่นำชมบรรยาย

ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเยี่ยมชมแปลงทุเรียน พบว่า นักท่องเที่ยวไม่มีข้อเสนอแนะ ร้อยละ 98.42 นักท่องเที่ยวที่มีข้อเสนอแนะ ร้อยละ 1.48 โดยมีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีพันธุ์ทุเรียนให้ชมมากกว่านี้ ร้อยละ 0.63 เท่ากับเจ้าหน้าที่นำชมควรบรรยายด้วยเสียงดังกว่านี้ และควรบรรยายรายละเอียดเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 0.32

แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูก

ปัญหาของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเยี่ยมชมแปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูก พบว่า นักท่องเที่ยวทั้งหมดไม่มีปัญหา

ส่วนข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเยี่ยมชมแปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูก พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่มีข้อเสนอแนะ ร้อยละ 99.05 นักท่องเที่ยวที่มีข้อเสนอแนะเพียงร้อยละ 0.95 โดยมีข้อเสนอแนะว่าเจ้าหน้าที่นำชมควรอธิบายมากกว่านี้ ร้อยละ 0.63 และควรมีระกำ ลองกอง ลูกให้ชิมด้วย ร้อยละ 0.32

แปลงเงาะลูกผสม

ปัญหาของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเยี่ยมชมแปลงเงาะลูกผสม พบว่า นักท่องเที่ยวทั้งหมดไม่มีปัญหา

ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเยี่ยมชมแปลงเงาะลูกผสม พบว่า นักท่องเที่ยวไม่มีข้อเสนอแนะ ร้อยละ 99.58 ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีข้อเสนอแนะ ร้อยละ 0.32 มีข้อเสนอแนะว่าควรอธิบายให้ละเอียดกว่านี้

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

(n=315)

ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สวนพรรณไม้หอม		
ปัญหา		
ไม่มี	315	100.00
มี	-	-
ข้อเสนอแนะ		
ไม่มี	304	96.51
มี	11	3.49
ควรรดน้ำ ใส่ปุ๋ยให้สม่ำเสมอ	4	1.27
อยากให้มีพรรณไม้หอมมากกว่านี้	2	0.63
ควรมีการอธิบายมากกว่านี้	2	0.63
ควรเพิ่มพรรณไม้หอมในวรรณคดีมากกว่านี้	1	0.32
ควรมีพรรณไม้หอมเพื่อจำหน่ายด้วย	1	0.32
พรรณไม้หอมบางชนิดไม่มีป้ายชื่อกำกับ	1	0.32

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(n=315)		
ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด		
ปัญหา		
ไม่มี	313	99.36
มี	2	0.64
ทางเดินบางช่วงมีรอยแตกร้าว	1	0.32
น้ำคลองบางช่วงสกปรก	1	0.32
ข้อเสนอแนะ		
ไม่มี	305	96.83
มี	10	3.17
ควรดูแลข้างทางเดินไม่ให้รก	1	0.32
ควรปรับปรุงทางเดินให้ปลอดภัยกว่านี้	1	0.32
ทางเดินควรมีราวกัน	4	1.27
ควรมีเก้าอี้ให้นั่งพักตลอดทาง	2	0.63
ควรปรับปรุงทางเดินให้กว้างกว่านี้	2	0.63
แปลงทุเรียน		
ปัญหา		
ไม่มี	313	99.37
มี	2	0.63
ไม่ได้ยินคำบรรยายของเจ้าหน้าที่ที่นำชมบรรยาย	2	0.63
ข้อเสนอแนะ		
ไม่มี	310	98.42
มี	5	1.58
ควรมีพันธุ์ทุเรียนให้ชมมากกว่านี้	2	0.63
ควรบรรยายรายละเอียดเพิ่มขึ้น	1	0.32
เจ้าหน้าที่นำชมควรบรรยายด้วยเสียงดังกว่านี้	2	0.63

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(n=315)		
ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แปลงพืชฤดูระกำ ลองกอง ลูก		
ปัญหา		
ไม่มี	315	100.00
มี	-	-
ข้อเสนอแนะ		
ไม่มี	312	99.05
มี	3	0.95
ควรมีระกำ ลองกอง ลูกให้ชิมด้วย	1	0.32
เจ้าหน้าที่นำชมควรอธิบายมากกว่านี้	2	0.63
แปลงเงาะลูกผสม		
ปัญหา		
ไม่มี	315	100.00
มี	-	-
ข้อเสนอแนะ		
ไม่มี	314	99.58
มี	1	0.32
ควรอธิบายให้ละเอียดกว่านี้	1	0.32

จากผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยงที่มีต่อแหล่งบริการที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่นำชมของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี มีรายละเอียดดังนี้

จุดจำหน่ายสินค้า

ปัญหาของนักท่องเที่ยงเกี่ยวกับจุดจำหน่ายสินค้าของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี พบว่า นักท่องเที่ยงไม่มีปัญหา ร้อยละ 98.70 และนักท่องเที่ยงที่มีปัญหา คือ มีสินค้าน้อยเพียงร้อยละ 1.30 (ตารางที่ 9)

ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยงเกี่ยวกับจุดจำหน่ายสินค้าของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี พบว่า นักท่องเที่ยงไม่มีข้อเสนอแนะ ร้อยละ 97.50 ส่วนนักท่องเที่ยงที่มีข้อเสนอแนะ ร้อยละ 2.50 โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีสินค้ามากกว่านี้ และควรปรับปรุงร้าน หรือขายของทางการเกษตรมากขึ้น ร้อยละ 1.90 และ 0.60 ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

ห้องสุขา

ปัญหาของนักท่องเที่ยงเกี่ยวกับห้องสุขาของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี พบว่า นักท่องเที่ยงทั้งหมดไม่มีปัญหา (ตารางที่ 9)

ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยงเกี่ยวกับห้องสุขาของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี พบว่า นักท่องเที่ยงไม่มีข้อเสนอแนะ ร้อยละ 97.50 ส่วนนักท่องเที่ยงที่มีข้อเสนอแนะ ร้อยละ 2.50 โดยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับห้องสุขา คือ ควรมีห้องสุขามากกว่านี้ ร้อยละ 1.30 ควรมีห้องสุขาตามจุดท่องเที่ยง ร้อยละ 0.60 เท่ากับควรรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ (ตารางที่ 9)

เจ้าหน้าที่นำชม

ปัญหาของนักท่องเที่ยงเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่นำชมของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี พบว่า นักท่องเที่ยงไม่มีปัญหา ร้อยละ 98.10 และนักท่องเที่ยงมีปัญหาน้อยเพียง ร้อยละ 1.90 โดย นักท่องเที่ยงมีปัญหากับไม่ได้ยินการบรรยาย ร้อยละ 0.95 เจ้าหน้าที่นำชมเดินเร็ว ร้อยละ 0.63 และเจ้าหน้าที่นำชมมีจำนวนน้อยซึ่งดูแลไม่ทั่วถึง ร้อยละ 0.32 (ตารางที่ 9)

ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่นำชมของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวไม่มีข้อเสนอแนะ ร้อยละ 96.20 และนักท่องเที่ยวมีข้อเสนอแนะ ร้อยละ 3.80 โดยเสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่ควรให้โอกาสชมมากกว่านี้ ร้อยละ 0.95 เท่ากับควรเพิ่มเจ้าหน้าที่นำชม ควรอธิบายให้ได้ยินทุกคน ร้อยละ 0.63 เท่ากับเจ้าหน้าที่นำชมควรเดินช้ากว่านี้ ส่วนเจ้าหน้าที่นำชมควรอธิบายมากกว่านี้ ร้อยละ 0.32 เท่ากับควรแบ่งนักท่องเที่ยวเป็นกลุ่มเล็กๆ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามปัญหาและข้อเสนอแนะของ
นักท่องเที่ยวต่อแหล่งบริการที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่นำชมของศูนย์วิจัยพืชสวน
จันทบุรี

(n=315)		
ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวต่อ แหล่งบริการที่เกี่ยวข้องและเจ้าหน้าที่นำชม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จุดจำหน่ายสินค้า		
ปัญหา		
ไม่มี	311	98.70
มี	4	1.30
มีสินค้าน้อย	4	1.30
ข้อเสนอแนะ		
ไม่มี	307	97.50
มี	8	2.50
ควรมีสินค้ามากกว่านี้	6	1.90
ควรปรับปรุงร้าน หรือขายของทางเกษตรให้มากขึ้น	2	0.60
ห้องสุขา		
ปัญหา		
ไม่มี	315	100.00
มี	-	-
ข้อเสนอแนะ		
ไม่มี	307	97.50
มี	8	2.50

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(n=315)

ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวต่อ แหล่งบริการที่เกี่ยวข้องและเจ้าหน้าที่นำชม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ควรมีห้องสุขามากกว่านี้	4	1.30
ควรรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ	2	0.60
ควรมีห้องสุขาตามจุดท่องเที่ยว	2	0.60
เจ้าหน้าที่นำชม		
ปัญหา		
ไม่มี	309	98.10
มี	6	1.90
ไม่ได้ยินการบรรยาย	3	0.95
เจ้าหน้าที่นำชมมีจำนวนน้อยซึ่งดูเลไม่ทั่วถึง	1	0.32
เจ้าหน้าที่นำชมเดินเร็ว	2	0.63
ข้อเสนอแนะ		
ไม่มี	303	96.20
มี	12	3.80
เจ้าหน้าที่นำชมควรอธิบายให้มากกว่านี้	1	0.32
ควรแบ่งนักท่องเที่ยวเป็นกลุ่มเล็กๆ	1	0.32
ควรอธิบายให้ได้ยินทุกคน	2	0.63
เจ้าหน้าที่ควรให้โอกาสชมมากกว่านี้	3	0.95
ควรเพิ่มเจ้าหน้าที่นำชม	3	0.95
เจ้าหน้าที่นำชมควรเดินช้ากว่านี้	2	0.63

ตอนที่ 9 การพิสูจน์สมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และภูมิลำเนา

แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี
แตกต่างกัน

ผลการพิสูจน์สมมติฐาน มีดังนี้คือ

1.1 นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกันบางประเด็น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 10)

1.1.1 นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแปลงทุเรียนแตกต่างกันเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ โดยนักท่องเที่ยวเพศชายมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.12 คะแนน และเพศหญิงมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.90 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=-2.601$)

1.1.2 นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแปลงเงาะลูกผสมแตกต่างกัน 3 ประเด็น คือ เส้นทางการเดินทางการเยี่ยมชม โดยนักท่องเที่ยวเพศชายมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.23 คะแนน และนักท่องเที่ยวเพศหญิงมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.03 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=-2.259$) สำหรับนักท่องเที่ยวเพศชายมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.31 คะแนน เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทั่วไป และนักท่องเที่ยวเพศหญิงมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.13 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=-2.114$) ส่วนนักท่องเที่ยวเพศชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบรรยายว่าได้รับความรู้มากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.08 คะแนน และนักท่องเที่ยวเพศหญิงมีความคิดเห็นว่าได้รับความรู้มากด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.88 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=-2.061$)

1.1.3 นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งบริการเกี่ยวกับจุดจำหน่ายสินค้าแตกต่างกัน คือ นักท่องเที่ยวเพศชายมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.82 คะแนน และนักท่องเที่ยวเพศหญิงมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.61 คะแนน จึงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=-2.100$)

1.2 นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกันบางประเด็น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 11)

1.2.1 นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ดแตกต่างกัน 2 ประเด็น คือ วิธีการถ่ายทอดความรู้ โดยนักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยมีความพึง

พอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.11 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่มีอายุมากมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.35 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.197$) ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยมีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับเส้นทางการเดินทางการเยี่ยมชมด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.15 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่มีอายุมากมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.40 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.195$)

1.2.2 นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบรรยายว่าได้รับความรู้มากด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.87 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยมีความคิดเห็นว่าได้รับความรู้มากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.17 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.894$)

1.2.3 นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแหล่งเฉพาะถูกผสมแตกต่างกัน โดยนักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบรรยายว่าได้รับความรู้มากด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.91 คะแนน ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีอายุมากมีความคิดเห็นว่าได้รับความรู้มากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.17 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.814$)

1.3 นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 12)

1.4 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกันบางประเด็น ซึ่งมีดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 13)

1.4.1 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสวนพรรณไม้หอมแตกต่างกัน 2 ประเด็น คือ วิธีการถ่ายทอดความรู้ โดยนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักในองค์การมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.05 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักนอกองค์การมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.38 คะแนน แต่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.639$) นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักในองค์การมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบรรยายว่าได้รับความรู้มากด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.98 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักนอกองค์การมีความคิดเห็นว่าได้รับความรู้มากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.28 คะแนน แต่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.439$)

1.4.2 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ดแตกต่างกัน คือ นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักในองค์การมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.13 คะแนน เกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ และนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักนอกองค์การมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.44 คะแนน แต่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.162$)

1.4.3 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแปลงทุเรียนแตกต่างกัน คือ นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักในองค์การมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบรรยายว่าได้รับความรู้มากด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.89 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักนอกองค์การมีความคิดเห็นว่าได้รับความรู้มากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.25 คะแนน แต่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.531$)

1.5 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกันบางประเด็น ซึ่งมีดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 14)

1.5.1 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสวนพรรณไม้หอมแตกต่างกัน 3 ประเด็น คือ วิธีการถ่ายทอดความรู้ โดยนักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรีมีความพึงพอใจมาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.00 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่อยู่จังหวัดอื่นมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.28 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=3.494$) นักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบรรยายว่าได้รับความรู้มากด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.95 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่อยู่จังหวัดอื่นมีความคิดเห็นว่าได้รับความรู้มากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.15 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t=2.446$) ส่วนนักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรีมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.13 คะแนน เกี่ยวกับเส้นทางเดินทางการเยี่ยมชม และนักท่องเที่ยวที่อยู่จังหวัดอื่นมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.34 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.267$)

1.5.2 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ดแตกต่างกัน 4 ประเด็น คือ สภาพแวดล้อมทั่วไป โดยนักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรีมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.25 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่อยู่จังหวัดอื่นมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.50 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

ส่วนนักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบรรยายว่าได้รับความรู้มากด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.99 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่อยู่จังหวัดอื่นมีความคิดเห็นว่าได้รับความรู้มากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.24 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.705$) นักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรีมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.07 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่อยู่จังหวัดอื่นมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.27 คะแนน เกี่ยวกับเส้นทาง การเดินทาง การเยี่ยมชม แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.225$)

1.5.5 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแปลงเงาะลูกผสมแตกต่างกัน 4 ประเด็น คือ นักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบรรยายว่าได้รับความรู้มากด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.85 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่อยู่จังหวัดอื่นมีความคิดเห็นว่าได้รับความรู้มากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.23 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=3.722$) ส่วนเส้นทาง การเดินทาง การเยี่ยมชม นักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรีมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.02 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่อยู่จังหวัดอื่นมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.34 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=3.280$) นักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรีมีความพึงพอใจมาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.00 คะแนน เกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ และนักท่องเที่ยวที่อยู่จังหวัดอื่นมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.26 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.866$) สำหรับนักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรีมีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทั่วไปด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.13 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่อยู่จังหวัดอื่นมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.39 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.841$)

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของนักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกัน

(n=315)								
การบริการการท่องเที่ยวเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
สวนพรรณไม้หอม								
การบรรยาย								
ชาย (n=128)	28	83	13	4	-	4.05	-0.990	0.323
หญิง (n=187)	36	114	35	1	1	3.98		

ตารางที่ 10 (ต่อ)

(n=315)								
การบริการการท่องเที่ยวเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
ชาย (n=128)	39	72	14	3	-	4.15	-1.506	0.133
หญิง (n=187)	41	113	31	2	-	4.03		
เส้นทางการเดินทางและการเยี่ยมชม								
ชาย (n=128)	47	61	17	3	-	4.19	0.124	0.901
หญิง (n=187)	68	89	29	1	-	4.20		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
ชาย (n=128)	50	62	13	3	-	4.24	0.846	0.398
หญิง (n=187)	81	83	23	-	-	4.31		
เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด								
การบรรยาย								
ชาย (n=128)	41	68	17	2	-	4.16	-0.077	0.938
หญิง (n=187)	65	89	29	4	-	4.15		
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
ชาย (n=128)	45	59	22	2	-	4.15	0.195	0.846
หญิง (n=187)	71	81	30	5	-	4.17		
เส้นทางการเดินทางและการเยี่ยมชม								
ชาย (n=128)	53	44	27	3	1	4.13	1.156	0.249
หญิง (n=187)	79	77	28	3	-	4.24		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
ชาย (n=128)	53	59	16	-	-	4.29	0.673	0.501
หญิง (n=187)	88	75	24	-	-	4.34		
แปลงทุเรียน								
การบรรยาย								
ชาย (n=128)	38	57	31	2	-	4.02	-1.851	0.065
หญิง (n=187)	36	94	53	3	1	3.86		

ตารางที่ 10 (ต่อ)

(n=315)								
การบริการการท่องเที่ยวเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
ชาย (n=128)	39	66	22	1	-	4.12	-2.601	0.010
หญิง (n=187)	36	102	45	2	2	3.90		
เส้นทางการเดินทางมาเยี่ยมชม								
ชาย (n=128)	43	59	22	4	-	4.10	-1.034	0.302
หญิง (n=187)	51	89	45	2	-	4.01		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
ชาย (n=128)	42	62	24	-	-	4.14	-1.094	0.275
หญิง (n=187)	54	92	37	4	-	4.05		
แปลงพืชสุกกระทาะ ลองกอง กล้วย								
การบรรยาย								
ชาย (n=128)	38	54	33	3	-	3.99	1.316	0.189
หญิง (n=187)	59	90	37	1	-	3.50		
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
ชาย (n=128)	43	56	22	7	-	4.05	1.015	0.311
หญิง (n=187)	61	98	32	1	-	4.14		
เส้นทางการเดินทางมาเยี่ยมชม								
ชาย (n=128)	44	56	25	3	-	4.10	0.500	0.618
หญิง (n=187)	61	94	30	2	-	4.14		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
ชาย (n=128)	49	47	32	-	-	4.13	0.606	0.545
หญิง (n=187)	72	83	27	5	-	3.80		
แปลงเงาะลูกผสม								
การบรรยาย								
ชาย (n=128)	41	62	21	2	2	4.08	-2.061	0.040
หญิง (n=187)	45	83	52	6	1	3.88		

ตารางที่ 10 (ต่อ)

(n=315)								
การบริการการท่องเที่ยวเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี	ระดับความคิดเห็น					คะแนนเฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
ชาย (n=128)	45	60	23	-	-	4.17	-1.929	0.055
หญิง (n=187)	54	83	47	3	-	4.01		
เส้นทางการเดินทางมาเยี่ยมชม								
ชาย (n=128)	55	49	23	1	-	4.23	-2.259	0.025
หญิง (n=187)	56	85	43	2	1	4.03		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
ชาย (n=128)	55	60	11	2	-	4.31	-2.114	0.035
หญิง (n=187)	68	80	34	5	-	4.13		
จุดจำหน่ายสินค้า								
ชาย (n=128)	33	46	43	5	1	3.82	-2.100	0.037
หญิง (n=187)	35	55	87	9	1	3.61		
ห้องสุขา								
ชาย (n=128)	60	41	23	4	-	4.23	-0.301	0.764
หญิง (n=187)	79	71	32	5	-	4.20		

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของ
นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกัน

(n=315)								
การบริการการท่องเที่ยวเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
สวนพรรณไม้หอม								
การบรรยาย								
อายุน้อย (n=252)	48	160	38	5	1	3.99	1.136	0.257
อายุมาก (n=63)	16	37	10	-	-	4.10		

ตารางที่ 11 (ต่อ)

(n=315)								
การบริการการท่องเที่ยวเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
อายุน้อย (n=252)	58	152	38	4	-	4.01	1.675	0.095
อายุมาก (n=63)	22	33	7	1	-	4.21		
เส้นทางการเดินทางมาเยี่ยมชม								
อายุน้อย (n=252)	91	119	39	3	-	4.18	0.543	0.587
อายุมาก (n=63)	24	31	7	1	-	4.24		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
อายุน้อย (n=252)	111	111	28	2	-	4.31	-1.573	0.117
อายุมาก (n=63)	20	34	8	1	-	4.16		
เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด								
การบรรยาย								
อายุน้อย (n=252)	85	123	40	4	-	4.15	0.269	0.788
อายุมาก (n=63)	21	34	6	2	-	4.17		
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
อายุน้อย (n=252)	83	119	45	5	-	4.11	2.197	0.029
อายุมาก (n=63)	33	21	7	2	-	4.35		
เส้นทางการเดินทางมาเยี่ยมชม								
อายุน้อย (n=252)	97	103	45	6	1	4.15	2.195	0.029
อายุมาก (n=63)	35	18	10	-	-	4.40		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
อายุน้อย (n=252)	109	107	36	-	-	4.29	1.601	0.110
อายุมาก (n=63)	32	27	4	-	-	4.44		
แปลงทุเรียน								
การบรรยาย								
อายุน้อย (n=252)	52	121	73	5	1	3.87	2.894	0.004
อายุมาก (n=63)	22	30	11	-	-	4.17		

ตารางที่ 11 (ต่อ)

(n=315)								
การบริการการท่องเที่ยวเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
อายุน้อย (n=252)	61	127	59	3	2	3.96	1.296	0.196
อายุมาก (n=63)	14	41	8	-	-	4.10		
เส้นทางการเดินทางมาเยี่ยมชม								
อายุน้อย (n=252)	70	120	60	2	-	4.02	1.104	0.271
อายุมาก (n=63)	24	28	7	4	-	4.14		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
อายุน้อย (n=252)	74	121	53	4	-	4.05	1.648	0.100
อายุมาก (n=63)	22	33	8	-	-	4.22		
แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ทุเรียน								
การบรรยาย								
อายุน้อย (n=252)	79	115	55	3	-	4.07	-0.518	0.605
อายุมาก (n=63)	18	29	15	1	-	4.02		
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
อายุน้อย (n=252)	83	124	39	6	-	4.13	-0.877	0.381
อายุมาก (n=63)	21	25	15	2	-	4.03		
เส้นทางการเดินทางมาเยี่ยมชม								
อายุน้อย (n=252)	84	119	47	2	-	4.13	-0.188	0.851
อายุมาก (n=63)	21	31	8	3	-	4.11		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
อายุน้อย (n=252)	97	100	50	5	-	4.15	0.829	0.407
อายุมาก (n=63)	24	30	9	-	-	4.24		
แปลงเงาะลูกผสม								
การบรรยาย								
อายุน้อย (n=252)	68	107	66	8	3	3.91	2.814	0.006
อายุมาก (n=63)	18	38	7	-	-	4.17		

ตารางที่ 11 (ต่อ)

(n=315)

การบริการการท่องเที่ยวเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
อายุน้อย (n=252)	80	110	59	3	-	4.06	0.633	0.527
อายุมาก (n=63)	19	33	11	-	-	4.13		
เส้นทางการเดินทางมาเยี่ยมชม								
อายุน้อย (n=252)	81	112	56	2	1	4.07	1.945	0.053
อายุมาก (n=63)	30	22	10	1	-	4.29		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
อายุน้อย (n=252)	98	111	38	5	-	4.20	0.221	0.825
อายุมาก (n=63)	25	29	7	2	-	4.22		
จุดจำหน่ายสินค้า								
อายุน้อย (n=252)	48	88	101	13	2	3.66	1.315	0.189
อายุมาก (n=63)	20	13	29	1	-	3.83		
ห้องสุขา								
อายุน้อย (n=252)	107	96	40	9	-	4.19	0.645	0.520
อายุมาก (n=63)	32	16	15	-	-	4.27		

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของ
นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

(n=315)								
การบริการการท่องเที่ยวเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี	ระดับความคิดเห็น					คะแนนเฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
สวนพรรณไม้หอม								
การบรรยาย								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	59	182	40	5	1	4.02	-0.965	0.335
ระดับปริญญา (n=28)	5	15	8	-	-	3.89		

ตารางที่ 12 (ต่อ)

(n=315)								
การบริการการท่องเที่ยวเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	72	171	40	4	-	4.08	-0.358	-0.721
ระดับปริญญา (n=28)	8	14	5	1	-	4.04		
เส้นทางการเดินทางมาเยี่ยมชม								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	105	139	40	3	-	4.21	-0.934	0.351
ระดับปริญญา (n=28)	10	11	6	1	-	4.07		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	122	133	30	2	-	4.31	-1.964	0.050
ระดับปริญญา (n=28)	9	12	6	1	-	4.04		
เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด								
การบรรยาย								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	97	146	40	4	-	4.17	-1.425	0.155
ระดับปริญญา (n=28)	9	11	6	2	-	3.96		
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	105	130	47	5	-	4.17	-0.625	0.533
ระดับปริญญา (n=28)	11	10	5	2	-	4.07		
เส้นทางการเดินทางมาเยี่ยมชม								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	118	115	47	6	1	4.20	0.119	0.906
ระดับปริญญา (n=28)	14	6	8	-	-	4.21		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	130	121	36	-	-	4.33	-0.569	0.570
ระดับปริญญา (n=28)	11	13	4	-	-	4.25		
แปลงทุเรียน								
การบรรยาย								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	65	140	77	4	1	3.92	0.526	0.599
ระดับปริญญา (n=28)	9	11	7	1	-	4.00		

ตารางที่ 12 (ต่อ)

(n=315)								
การบริการการท่องเที่ยวเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	69	152	62	3	1	3.99	-0.439	0.661
ระดับปริญญา (n=28)	6	16	5	-	1	3.93		
เส้นทางการเดินทางมาเยี่ยมชม								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	82	140	63	2	-	4.05	-0.249	0.805
ระดับปริญญา (n=28)	12	8	4	4	-	4.00		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	87	138	58	4	-	4.07	0.967	0.334
ระดับปริญญา (n=28)	9	16	3	-	-	4.21		
แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ทุเรียน								
การบรรยาย								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	88	137	59	3	-	4.08	-1.229	0.228
ระดับปริญญา (n=28)	9	7	11	1	-	3.86		
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	96	139	46	6	-	4.13	-1.811	0.071
ระดับปริญญา (n=28)	8	10	8	2	-	3.86		
เส้นทางการเดินทางมาเยี่ยมชม								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	95	139	51	2	-	4.14	-0.943	0.346
ระดับปริญญา (n=28)	10	11	4	3	-	4.00		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	112	117	53	5	-	4.17	-0.411	0.681
ระดับปริญญา (n=28)	9	13	6	-	-	4.11		
แปลงเงาะลูกผสม								
การบรรยาย								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	78	129	69	8	3	3.94	1.206	0.229
ระดับปริญญา (n=28)	8	16	4	-	-	4.14		

ตารางที่ 12 (ต่อ)

(n=315)								
การบริการการท่องเที่ยวเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	90	131	63	3	-	4.07	-0.012	0.991
ระดับปริญญา (n=28)	9	12	7	-	-	4.07		
เส้นทางการเดินทางมาเยี่ยมชม								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	100	127	57	2	1	4.13	-0.806	0.421
ระดับปริญญา (n=28)	11	7	9	1	-	4.00		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	114	128	38	7	-	4.22	-0.957	0.340
ระดับปริญญา (n=28)	9	12	7	-	-	4.07		
จุดจำหน่ายสินค้า								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	61	96	116	12	2	3.70	-0.555	0.579
ระดับปริญญา (n=28)	7	5	14	2	-	3.61		
ห้องสุขา								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	125	105	48	9	-	4.21	0.270	0.787
ระดับปริญญา (n=28)	14	7	7	-	-	4.25		

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของ
นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักแตกต่างกัน

(n=315)								
การบริการการท่องเที่ยวเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
สวนพรรณไม้หอม								
การบรรยาย								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	52	180	45	5	1	3.98	2.439	0.015
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	12	17	3	-	-	4.28		

ตารางที่ 13 (ต่อ)

(n=315)								
การบริการการท่องเที่ยวเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี	ระดับความคิดเห็น					คะแนนเฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	68	165	45	5	-	4.05	2.639	0.009
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	12	20	-	-	-	4.38		
เส้นทางการเดินทางมาเยี่ยมชม								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	101	133	45	4	-	4.17	1.755	0.080
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	14	17	1	-	-	4.41		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	121	124	35	3	-	4.28	-0.014	0.989
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	10	21	1	-	-	4.28		
เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด								
การบรรยาย								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	94	138	45	6	-	4.13	1.562	0.119
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	12	19	1	-	-	4.34		
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	97	132	47	7	-	4.13	2.162	0.031
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	19	8	5	-	-	4.44		
เส้นทางการเดินทางมาเยี่ยมชม								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	115	110	51	6	1	4.17	1.540	0.125
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	17	11	4	-	-	4.41		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	126	119	38	-	-	4.31	0.742	0.459
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	15	15	2	-	-	4.41		
แปลงทุเรียน								
การบรรยาย								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	62	135	80	5	1	3.89	2.531	0.012
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	12	16	4	-	-	4.25		

ตารางที่ 13 (ต่อ)

(n=315)								
การบริการการท่องเที่ยวเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี	ระดับความคิดเห็น					คะแนนเฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	67	147	64	3	2	3.97	1.364	0.173
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	8	21	3	-	-	4.16		
เส้นทางการเดินทางมาเยี่ยมชม								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	84	130	63	6	-	4.03	1.090	0.277
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	10	18	4	-	-	4.19		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	85	136	58	4	-	4.07	1.331	0.184
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	11	18	3	-	-	4.25		
แปลงพืชสุกกระทันหัน ลองกอง ฤดู								
การบรรยาย								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	89	126	64	4	-	4.06	0.017	0.986
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	8	18	6	-	-	4.06		
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	92	136	47	8	-	4.10	0.374	0.709
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	12	13	7	-	-	4.16		
เส้นทางการเดินทางมาเยี่ยมชม								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	95	134	50	4	-	4.13	-0.265	0.791
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	10	16	5	1	-	4.09		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	110	111	57	5	-	4.15	1.142	0.259
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	11	19	2	-	-	4.28		
แปลงเงาะลูกผสม								
การบรรยาย								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	80	124	68	8	3	3.95	0.661	0.512
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	6	21	5	-	-	4.03		

ตารางที่ 13 (ต่อ)

(n=315)								
การบริการการท่องเที่ยวเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	91	122	67	3	-	4.06	0.831	0.410
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	8	21	3	-	-	4.16		
เส้นทางการเดินทางมาเยี่ยมชม								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	97	119	64	2	1	4.09	1.508	0.132
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	14	15	2	1	-	4.31		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	110	122	44	7	-	4.18	1.345	0.180
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	13	18	1	-	-	4.38		
จุดจำหน่ายสินค้า								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	60	96	112	13	2	3.70	-0.476	0.634
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	48	5	18	1	-	3.63		
ห้องสุขา								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	125	102	47	9	-	4.21	-0.158	0.874
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	14	10	8	-	-	4.19		

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของ
นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน

(n=315)								
การบริการการท่องเที่ยวเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
สวนพรรณไม้หอม								
การบรรยาย								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	40	138	40	4	1	3.95	2.446	0.015
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	24	59	8	1	-	4.15		

ตารางที่ 14 (ต่อ)

(n=315)								
การบริการการท่องเที่ยวเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	46	135	37	5	-	4.00	3.494	0.001
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	34	50	8	-	-	4.28		
เส้นทางการเดินทางมาเยี่ยมชม								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	77	103	39	4	-	4.13	2.267	0.024
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	38	47	7	-	-	4.34		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	89	102	29	3	-	4.24	1.598	0.111
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	42	43	7	-	-	4.38		
เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด								
การบรรยาย								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	65	115	38	5	-	4.08	2.905	0.004
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	41	42	8	1	-	4.34		
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	71	106	40	6	-	4.09	2.650	0.008
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	45	34	12	1	-	4.34		
เส้นทางการเดินทางมาเยี่ยมชม								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	87	84	46	5	1	4.13	2.440	0.015
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	45	37	9	1	-	4.37		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	92	94	37	-	-	4.25	3.328	0.001
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	49	40	3	-	-	4.50		
แปลงทุเรียน								
การบรรยาย								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	47	104	66	5	1	3.91	2.557	0.011
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	27	47	18	-	-	4.10		

ตารางที่ 14 (ต่อ)

(n=315)								
การบริการการท่องเที่ยวเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	44	118	56	3	2	3.89	3.612	0.000
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	31	50	11	-	-	4.22		
เส้นทางการเดินทางมาเยี่ยมชม								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	60	104	55	4	-	3.99	2.216	0.027
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	34	44	12	2	-	4.20		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	58	108	53	4	-	3.99	3.795	0.000
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	38	46	8	-	-	4.33		
แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ทุเรียน								
การบรรยาย								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	63	98	58	4	-	3.99	2.705	0.007
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	34	46	12	-	-	4.24		
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	61	115	40	7	-	4.03	2.772	0.006
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	43	34	14	1	-	4.29		
เส้นทางการเดินทางมาเยี่ยมชม								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	66	109	45	3	-	4.07	2.225	0.027
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	39	41	10	2	-	4.27		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	72	94	52	5	-	4.04	4.377	0.000
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	49	36	7	-	-	4.46		
แปลงเงาะลูกผสม								
การบรรยาย								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	53	97	63	7	3	3.85	3.722	0.000
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	33	48	10	1	-	4.23		

ตารางที่ 14 (ต่อ)

(n=315)								
การบริการการท่องเที่ยวเกษตร ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
วิธีการถ่ายทอดความรู้								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	62	101	57	3	-	4.00	2.866	0.004
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	37	42	13	-	-	4.26		
เส้นทางการเดินทางมาเยี่ยมชม								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	67	98	55	2	1	4.02	3.280	0.001
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	44	36	11	1	-	4.34		
สภาพแวดล้อมทั่วไป								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	79	99	39	6	-	4.13	2.841	0.005
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	44	41	6	1	-	4.39		
จุดจำหน่ายสินค้า								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	47	66	96	13	1	3.65	1.417	0.157
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	21	35	34	1	1	3.80		
ห้องสุขา								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	96	83	35	9	-	4.19	0.555	0.579
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	43	29	20	-	-	4.25		

สมมติฐานที่ 2 นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และภูมิลำเนาแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกัน

ผลการพิสูจน์สมมติฐาน มีดังต่อไปนี้

2.1 นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกันบางประเด็น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 15)

2.1.1 นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแปลงพันธุ์ทุเรียนแตกต่างกัน คือ นักท่องเที่ยวเพศชายมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.27 คะแนน และนักท่องเที่ยวเพศหญิงมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.93 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=-3.606$)

2.1.2 นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแปลงเงาะลูกผสมแตกต่างกัน คือ นักท่องเที่ยวเพศชายมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.35 คะแนน และนักท่องเที่ยวเพศหญิงมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.96 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=-5.001$)

2.2 นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกันบางประเด็น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 16)

2.2.1 นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแปลงทุเรียนแตกต่างกัน คือ นักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.06 คะแนน ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีอายุมากมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.29 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.285$)

2.3 นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 17)

2.4 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกันบางประเด็น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 18)

2.4.1 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมเส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ดแตกต่างกัน คือ นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักในองค์การมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.10 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักนอกองค์การมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.38 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.111$)

2.5 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกันบางประเด็น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 19)

2.5.1 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมสวนพรรณไม้หอมแตกต่างกัน คือ นักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรีมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.10 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่อยู่จังหวัดอื่นมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.28 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.056$)

2.5.2 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมเส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ดแตกต่างกัน คือ นักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรีมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.06 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่อยู่จังหวัดอื่นมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.28 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.557$)

2.5.3 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแปลงทุเรียนแตกต่างกัน คือ นักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรีมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.01 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่อยู่จังหวัดอื่นมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.32 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=3.441$)

2.5.4 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูกู แตกต่างกัน คือ นักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรีมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.07 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่อยู่จังหวัดอื่นมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.32 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.725$)

2.5.5 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแปลงเงาะลูกผสมแตกต่างกัน คือ นักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรีมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.06 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่อยู่จังหวัดอื่นมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.27 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.468$)

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่ง
ท่องเที่ยวเกษตรของนักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกัน

(n=315)

ประโยชน์จากการเยี่ยมชม แหล่งท่องเที่ยวเกษตร	ระดับความคิดเห็น					คะแนนเฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
สวนพรรณไม้หอม								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
ชาย (n=128)	48	65	13	2	-	4.24	-1.803	0.072
หญิง (n=187)	56	94	36	1	-	4.10		
เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
ชาย (n=128)	47	59	22	-	-	4.20	-1.473	0.142
หญิง (n=187)	55	91	41	-	-	4.07		
แปลงทุเรียน								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
ชาย (n=128)	52	59	17	-	-	4.27	-3.606	0.000
หญิง (n=187)	43	102	38	4	-	3.93		
แปลงพืชสมุนไพรกำจัดกิ้งกือ								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
ชาย (n=128)	45	64	19	-	-	4.20	-1.216	0.225
หญิง (n=187)	63	81	42	1	-	4.10		
แปลงเงาะลูกผสม								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
ชาย (n=128)	57	59	12	-	-	4.35	-5.001	0.000
หญิง (n=187)	40	102	43	2	-	3.96		

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของนักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกัน

(n=315)

ประโยชน์จากการเยี่ยมชม แหล่งท่องเที่ยวเกษตร	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
สวนพรรณไม้หอม								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
อายุน้อย (n=252)	84	124	41	3	-	4.15	0.437	0.662
อายุมาก (n=63)	20	35	8	-	-	4.19		
เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
อายุน้อย (n=252)	79	118	55	-	-	4.10	1.422	0.156
อายุมาก (n=63)	23	32	8	-	-	4.24		
แปลงทุเรียน								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
อายุน้อย (n=252)	72	126	50	4	-	4.06	2.285	0.023
อายุมาก (n=63)	23	35	5	-	-	4.29		
แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ทุทุ								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
อายุน้อย (n=252)	84	114	53	1	-	4.12	1.356	0.176
อายุมาก (n=63)	24	31	8	-	-	4.25		
แปลงเงาะลูกผสม								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
อายุน้อย (n=252)	74	128	48	2	-	4.09	1.687	0.093
อายุมาก (n=63)	23	33	7	-	-	4.25		

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่ง
ท่องเที่ยวเกษตรของนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

(n=315)

ประโยชน์จากการเยี่ยมชม แหล่งท่องเที่ยวเกษตร	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
สวนพรรณไม้หอม								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	97	146	41	3	-	4.17	-1.501	0.134
ระดับปริญญา (n=28)	7	13	8	-	-	3.96		
เส้นทางเลียบบคลองหนองเสม็ด								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	94	138	55	-	-	4.14	-0.961	0.337
ระดับปริญญา (n=28)	8	12	8	-	-	4.00		
แปลงทุเรียน								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	87	145	51	4	-	4.10	0.317	0.751
ระดับปริญญา (n=28)	8	16	4	-	-	4.14		
แปลงพืชสมุนไพรกะ ลองกอง ลู								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	98	134	54	1	-	4.15	-0.271	0.786
ระดับปริญญา (n=28)	10	11	7	-	-	4.11		
แปลงเงาะลูกผสม								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	89	147	49	2	-	4.13	-0.387	0.699
ระดับปริญญา (n=28)	8	14	6	-	-	4.07		

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่ง
ท่องเที่ยวเกษตรของนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักแตกต่างกัน

(n=315)

ประโยชน์จากการเยี่ยมชม แหล่งท่องเที่ยวเกษตร	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
สวนพรรณไม้หอม								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	95	139	46	3	-	4.15	0.269	0.788
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	9	20	3	-	-	4.19		
เส้นทางเลียบบคลองหนองเสม็ด								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	87	136	60	-	-	4.10	2.111	0.036
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	15	14	3	-	-	4.38		
แปลงทุเรียน								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	84	141	54	4	-	4.08	1.754	0.080
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	11	20	1	-	-	4.31		
แปลงพืชสุกสะกะ ลองกอง ลู								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	99	124	59	1	-	4.13	0.787	0.435
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	9	21	2	-	-	4.22		
แปลงเงาะลูกผสม								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	86	141	54	2	-	4.10	1.632	0.104
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	11	20	1	-	-	4.31		

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่ง
ท่องเที่ยวเกษตรของนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน

(n=315)

ประโยชน์จากการเยี่ยมชม แหล่งท่องเที่ยวเกษตร	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
สวนพรรณไม้หอม								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	71	107	42	3	-	4.10	2.056	0.041
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	33	52	7	-	-	4.28		
เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	65	106	52	-	-	4.06	2.557	0.011
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	37	44	11	-	-	4.28		
แปลงทุเรียน								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	57	116	46	4	-	4.01	3.441	0.001
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	38	45	9	-	-	4.32		
แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ทุง								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	70	100	52	1	-	4.07	2.725	0.007
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	38	45	9	-	-	4.32		
แปลงเงาะลูกผสม								
ประโยชน์จากการเยี่ยมชม								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	62	114	45	2	-	4.06	2.468	0.014
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	35	47	10	-	-	4.27		

สมมติฐานที่ 3 นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และภูมิฐานะแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกัน

ผลการพิสูจน์สมมติฐาน มีดังต่อไปนี้

3.1 นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกันบางประเด็น ดังนี้

3.1.1 นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแปลงเพาะปลูกผสมแตกต่างกัน คือ นักท่องเที่ยวเพศชายมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.24 คะแนน และนักท่องเที่ยวเพศหญิงมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.04 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=-2.190$) (ตารางที่ 20)

3.2 นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 21)

3.3 นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกันบางประเด็น คือ

3.3.1 นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูกู แตกต่างกัน คือ นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.11 คะแนน ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับปริญญามีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.75 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=-2.321$) (ตารางที่ 22)

3.2 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 23)

3.5 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกันบางประเด็น คือ (ตารางที่ 24)

3.5.1 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมเส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ดแตกต่างกัน คือ นักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรีมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.03 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่อยู่จังหวัดอื่นมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.26 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.684$)

3.5.2 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแปลงทุเรียนแตกต่างกัน คือ นักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรีมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.03 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่อยู่จังหวัดอื่นมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.23 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.089$)

3.5.3 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแปลงพืชสุกสุระกำ ลองกอง ลูก แตกต่างกัน คือ นักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรีมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.99 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่อยู่จังหวัดอื่นมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.30 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=3.288$)

3.5.4 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแปลงเงาะลูกผสม แตกต่างกัน คือ นักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดจันทบุรีมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.06 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่อยู่จังหวัดอื่นมีความพึงพอใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.28 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t=2.282$)

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการ
เยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของนักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกัน

(n=315)

การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จาก การเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
สวนพรรณไม้หอม								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
ชาย (n=128)	49	63	12	4	-	4.23	-0.793	0.429
หญิง (n=187)	62	96	26	3	-	4.16		
เส้นทางเลียบบคลองหนองเสม็ด								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
ชาย (n=128)	43	63	20	2	-	4.15	-1.112	0.267
หญิง (n=187)	48	103	35	1	-	4.06		
แปลงทุเรียน								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
ชาย (n=128)	42	63	21	2	-	4.13	-0.843	0.400
หญิง (n=187)	57	89	37	3	1	4.06		
แปลงพืชฤดูระกำ ลองกอง ทุญ								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
ชาย (n=128)	45	54	26	3	-	4.10	-0.411	0.681
หญิง (n=187)	62	77	46	2	-	4.06		
แปลงเงาะลูกผสม								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
ชาย (n=128)	58	47	20	2	1	4.24	-2.190	0.029
หญิง (n=187)	57	83	45	2	-	4.04		

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการ
เยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของนักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกัน

(n=315)

การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จาก การเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
สวนพรรณไม้หอม								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
อายุน้อย (n=252)	89	126	30	7	-	4.18	0.426	0.671
อายุมาก (n=63)	22	33	8	-	-	4.22		
เส้นทางเลียบบคลองหนองเสม็ด								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
อายุน้อย (n=252)	70	134	45	3	-	4.08	1.002	0.317
อายุมาก (n=63)	21	32	10	-	-	4.17		
แปลงทุเรียน								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
อายุน้อย (n=252)	83	113	52	3	1	4.09	0.079	0.937
อายุมาก (n=63)	16	39	6	2	-	4.10		
แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ทุทุ								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
อายุน้อย (n=252)	87	99	61	5	-	4.06	0.711	0.478
อายุมาก (n=63)	20	32	11	-	-	4.14		
แปลงเงาะลูกผสม								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
อายุน้อย (n=252)	93	96	60	2	1	4.10	0.917	0.360
อายุมาก (n=63)	22	34	5	2	-	4.21		

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการ
เยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของนักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

(n=315)

การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จาก การเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
สวนพรรณไม้หอม								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	104	144	32	7	-	4.20	-1.157	0.248
ระดับปริญญา (n=28)	7	15	6	-	-	4.04		
เส้นทางเลียบบคลองหนองเสม็ด								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	84	153	47	3	-	4.11	-1.033	0.302
ระดับปริญญา (n=28)	7	13	8	-	-	3.96		
แปลงทุเรียน								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	93	138	52	3	1	4.11	-1.685	0.093
ระดับปริญญา (n=28)	6	14	6	2	-	3.86		
แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูท								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	103	118	61	5	-	4.11	-2.321	0.021
ระดับปริญญา (n=28)	4	13	11	-	-	3.75		
แปลงเงาะลูกผสม								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (n=287)	109	115	60	2	1	4.15	-1.608	0.109
ระดับปริญญา (n=28)	6	15	5	2	-	3.89		

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการ
เยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักแตกต่างกัน

(n=315)

การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จาก การเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
สวนพรรณไม้หอม								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	99	142	35	7	-	4.18	0.771	0.441
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	12	17	3	-	-	4.28		
เส้นทางเลียบบคลองหนองเสม็ด								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	79	150	51	3	-	4.08	1.316	0.189
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	12	16	4	-	-	4.25		
แปลงทุเรียน								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	94	128	55	5	1	4.09	-0.292	0.772
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	5	24	3	-	-	4.06		
แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูก								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	96	115	67	5	-	4.07	0.814	0.416
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	11	16	5	-	-	4.19		
แปลงเงาะลูกผสม								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
อาชีพหลักในองค์กร (n=283)	104	111	63	4	1	4.11	1.178	0.240
อาชีพหลักนอกองค์กร (n=32)	11	19	2	-	-	4.28		

ตารางที่ 24 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการ
เยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน

(n=315)

การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จาก การเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	ระดับความคิดเห็น					คะแนน เฉลี่ย	t	Sig.
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
สวนพรรณไม้หอม								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	73	116	27	7	-	4.14	1.670	0.096
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	38	43	11	-	-	4.29		
เส้นทางเลียบบคลองหนองเสม็ด								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	53	126	41	3	-	4.03	2.684	0.008
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	38	40	14	-	-	4.26		
แปลงทุเรียน								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	64	108	46	4	1	4.03	2.089	0.037
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	35	44	12	1	-	4.23		
แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ทุง								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	66	93	59	5	-	3.99	3.288	0.001
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	41	38	13	-	-	4.30		
แปลงเงาะลูกผสม								
การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้								
อยู่ในจังหวัดจันทบุรี (n=223)	75	91	53	3	1	4.06	2.282	0.023
อยู่จังหวัดอื่น (n=92)	40	39	12	1	-	4.28		

ข้อวิจารณ์

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของ ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวเกษตร 5 แห่ง คือ สวนพรรณไม้หอม เส้นทางเลียบบ คลองหนองเสม็ด แปลงทุเรียน แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูก และแปลงเงาะลูกผสม ทำให้ได้ข้อวิจารณ์ที่มีประโยชน์และน่าสนใจดังนี้ คือ

1. สวนพรรณไม้หอม เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ และความพึงพอใจมากเกี่ยวกับการบรรยาย วิธีการถ่ายทอดความรู้ เส้นทางการเดินทางการเยี่ยมชม และสภาพแวดล้อมทั่วไป ด้วยคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 คะแนน แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวที่ได้เยี่ยมชมสวนพรรณไม้หอมได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา และวิธีการถ่ายทอดความรู้ที่เจ้าหน้าที่นำชมบรรยายเป็นอย่างดี เส้นทางการเดินทางการเยี่ยมชมในสวน มีความสะดวกปลอดภัย อีกทั้งสภาพแวดล้อมทั่วไป ก็มีความเหมาะสม สวยงามและน่าสนใจมาก (4.28 คะแนน) สวนพรรณไม้หอมต่างๆ ที่มีอยู่มากมาย เช่น มะนาว พุดซ้อน จำปา สายหยุด และอื่นๆ นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าคุณค่าความรู้ที่ได้รับจากแหล่งท่องเที่ยวเกษตรนี้มีประโยชน์มาก เพราะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน เมื่อมีโอกาสปลูกพืชไม้หอมชนิดต่างๆ ในบ้านหรือแม้แต่การทำสวนเกษตรเกี่ยวกับพรรณไม้หอม อย่างไรก็ตาม นักท่องเที่ยวได้มีข้อเสนอแนะว่าควรมีพรรณไม้หอมที่หลากหลายชนิดมากกว่านี้ และควรมีพันธุ์ไม้หอมไว้เพื่อจำหน่าย รวมทั้งควรมีการดูแลรักษาพรรณไม้หอมให้ดีกว่าที่เป็นโดยการรดน้ำ ใส่ปุ๋ยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะมีพรรณไม้หอมที่สมบูรณ์ น่าชม

อย่างไรก็ตาม จากผลการทดสอบสมมติฐานได้พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน จังหวัดจันทบุรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบรรยายว่าได้รับความรู้มาก (3.95 คะแนน) มีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ (4.00 คะแนน) และเส้นทางการเดินทางการเยี่ยมชม (4.13 คะแนน) ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดอื่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบรรยายว่าได้รับความรู้มาก (4.15 คะแนน) มีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ (4.28 คะแนน) และเส้นทางการเดินทางการเยี่ยมชม (4.34 คะแนน) แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดอื่นมีความพึงพอใจด้วยคะแนนเฉลี่ยมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดจันทบุรี เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดอื่นที่ได้มาเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตร พบว่าได้รับความรู้ และประสบการณ์ที่แปลกใหม่ เพราะพรรณไม้หอมที่มีแตกต่างไปจากในพื้นที่ของตน ทำให้มีความประทับใจมาก นอกจากนั้นยัง

พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักอยู่ในองค์การมีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.05 คะแนน และนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักอยู่นอกองค์การมีความพึงพอใจมาก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.38 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะ นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพนอกองค์การประกอบอาชีพเกษตรกร ธุรกิจส่วนตัว และพนักงาน รัฐบาลกิจ สามารถนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้ เพื่อการเพาะปลูกใน บริเวณบ้านเรือน และ/เพื่อทำธุรกิจเกี่ยวกับพันธุ์ไม้หอมต่างๆ มากกว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพใน องค์การ

2. เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ มากและมีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับการบรรยาย วิธีการถ่ายทอดความรู้ เส้นทางการเดินทางการ เยี่ยมชม และสภาพแวดล้อมทั่วไป ด้วยคะแนนโดยรวมเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.21 คะแนน แสดงให้ เห็นว่านักท่องเที่ยวที่ได้เยี่ยมชมเส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ดได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ เนื้อหาที่เจ้าหน้าที่นำชมบรรยาย และมีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ รวมทั้ง เส้นทางการเดินทางการเยี่ยมชมและสภาพแวดล้อมทั่วไปของเส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด มี ความสวยงามและน่าสนใจมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.32 คะแนน เพราะเส้นทางเลียบคลองหนอง เสม็ดได้จัดขึ้น เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสศึกษาพันธุ์ไม้พืชสวนนานาชนิดที่เป็นประโยชน์ ได้แก่ ต้นสารอง เร่ว และอื่นๆ ตามเส้นทางที่มีความยาวประมาณ 1 กิโลเมตร นอกจากนั้นยังพบ อีกว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าการรู้ที่ได้รับจากแหล่งท่องเที่ยวเกษตรนี้มีประโยชน์มากและ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ แต่นักท่องเที่ยวมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความไม่ปลอดภัยของเส้นทาง เลียบคลองหนองเสม็ดนี้ คือ ทางเดินควรมีราวกัน และควรปรับปรุงทางเดินให้กว้างขึ้น เพื่อความ ปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดจันทบุรี มีความ คิดเห็นเกี่ยวกับการบรรยายว่าได้รับความรู้มาก (4.08 คะแนน) มีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับวิธีการ ถ่ายทอดความรู้ (4.09 คะแนน) เส้นทางการเดินทางการเยี่ยมชม (4.13 คะแนน) และสภาพแวดล้อม ทั่วไป (4.25 คะแนน) ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดอื่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการ บรรยายว่าได้รับความรู้มาก (4.34 คะแนน) มีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ (4.34 คะแนน) เส้นทางการเดินทางการเยี่ยมชม (4.37 คะแนน) และสภาพแวดล้อมทั่วไป (4.50 คะแนน) แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวที่ มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดอื่นมีความพึงพอใจมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดจันทบุรี เนื่องจากเส้นทางหนองเสม็ดประกอบไปด้วยพืชสวนนานาชนิดที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของ

จังหวัดจันทบุรี เช่น ต้นตำรอง ระกำ สะกำ ลองกอง ลูกแก้ว อังคิหาร อบเชย มังคุด เงาะ และทุเรียน เป็นต้น จึงเป็นที่น่าสนใจ และเกิดประสบการณ์ใหม่ๆ แต่นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดจันทบุรีนั้น รู้สึกคุ้นเคยกับพืชต่างๆ ที่อยู่ในเส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ดนี้อยู่แล้ว จึงมีความประทับใจแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยมีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ (4.11 คะแนน) และเส้นทางการเดินทางการเยี่ยมชม (4.15 คะแนน) ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีอายุมากมีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ (4.35 คะแนน) และเส้นทางการเดินทางการเยี่ยมชม (4.40 คะแนน) แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุมากมีการรับรู้ได้ดีกว่านักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อย เพราะมีประสบการณ์เกี่ยวกับพืชชนิดต่างๆ มากกว่า อีกทั้งยังสามารถรับข้อมูลที่หลากหลายได้ดีกว่าเส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ดนี้มีปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยของเส้นทางการเดินทางการเยี่ยมชม เนื่องจากทางเดินไม่มีราวกันและเป็นทางแคบ ถ้าไม่ระวังอาจพลัดหล่นลงข้างทางได้ง่าย ดังนั้นเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรเป็นที่ประทับใจของนักท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน ควรทำราวกันเพื่อความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สิน

3. แปลงทุเรียน เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่นักท่องเที่ยวได้รับความรู้มากและมีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับการบรรยาย วิธีการถ่ายทอดความรู้ เส้นทางการเดินทางการเยี่ยมชม และสภาพแวดล้อมทั่วไป ด้วยคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 คะแนน ซึ่งนักท่องเที่ยวที่ได้เยี่ยมชมแปลงทุเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา และวิธีการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่นำชมบรรยายเส้นทางการเดินทางการเยี่ยมชม และสภาพแวดล้อมทั่วไป มีความเหมาะสม และมีพันธุ์ทุเรียนมากมายที่น่าสนใจ เช่น หมอนทอง กระดุม ก้านยาว และชะนี เป็นต้น อีกทั้งนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่า ความรู้ที่ได้รับจากแหล่งท่องเที่ยวนี้มีประโยชน์มาก และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้มาก แสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่นำชมสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้ตรงกับความ ต้องการ จึงทำให้นักท่องเที่ยวสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้ในระดับหนึ่ง แต่มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีพันธุ์ทุเรียนมากกว่านี้ แต่จากการจัดแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีมีข้อจำกัดในการนำชมแปลงทุเรียน เพราะแหล่งที่มีพันธุ์ทุเรียนจำนวนมากอยู่ไกล ไม่สะดวกในการนำชม

อย่างไรก็ตาม ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดจันทบุรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบรรยายว่าได้รับความรู้มาก (3.91 คะแนน) มีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ (3.89 คะแนน) สภาพแวดล้อมทั่วไป (3.99 คะแนน) และได้รับประโยชน์จากการเยี่ยมชมมาก (4.01 คะแนน) ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดอื่น มีความ

คิดเห็นเกี่ยวกับการบรรยายว่าได้รับความรู้มาก (4.10 คะแนน) มีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ (4.22 คะแนน) สภาพแวดล้อมทั่วไป (4.33 คะแนน) และได้รับประโยชน์จากการเยี่ยมชมมาก (4.32 คะแนน) แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดจันทบุรีมีความพึงพอใจน้อยกว่านักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดอื่น เนื่องจากทุเรียนเป็นไม้ผลพื้นเมืองของจันทบุรี ปัจจุบันนี้เป็นที่นิยมปลูกน้อยลง เพราะราคาตกต่ำมาก ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดจันทบุรี จึงมีความสนใจน้อยลง นอกจากนี้นักท่องเที่ยวเพศชายมีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ (4.12 คะแนน) และได้รับประโยชน์จากการเยี่ยมชมมาก (4.27 คะแนน) ส่วนนักท่องเที่ยวเพศหญิงมีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ (3.90 คะแนน) และได้รับประโยชน์จากการเยี่ยมชมมาก (3.93 คะแนน) แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวเพศชายมีความพึงพอใจมากกว่านักท่องเที่ยวเพศหญิง อาจเป็นเพราะการทำสวนทุเรียนเป็นกิจกรรมที่ต้องลงทุนและลงแรงจำนวนมาก นักท่องเที่ยวเพศชายอาจมีความพึงพอใจมากกว่า เพราะมีความคิดเห็นในการจะนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตน

4. แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูก เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่นักท่องเที่ยวได้รับความรู้มากและมีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับการบรรยาย วิธีการถ่ายทอดความรู้ เส้นทางเดินทางการเยี่ยมชม และสภาพแวดล้อมทั่วไป ด้วยคะแนนโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 คะแนน จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเกี่ยวกับพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูก เนื่องจากพืชตระกูลนี้เป็นพืชที่แปลกกว่าพืชชนิดอื่น ทำให้นักท่องเที่ยวที่ได้เยี่ยมชม มีความเข้าใจเกี่ยวกับพืชดังกล่าวมากขึ้น และเห็นว่าจะเป็นการดียิ่งขึ้น ถ้าได้มีการชมผลไม้ดังกล่าวเพื่อเป็นการเพิ่มประสบการณ์

การทดสอบสมมติฐาน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดจันทบุรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบรรยายว่าได้รับความรู้มาก (3.99 คะแนน) มีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ (4.03 คะแนน) สภาพแวดล้อมทั่วไป (4.04 คะแนน) และมีความคิดเห็นที่ได้รับประโยชน์มากจากการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (3.99 คะแนน) ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดอื่น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบรรยายว่าได้รับความรู้มาก (4.24 คะแนน) มีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ (4.29 คะแนน) สภาพแวดล้อมทั่วไป (4.46 คะแนน) และมีความคิดเห็นที่ได้รับประโยชน์มากจากการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (4.30 คะแนน) แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่นมีความพึงพอใจมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดจันทบุรี เนื่องจากพืชสกุลระกำนั้น เป็นพืชที่มีลักษณะพิเศษ คือ เป็นพืชที่มีเพศผู้และเมียอยู่กันคนละต้น จึงต้องมีการช่วย

ผสมเกสร ส่วนดอกกองมีลักษณะพิเศษ คือ มีรสหวานมาก และไม่มียางต่างจากยางสด ส่วน นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นว่าได้ประโยชน์มากจากการนำ ความรู้ไปประยุกต์ใช้ (4.11 คะแนน) และนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็น ว่าได้รับประโยชน์มากจากการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (3.89 คะแนน) แต่มีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมีความพึง พอใจมากกว่านักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับปริญญา ซึ่งเป็นเพราะผู้ที่มีการศึกษาด้านต่ำกว่าปริญญา มีความกระตือรือร้นที่จะรับความรู้ดังกล่าว เพราะเป็นความรู้ที่แตกต่างจากการเรียนในห้องเรียน

5. แปลงเงาะลูกผสม เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่นักท่องเที่ยวได้รับความรู้มากและมี ความพึงพอใจมากเกี่ยวกับการบรรยาย วิธีการถ่ายทอดความรู้ เส้นทางเดินทางการเยี่ยมชม และสภาพแวดล้อมทั่วไป ด้วยคะแนนโดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 คะแนน และนักท่องเที่ยวมีความ คิดเห็นว่าได้ประโยชน์จากการเยี่ยมชมมาก จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวได้เห็นความสำคัญของ แปลงเงาะลูกผสม เนื่องจากการผสมพันธุ์เงาะเป็นความรู้ที่มีผู้ศึกษาวิจัยค่อนข้างจำกัด ซึ่งทำให้มี ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ น่าสนใจมาก

จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดจันทบุรี มี ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบรรยายว่าได้รับความรู้มาก (3.85 คะแนน) มีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับ วิธีการถ่ายทอดความรู้ (4.00 คะแนน) เส้นทางเดินทางการเยี่ยมชม (4.02 คะแนน) และ สภาพแวดล้อมทั่วไป (4.13 คะแนน) ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดอื่น มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการบรรยายว่าได้รับความรู้มาก (4.23 คะแนน) มีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับวิธีการ ถ่ายทอดความรู้ (4.26 คะแนน) เส้นทางเดินทางการเยี่ยมชม (4.34 คะแนน) และสภาพแวดล้อม ทั่วไป (4.39 คะแนน) แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดจันทบุรี ให้ความสนใจเกี่ยวกับเงาะน้อยลง เนื่องจากปัจจุบัน นี้ไม่นิยมปลูกเงาะ เพราะขายราคาถูก ทำให้ขาดทุน แต่นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดอื่น ไม่ เข้าใจถึงปัญหาที่แท้จริงของการปลูกเงาะ เพราะราคาที่ตกต่ำ และปริมาณผลผลิตที่มากมาย นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวเพศชายมีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับเส้นทางเดินทางการเยี่ยมชม (4.23 คะแนน) และมีความคิดเห็นว่าได้ประโยชน์มากจากการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (4.24 คะแนน) นักท่องเที่ยวเพศหญิงมีความพึงพอใจมากเกี่ยวกับเส้นทางเดินทางการเยี่ยมชม (4.03 คะแนน) และมีความคิดเห็นว่าได้ประโยชน์มากจากการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (4.04 คะแนน) แต่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวเพศชายได้

เล็งเห็นถึงความสำคัญของการทำเงาะลูกผสม เพื่อการพัฒนาสายพันธุ์เงาะให้ได้พันธุ์เงาะที่มี
คุณภาพดีขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวจำนวน 315 คน และนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่า t-test มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ข้อมูลพื้นฐานของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี เป็นเพศหญิง ร้อยละ 59.40 เป็นเพศชาย ร้อยละ 40.60 เป็นผู้มีอายุ 10-19 ปี ร้อยละ 80.00 มีอายุน้อยที่สุด คือ 11 ปี อายุมากที่สุด คือ 56 ปี จึงมีอายุเฉลี่ย 19.31 ปี เป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มากที่สุดร้อยละ 34.60 รองลงมามีการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า ร้อยละ 27.60 เป็นผู้ที่มิอาชีพเป็นนักเรียน/นิสิต/นักศึกษามากที่สุด ร้อยละ 80.30 รองลงมาคือ อาชีพเป็นข้าราชการ ร้อยละ 8.60 และมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดจันทบุรี ร้อยละ 70.80 รองลงมาเป็นผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดบุรีรัมย์ ร้อยละ 12.40

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตร ประโยชน์ และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตร ประโยชน์ และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี คือ

1. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกี่ยวเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกี่ยวเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าได้มีความรู้และมีความพึงพอใจมากที่สุด 5 แห่ง คือ เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.21 คะแนน สวนพรรณไม้หอม ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.14 คะแนน แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.12 คะแนน แปลงเงาะลูกผสม ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.09 คะแนน และแปลงทุเรียน ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.02 คะแนน

2. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

สำหรับผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่ามีประโยชน์มากจากการเยี่ยมชมจากแหล่งท่องเที่ยวเกษตร คือ สวนพรรณไม้หอมด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.16 คะแนน แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.14 คะแนน เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด และแปลงเงาะลูกผสม ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.12 คะแนน และแปลงทุเรียนด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.10 คะแนน

3. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

สำหรับผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นที่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้มากที่สุด คือ สวนพรรณไม้หอมด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.19 คะแนน แปลงเงาะลูกผสมมีคะแนนเฉลี่ย 4.12 คะแนน เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ดมีคะแนนเฉลี่ย 4.10 คะแนน แปลงทุเรียนด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.09 คะแนน และแปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูก ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.08 คะแนน

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

สำหรับปัญหาของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตรและแหล่งบริการที่เกี่ยวข้อง ปรากฏว่า เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด มีปัญหาเกี่ยวกับทางเดินบางช่วงมีรอยแตกร้าวเท่ากับน้ำคลองบางช่วงสกปรก ร้อยละ 0.32 จุดจำหน่ายสินค้า มีปัญหา คือ มีสินค้าน้อยร้อยละ 1.30 และปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่นำชม คือ นักท่องเที่ยวไม่ได้ยินการบรรยาย ร้อยละ 0.95 เจ้าหน้าที่นำชมเดินเร็ว ร้อยละ 0.63 และเจ้าหน้าที่นำชมมีจำนวนน้อยซึ่งดูแลไม่ทั่วถึง ร้อยละ 0.32

นักท่องเที่ยวได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตรและแหล่งบริการที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด มีข้อเสนอแนะ คือ ทางเดินควรมีราวกัน ร้อยละ 1.27 ควรปรับปรุงทางเดินให้กว้างกว่านี้ ร้อยละ 0.63 และควรปรับปรุงทางเดินให้ปลอดภัยกว่านี้ ร้อยละ 0.32 ส่วนจุดจำหน่ายสินค้า มีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีสินค้ามากกว่านี้ ร้อยละ 1.90 และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่นำชม เจ้าหน้าที่นำชมควรให้โอกาสชมมากกว่านี้ ร้อยละ 0.95 เท่ากับควรเพิ่มเจ้าหน้าที่นำชม

การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

สมมติฐานที่ 1 นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และภูมิลำเนาแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกัน ดังนี้คือ

1.1 นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกันบางประเด็น คือ

1.1.1 นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแปลงทุเรียนแตกต่างกัน คือ วิธีการถ่ายทอดความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.1.2 นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแปลงเงาะลูกผสมแตกต่างกัน 3 ประเด็น คือ เส้นทางการเดินทางการเยี่ยมชม สภาพแวดล้อมทั่วไป และการบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.1.3 นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งบริการเกี่ยวกับจุดจำหน่ายสินค้าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกันบางประเด็น คือ

1.2.1 นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ดแตกต่างกัน 2 ประเด็น คือ วิธีการถ่ายทอดความรู้ และเส้นทางการเดินทางการเยี่ยมชม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2.2 นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแปลงทุเรียนแตกต่างกัน คือ การบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2.3 นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแปลงเงาะลูกผสมแตกต่างกัน คือ การบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกันบางประเด็น ดังนี้

1.3.1 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสวนพรรณไม้หอมแตกต่างกัน 2 ประเด็น คือ วิธีการถ่ายทอดความรู้ และการบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.2 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ดแตกต่างกัน คือ วิธีการถ่ายทอดความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.3 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแปลงทุเรียนแตกต่างกัน คือ การบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกันบางประเด็น ดังต่อไปนี้

1.4.1 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสวนพรรณไม้หอมแตกต่างกัน 3 ประเด็น คือ วิธีการถ่ายทอดความรู้ การบรรยาย และเส้นทางการเดินทางในการเยี่ยมชม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4.2 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ดแตกต่างกัน 4 ประเด็น คือ สภาพแวดล้อมทั่วไป การบรรยาย วิธีการถ่ายทอดความรู้ และเส้นทางการเดินทางในการเยี่ยมชม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4.3 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแปลงทุเรียนแตกต่างกัน 4 ประเด็น คือ สภาพแวดล้อมทั่วไป วิธีการถ่ายทอดความรู้ การบรรยาย และเส้นทางการเดินทางในการเยี่ยมชม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4.4 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแปลงพืชสกุลระกำลองกอง ลูกูแตกต่างกัน 4 ประเด็น คือ สภาพแวดล้อมทั่วไป วิธีการถ่ายทอดความรู้ การบรรยาย และเส้นทางการเดินทางในการเยี่ยมชม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4.5 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแปลงเงาะลูกผสมแตกต่างกัน 4 ประเด็น คือ การบรรยาย เส้นทางการเดินทางในการเยี่ยมชม วิธีการถ่ายทอดความรู้ และสภาพแวดล้อมทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และภูมิลำเนาแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกัน

2.1 นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกันบางประเด็น คือ

2.1.1 นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแปลงทุเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.2 นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแปลงเงาะลูกผสมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกันบางประเด็น คือ

2.2.1 นักท่องเที่ยวที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแปลงทุเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกันบางประเด็น คือ

2.3.1 นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพหลักแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมเส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกันบางประเด็น ดังนี้

2.4.1 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมสวนพรรณไม้หอมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4.2 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมเส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4.3 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิฐานะแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแปลงทุเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4.4 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิฐานะแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูกู แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4.5 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิฐานะแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแปลงเงาะลูกผสมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 3 นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และภูมิฐานะต่างกัน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของ ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกัน

3.1 นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกันบางประเด็น คือ

3.1.1 นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแปลงเงาะลูกผสมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกันบางประเด็น คือ

3.2.1 นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูกู แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิฐานะแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีแตกต่างกันบางประเด็น คือ

3.3.1 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิฐานะแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมเส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3.2 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิฐานะแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแปลงทุเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3.3 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิฐานะแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแปลงพืชสุกกระทิง ลองกอง ลูกู แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3.4 นักท่องเที่ยวที่มีภูมิฐานะแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จากการเยี่ยมชมแปลงเงาะลูกผสม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ได้มีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเกษตร ดังต่อไปนี้

การให้บริการ

1. ควรมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเกษตรให้สะดวก ปลอดภัยมากขึ้น โดยเฉพาะเส้นทาง การเดินทางเยี่ยมชม เพื่อให้ นักท่องเที่ยวมีความมั่นใจในความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

2. ควรพัฒนาและปรับปรุงบริการที่เกี่ยวข้อง คือ ควรเพิ่มจุดห้องสุขาให้มากขึ้น และดูแล ให้สะอาดเสมอ นอกจากนี้จุดจำหน่ายสินค้า ควรมีสินค้าที่วางจำหน่ายให้หลากหลาย เป็นสินค้าที่ น่าสนใจ มีคุณภาพดีและราคาถูก เช่น ผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ตามฤดูกาล ผลผลิตแปรรูปที่ แปลกใหม่ เช่น มังคุดกวน ทุเรียนทอดสุญญากาศ รวมทั้งควรมีของที่ระลึกขาย เช่น หมวก เสื้อ พวงกุญแจ ปากกา สมุด โปสการ์ด เป็นต้น

3. ควรมีการปรับปรุงพัฒนาด้านการบรรยาย เครื่องมือการบรรยาย ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวมากที่สุด เพื่อให้นักท่องเที่ยวนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการ

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีให้มากขึ้น เช่น ทางอินเทอร์เน็ต ป้ายประชาสัมพันธ์ วิทยุ วิทยุชุมชน เป็นต้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวและผู้สนใจได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และประโยชน์ที่จะได้รับให้เข้าใจอย่างชัดเจน

2. ควรมีการวางแผน การพัฒนา และการจัดการเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตร เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงาม น่าสนใจและสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวตลอดฤดูกาลท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย มีดังนี้คือ

1. เพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร และแหล่งท่องเที่ยวเกษตรให้มีประสิทธิภาพและเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว

2. เพื่อการพัฒนาการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ควรมีการวิจัยเรื่องการเปิดรับข้อมูลข่าวสารของนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

3. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยวเกษตรที่มีต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในพื้นที่ รวมทั้งสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กาญจเนศ อรรถวิภาคไพศาลย์ และ สมศรี ภัทรธรรม. 2547. รายงานผลการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกษตรเกี่ยวกับการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร และแหล่งบริการที่เกี่ยวข้องในจังหวัดตาก. กรุงเทพมหานคร: สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.

2544. สรุปผลการศึกษาโครงการศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism). ม.ป.ท.

กรมวิชาการเกษตร. 2547. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร ปี 2547. ม.ป.ท.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2542. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ปี 2542-2543. (อัดสำเนา).

_____. 2543. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตร. (อัดสำเนา)

_____. 2545. ท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Online). www.doa.go.th/onestop/tourism, 10 กรกฎาคม 2549.

กิตติ สุทธิสัมพันธ์. 2542. ความคิดเห็นของตัวแทนออกของต่อพิธีการศุลกากรในการนำสินค้าเข้าจากต่างประเทศ: กรณีศึกษาการนำเข้าทางสำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กุลธน ธนาพงศธร. 2530. “ประโยชน์และบริการในสาขาวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช”. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 7. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจแห่งชาติ. 2543. **เรื่องน่ารู้. จดหมายข่าวสำนักงานคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจแห่งชาติ. ปีที่ 1 ฉบับที่ 3. ม.ป.ท.**
- จรวยพร กุลอำนวยชัย. 2538. **การศึกษาความพึงพอใจของผู้รับบริการสังคมสงเคราะห์ของศูนย์บริการสาธารณสุข สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**
- จเรศักดิ์ นันตะวงษ์. 2548. **ความคิดเห็นของนักท่งที่เกี่ยวข้องโครงการศูนย์พัฒนาการท่งเที่ยวเชิงอนุรักษ์พื้นที่สวนป่าเจ็ดคด – โป่งก้อนเส้า อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- จินตนา โสภณ. 2542. **ความคิดเห็นของผู้บริหารหน่วยงานวิจัยและนักเรียนที่มีต่อปัญหากระบวนการวิจัยและพัฒนาประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- จำเรียง ภาวิจิตร. 2536. **“สาธารณมิติ”. เอกสารการสอนชุดวิชาสังคมศึกษา 4 (เล่ม 2). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.**
- หุชนะ รุ่งปัจฉิม. 2544. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริการ. เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาการบริการ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.**
- ณรงค์ การประจํา. 2543. **ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.**
- ทรงศักดิ์ นิธิปริชา, เวชชัย สังข์สาย, ศรีสุรางค์ ทินะกุล, สมจิตต์ รัตนอุดมโชค และสมศักดิ์ เทศสวัสดิ์วงศ์. 2542. **การคิดและการตัดสินใจ. กรุงเทพมหานคร: เชิร์คเวฟเอนดูเคชั่น.**

นงลักษณ์ สุขจิตร. 2548. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านนันทนาการในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงฉวาก. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นำชัย ทนุผล. 2540. การท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ. เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาการบริการ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บุญธรรม จิตต่อนันต์. 2540. การวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เบญจมาศ ณ ทองแก้ว. 2548. ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการของเกษตรกรในการเปิดสวนไม้ผลเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร บริเวณเกาะช้าง จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาอุทยานและนันทนาการ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประดิษฐ์ ศรีประสิทธิ์. 2536. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตำบลที่มีต่อน้ำที่ของปลัดอำเภอผู้ประสานงานประจำตำบลในจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปรีชา แดงโรจน์. 2544. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: บริษัทไพล์ แอนด์โปรดักส์ จำกัด.

พงศ์เทพ จอมธรรมนิยม. 2543. ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อผลกระทบของของเสียจากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ในอำเภอรอนด จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ยศวีร์ ยุกตะนันท์. 2547. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรเลียบคลองมหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ยุพาพร ยุทธรักษานุกูล. 2546. การวางแผนบริเวณและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพืช
สวน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รามศรี พรหมชาติ. 2545. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร:
กรณีศึกษา บ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลป
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2530. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร:
อักษรเจริญทัศน์การพิมพ์.
- _____. 2532. ปทานุกรมสังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์การพิมพ์.
- ราไพพรรณ แก้วสุริยะ. 2546ก. เอกสารโครงการอบรมผู้นำเยาวชน เพื่อการอนุรักษ์พิทักษ์
ท่องเที่ยวไทย ครั้งที่ 12. (อัดสำเนา).
- _____. 2546ข. การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ในศตวรรษที่ 21. (อัดสำเนา)
- วรรณ วลัยวานิช. 2546. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- วีรพงษ์ เณิมจิระรัตน์. 2539. คุณภาพในการบริการ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัทประชาชน
จำกัด.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. 2537. กลยุทธ์การตลาดและการบริหารการตลาด. กรุงเทพมหานคร: สำนัก
พิมพ์พัฒนศึกษา.
- ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี. 2545. ประวัติศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี (Online). [http://members.
thai.net/chrcchan](http://members.thai.net/chrcchan), 10 กรกฎาคม 2549.

ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี. 2549. จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในศูนย์วิจัยพืชสวน
จันทบุรี เป็นรายเดือน ระหว่างเดือน ตุลาคม 2548-กันยายน 2549. (อัดสำเนา).

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2543. รายงานขั้นสุดท้ายการกำหนด
แนวทางการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism) สนองต่อการ
ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.

สมศรี ภัทรธรรม. 2545. รายงานผลการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนผู้สนใจใน
การเกษตรเกี่ยวกับความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร และแหล่งบริการที่เกี่ยวข้องใน
ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพมหานคร: สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมิต สัจฉกร. 2542. การต้อนรับและการบริการที่เป็นเลิศ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

สุนทรี โคมิน. 2531. “เจตคติกับพฤติกรรมมนุษย์”. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สุรเชษฐ เชนฐมาศ. 2541. วิสัยทัศน์การจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ. รายงานการ
ฝึกอบรมหลักสูตร การให้บริการด้านการท่องเที่ยวสำหรับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ.
กรุงเทพมหานคร: ส่วนอุทยานแห่งชาติทางทะเล.

อารีรัตน์ ปิ่นปัก. 2548. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และผู้มา
เยือนทั่วไปที่มีต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ ณ อุทยานแห่งชาติหมู่
เกาะช้าง จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทรัพยากร
ป่าไม้, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อุไรวรรณ เปี่ยมนิเวศน์. 2544. การจัดการด้านสื่อความหมายและสิ่งอำนวยความสะดวกของ
ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- Anonymous. 2001. **Tourist Attraction Research Park** (Online). www.tropicalfruitworld.com.au, May 9, 2007.
- _____. 2004. **Introduction to Agrotourism** (Online). www.etsia.upm.es/antigua/departamentos/economia/documentos/proyectoagreement/introductiontoagrotourism.pdf, May 9, 2007.
- _____. 2005. **Kings Park and Botanic Garden** (Online). www.bgpa.wa.gov.au/kingspark/index.html?Menu=kingspark&Sub=home, May 9, 2007.
- _____. 2007. **Visitor Information** (Online). www.kew.org/visitor/timeskew.html, May 9, 2007.
- Best, J.W. 1977. **Research in Education**. 3rd ed. Engle Wood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Feldman, M.P. 1971. **Psychology in the Industrial Environment**. London: Butterworth and Co. (publishers) Ltd.
- Institute of Food and Agricultural Sciences, University of Florida. 2007. **Tourism** (Online). http://smallfarms.ifas.ufl.edu/environment_and_recreation/tourism/overview.html, May 9, 2007.
- Kolasa, B. J. 1969. **Introduction of Behavioral Science for Business**. New York: John Wiley & Sons Inc.
- Mcquire, W.J. 1969. **The handbook of Social Psychology**. 2nd ed. Massachusetts: Assision Wesley Publishing Company.
- Ministry of Tourism, Greek National Tourism Organization. 2004. **Agrotourism** (Online). www.gnto.gr/pages.php?pageID=826&langID=2, May 9, 2007.

Oskamp, S. 1977. **Attitude and Opinion**. New Jersey: Prentice Hall Inc.

Remmer, H.H. 1954. **Introduction to Opinion and Attitude Measurement**. New York:
Harper and Brothers Publisher.

Traindis, H.C. 1971. **Attitude and Attitude Change**. New York: John Wiley & Sons Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริการการท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวน
จันทบุรี

คำชี้แจงการตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () และกรอกข้อความในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน
และความเป็นจริงและขอความกรุณาได้โปรดตอบคำถามทุกข้อ จึงใคร่ขอขอบพระคุณในความ
กรุณาของท่านไว้ ณ ที่นี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักท่องเที่ยว

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา

() ป.6 และต่ำกว่า	() ม.1-ม.3	() ม.4-ม.6
() ปวช.	() ปวส.	() ปริญญาตรี
() ปริญญาโท	() อื่นๆ (ระบุ).....	
4. อาชีพหลัก

() นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา	() ข้าราชการ	() ข้าราชการบำนาญ
() ธุรกิจส่วนตัว	() ลูกจ้างบริษัท	() พนักงานรัฐวิสาหกิจ
() แม่บ้าน	() เกษตรกร	() อื่นๆ (ระบุ).....
5. ภูมิลำเนา

() จังหวัดจันทบุรี	() อื่นๆ (ระบุ).....
---------------------	-----------------------

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการบริการการท่องเที่ยวเกษตรศูนย์วิจัยพืชสวน
จันทบุรี รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาที่เจ้าหน้าที่นำชมบรรยายว่าได้รับความรู้ ความเข้าใจมากน้อย
เพียงใด?

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.1 สวนพรรณไม้หอม	()	()	()	()	()

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.2 เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด	()	()	()	()	()
1.3 แปลงทุเรียน	()	()	()	()	()
1.4 แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูณ	()	()	()	()	()
1.5 แปลงเงาะลูกผสม	()	()	()	()	()

2. ท่านมีความพึงพอใจเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ของเจ้าหน้าที่นำชม มากน้อยเพียงใด?

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.1 สวนพรรณไม้หอม	()	()	()	()	()
2.2 เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด	()	()	()	()	()
2.3 แปลงทุเรียน	()	()	()	()	()
2.4 แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูณ	()	()	()	()	()
2.5 แปลงเงาะลูกผสม	()	()	()	()	()

3. ท่านมีความพึงพอใจเกี่ยวกับเส้นทางเดินทางของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรว่ามีความสะดวกปลอดภัยมากน้อยเพียงใด?

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.1 สวนพรรณไม้หอม	()	()	()	()	()
3.2 เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด	()	()	()	()	()
3.3 แปลงทุเรียน	()	()	()	()	()
3.4 แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูณ	()	()	()	()	()
3.5 แปลงเงาะลูกผสม	()	()	()	()	()

4. ท่านมีความพึงพอใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรว่ามีความเหมาะสมสวยงามและน่าสนใจมากน้อยเพียงใด?

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.1 สวนพรรณไม้หอม	()	()	()	()	()
4.2 เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด	()	()	()	()	()
4.3 แปลงทุเรียน	()	()	()	()	()

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.4 แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูก	()	()	()	()	()
4.5 แปลงเงาะลูกผสม	()	()	()	()	()

5. ท่านมีปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตรหรือไม่ อย่างไร ?

5.1 สวนพรรณไม้หอม

- ปัญหา () ไม่มี () มี (ระบุ).....
- ข้อเสนอแนะ () ไม่มี () มี (ระบุ).....

5.2 เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด

- ปัญหา () ไม่มี () มี (ระบุ).....
- ข้อเสนอแนะ () ไม่มี () มี (ระบุ).....

5.3 แปลงทุเรียน

- ปัญหา () ไม่มี () มี (ระบุ).....
- ข้อเสนอแนะ () ไม่มี () มี (ระบุ).....

5.4 แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูก

- ปัญหา () ไม่มี () มี (ระบุ).....
- ข้อเสนอแนะ () ไม่มี () มี (ระบุ).....

5.5 แปลงเงาะลูกผสม

- ปัญหา () ไม่มี () มี (ระบุ).....
- ข้อเสนอแนะ () ไม่มี () มี (ระบุ).....

6. ท่านมีปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่นำชมหรือไม่ อย่างไร?

- ปัญหา () ไม่มี () มี (ระบุ).....
- ข้อเสนอแนะ () ไม่มี () มี (ระบุ).....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับประโยชน์ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้และความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตร ก่อนและหลังการเยี่ยมชม

1. ท่านคิดว่าท่านได้รับประโยชน์จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรมากน้อยเพียงใด ?

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.1 สวนพรรณไม้หอม	()	()	()	()	()

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.2 เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด	()	()	()	()	()
1.3 แปลงทุเรียน	()	()	()	()	()
1.4 แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูณ	()	()	()	()	()
1.5 แปลงเงาะลูกผสม	()	()	()	()	()

2. ท่านคิดว่าความรู้ที่ได้จากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตร สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ได้มากน้อยเพียงใด ?

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.1 สวนพรรณไม้หอม	()	()	()	()	()
2.2 เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด	()	()	()	()	()
2.3 แปลงทุเรียน	()	()	()	()	()
2.4 แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูณ	()	()	()	()	()
2.5 แปลงเงาะลูกผสม	()	()	()	()	()

3. ท่านคิดว่าท่านมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตร ก่อนและหลังการเยี่ยมชมมากน้อยเพียงใด ?

	รู้มากที่สุด	รู้มาก	รู้ปานกลาง	ร้น้อย	ร้น้อยที่สุด
3.1 สวนพรรณไม้หอม					
- ก่อนเยี่ยมชม	()	()	()	()	()
- หลังเยี่ยมชม	()	()	()	()	()
3.2 เส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด					
- ก่อนเยี่ยมชม	()	()	()	()	()
- หลังเยี่ยมชม	()	()	()	()	()
3.3 แปลงพันธุ์ทุเรียน					
- ก่อนเยี่ยมชม	()	()	()	()	()
- หลังเยี่ยมชม	()	()	()	()	()
3.4 แปลงพืชสกุลระกำ ลองกอง ลูณ					
- ก่อนเยี่ยมชม	()	()	()	()	()
- หลังเยี่ยมชม	()	()	()	()	()

รู้มากที่สุด รู้มาก รู้ปานกลาง รู้น้อย รู้น้อยที่สุด

3.5 แปลงเงาะลูกผสม

- ก่อนเยี่ยมชม	()	()	()	()	()
- หลังเยี่ยมชม	()	()	()	()	()

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจเกี่ยวกับแหล่งบริการที่เกี่ยวข้องของนักท่องเที่ยว ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. ท่านมีความพึงพอใจเกี่ยวกับแหล่งบริการที่เกี่ยวข้องของมากน้อยเพียงใด ?

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

1.1 จุดจำหน่ายสินค้า	()	()	()	()	()
1.2 ห้องสาขา	()	()	()	()	()

2. ท่านมีปัญหและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแหล่งบริการที่เกี่ยวข้อง หรือไม่ อย่างไร ?

2.1 จุดจำหน่ายสินค้า

- ปัญหา () ไม่มี () มี (ระบุ).....
- ข้อเสนอแนะ () ไม่มี () มี (ระบุ).....

2.2 ห้องสุขา

- ปัญหา () ไม่มี () มี (ระบุ).....
- ข้อเสนอแนะ () ไม่มี () มี (ระบุ).....

3. การท่องเที่ยวเกษตรครั้งนี้ ท่านมีค่าใช้จ่ายในการซื้อผลผลิตทางการเกษตรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรอะไรบ้าง/ประมาณเท่าไร ?

.....

4. ท่านคิดว่าการท่องเที่ยวเกษตรครั้งนี้คุ้มกับค่าใช้จ่าย และเวลาหรือไม่?

() ค้ำ () ไม่ค้ำ

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือของท่านอีกครั้ง

ภาคผนวก ข

ภาพแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

ภาพผนวกที่ 1 ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

ภาพผนวกที่ 2 โครงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

ภาพผนวกที่ 3 แผนที่แสดงเส้นทางเดินทางท่องเที่ยวของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทร์

ภาพผนวกที่ 4 จักรยานให้นักท่องเที่ยวใช้ในการท่องเที่ยวเกษตร

ภาพผนวกที่ 5 บริเวณหน้าอาคารฝึกอบรมของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

ภาพผนวกที่ 6 นักท่องเที่ยวฟังการบรรยาย ก่อนการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตร

ภาพผนวกที่ 7 สวนพรรณไม้หอมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมราชินีนาถ

ภาพผนวกที่ 8 ป้ายบอกเส้นทางเดินทางริมคลองหนองเสม็ด

ภาพผนวกที่ 9 นักท่องเที่ยวเยี่ยมชมเส้นทางเลียบคลองหนองเสม็ด

ภาพผนวกที่ 10 อ่างเก็บน้ำหนองเสม็ดและศาลาชมวิวของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทร์บุรี

ภาพผนวกที่ 11 แปลงรวบรวมพันธุ์ทุเรียน

ภาพผนวกที่ 12 แหล่งท่องเที่ยวเกษตรระกำของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

ภาพผนวกที่ 13 ผลระกำที่พร้อมจะเก็บเกี่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแปลงระกำ

ภาพผนวกที่ 14 บริเวณด้านหน้าของแปลงลองกองของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

ภาพผนวกที่ 15 ผลดองกองของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร

ภาพผนวกที่ 16 แปลงเปรียบเทียบพันธุ์เงาะลูกผสม

ภาพผนวกที่ 17 จุดจำหน่ายสินค้าของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

ภาพผนวกที่ 18 ห้องสุขาของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี